

ПОЛИТИКИН

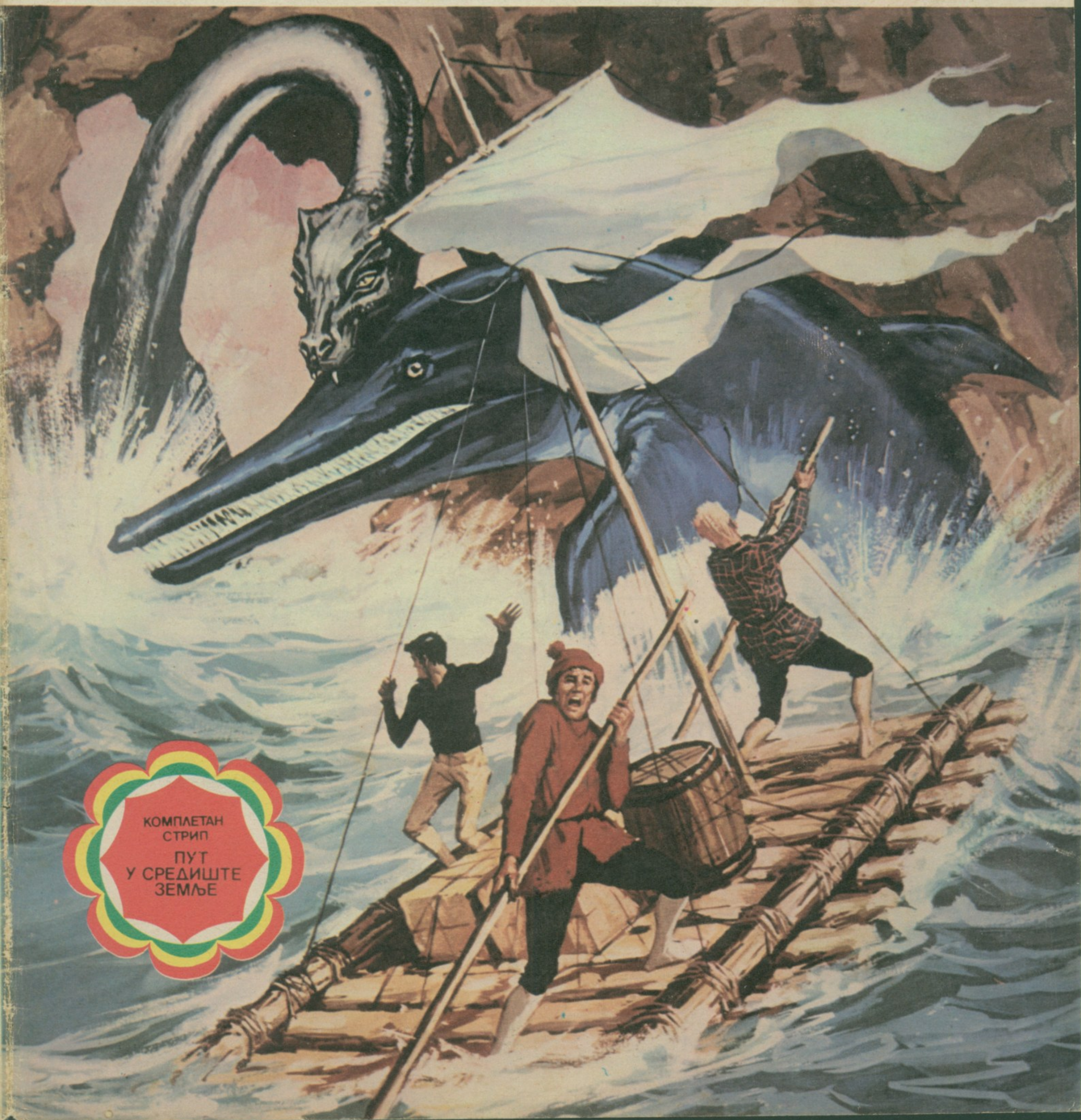
БРОЈ
1193

ЗАБАВНИК

4
динара

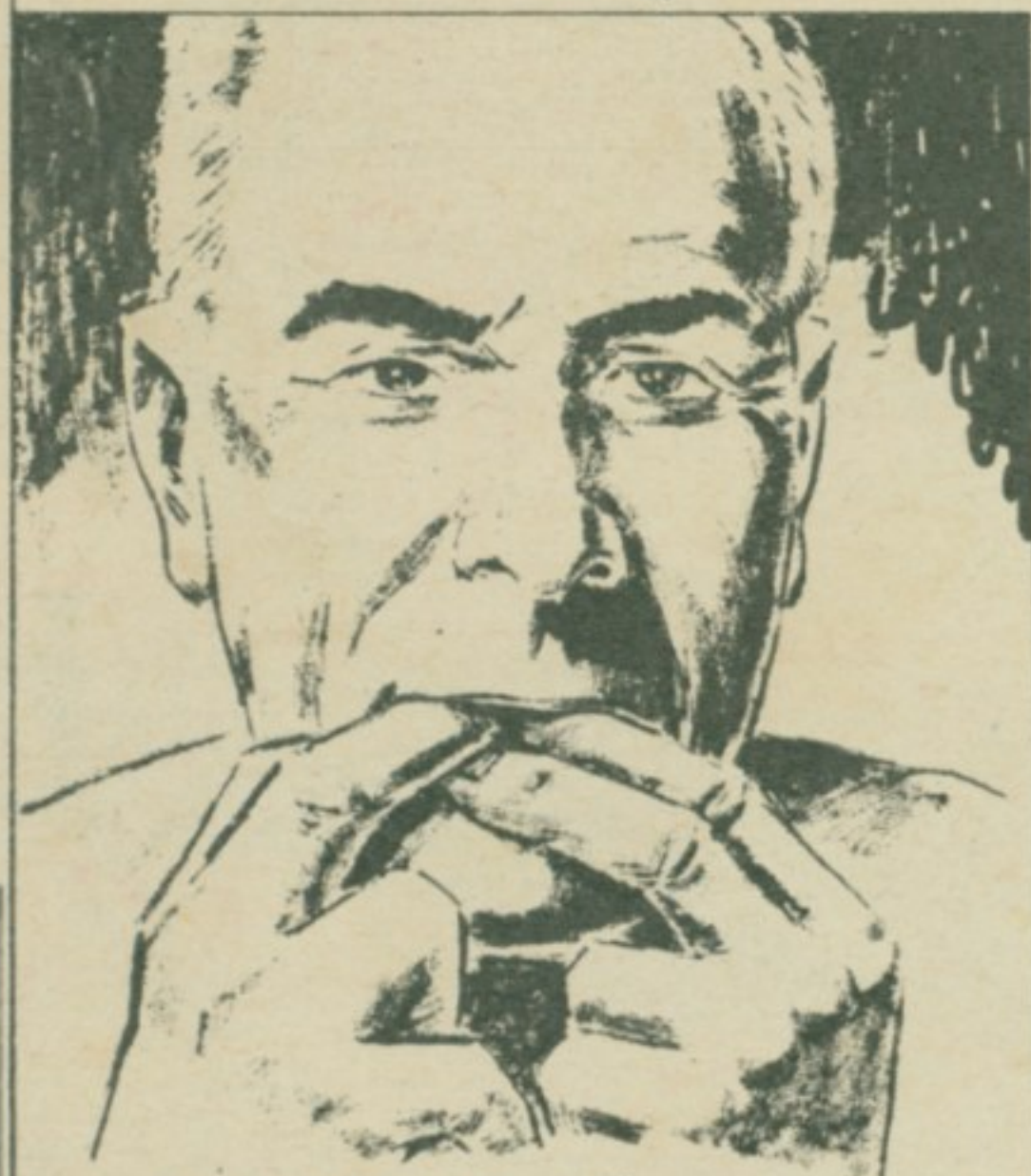
8.11.1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ПУТ
У СРЕДИШТЕ
ЗЕМЉЕ

Ripley

Веровати или не!

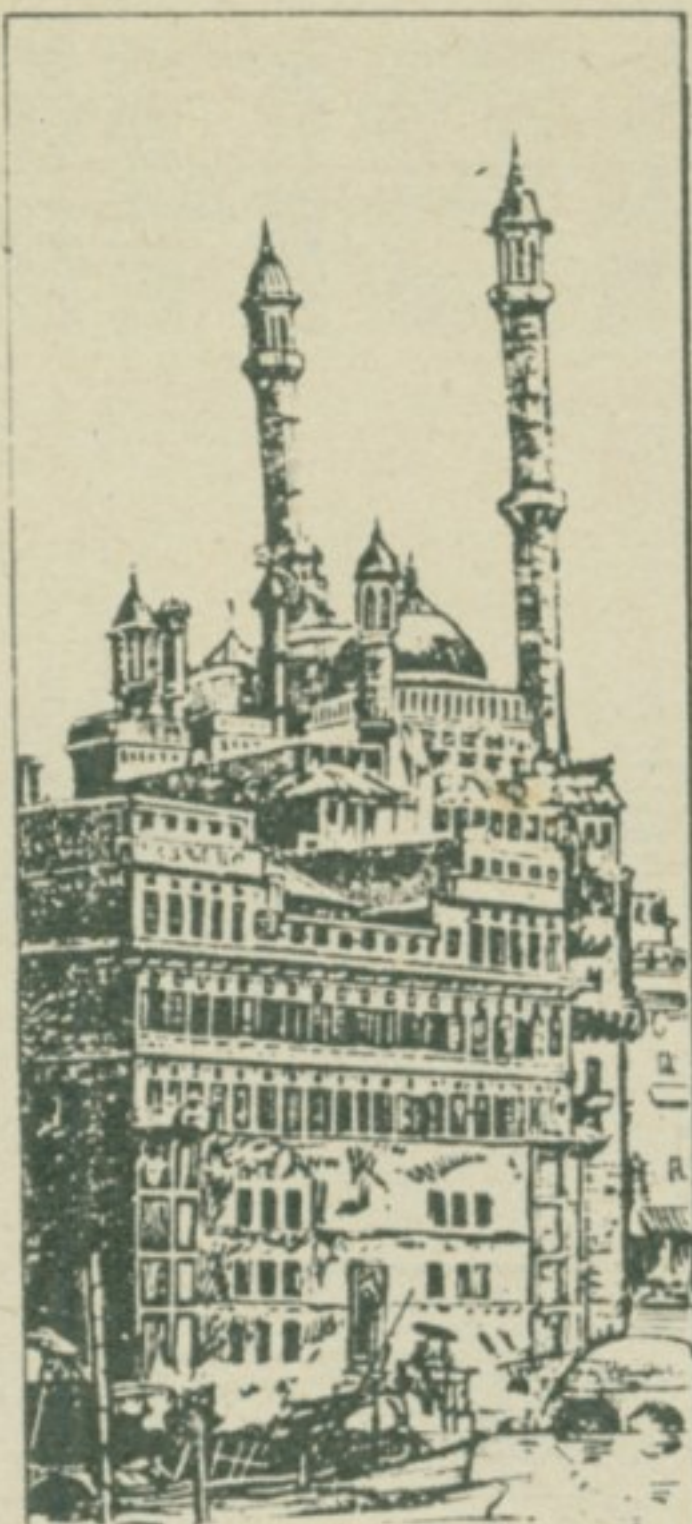

СИЛБО ГОМЕРО

НАЗИВА СЕ
НАРОЧИТИ
ЈЕЗИК ЗВИЖДУКА
КОЈИМ СЕ
БЕК ВЕКОВИМА
СПОРАЗУМЕВАЈУ
СТАНОВНИЦИ
КАНАРСКОГ
ОСТРВА
ГОМЕРА.

ПАЗУЖА ЗГРАДА
У ПАРИЗУ
НАЛАЗИ СЕ У
УЛИЦИ
ШАТО Д'О
— ШИРОКА ЈЕ
СВЕГА
99 САНТИМЕТАРА.

ОБА МИНАРЕТА

ЏАМИЈЕ
АУРАНГЗЕБ
У
БЕНАРЕСУ
(ИНДИЈА)
ВИСОКА ПО
45 МЕТРА,
ОДСТУПАЈУ
ОД
ВЕРТИКАЛЕ
ЗА ПО
37
САНТИМЕТАРА.

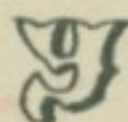
СЕЛО БОЈПУР

У ИНДИЈИ,
КОЈЕ ИМА СВЕГА 380 СТАНОВНИКА,
КОЛЕВКА ЈЕ ЈЕЗИКА БОЈПУР
КОЈИМ ГОВОРИ
25.000.000 ЉУДИ.

ЧАСОВНИК

У СОБИ У КОЈОЈ ЈЕ
17. ДЕЦЕМБРА 1830. УМРО
СИМОН БОЛИВАР,
БОРАЦ ЗА СЛОБОДУ БОЛИВИЈЕ,
ЗАУСТАВЉЕН ЈЕ У ТРЕНУТКУ
ЊЕГОВЕ СМРТИ ПА И ДАНАС,
ПОСЛЕ 143 ГОДИНЕ,
ПОКАЗУЈЕ
ИСТО ВРЕМЕ.

У
ШПАНСКОМ ГРАДУ
МЕРИДИ
МАГАРЦИ, НАТОВАРЕНИ
ПОСУДАМА,
САМИ ОДЛАЗЕ НА УДАЉЕН
ИЗВОР ГДЕ ИМ ПЛАКЕНИ
ВОДОНОША УЛИЈЕ
У ЊИХ ВОДУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● за једну радну сезону, која
у ствари траје око седам дана,
гусеница јапанске свилене бубе
испреде нит дугачку 900 метара.
То је отприлике 30.000 пута ви-
ше него што износи дужина ње-
ног тела.

● природа се покаткад забавља
на чудан начин: један од при-
мера је и случај сиве гуске из
сибирских степа. Баш у време
миграције одрасле сиве гуске
због митарења а младунци због
нејакости, не могу да лете па
су приморани да ходају. И тада

огромна армија гусака, кад пад-
не мрак, полази на пут у потпу-
ној тишини савлађујући све
препреке. Оне чак препливавају
степске реке и никад не прома-
ше правац. У зору јато се раз-

дваја у групе које проводе дан
скривене у шумарцима или ше-
вару поред баре. Овај гушчији
марш траје петнаест до дваде-
сет дана. За то време старим
гускама израсте перје а млади
ојачају, па сви заједно настав-
љају сеобу на југ летећи. Да би
прелетеле Хималаје сибирске
гуске морају покаткад да лете и
на висини од 7.000 метара и тада
многе од њих страдају.

● за последњих пет хиљада
година човечанство је водило
14.513 мањих и већих ратова и
сукоба у којима је 3.640.000.000
људи изгубило животе.

● недавно је објављена вест да
су научници у Пастеровом ин-
ституту у Паризу направили но-
ву вакцину против беснила која
је 30.000 пута јача од вакцине
коју је направио Луј Пастер. О-
ни још тврде да ова нова вак-
цина не само да је толико пута
јача већ и не оставља никакве
последице.

● старе Инке били су мајстори
за акустику. Нарочите цеве, у-
грађене у зидове, омогућавале
су њиховом краљу да са свог
престола издаје наредбе по чи-
тавој палати и разговара са сво-
јом женом иако су се њене о-
даје налазиле шест спратова ни-
же.

● два научника са америчког
универзитета Харвард дошла су
недавно до необичног открића:

супротно свим другим сисарима
кенгури што брже трче то има-
ју мању потребу за кисеоником.
То објашњава због чега ове жи-
вотиње могу тако брзо и дуго
да трче не замарајући се.

● температура кишних капи
просечно је нижа од температу-
ре ваздуха за око 3 Целзијусова
степен.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НОЋ КОД

Капетан Иван Томаш

Са сузама у очима Фране и Томислав су се опростили од тешко рањеног оца и спустили се у чамац. Иза њих је у бури остао изрешетан бродић који је тонуо.

ПАКЛЕНИХ ОТОКА

У малом месту Кри-ла-Јесенице на са-мој морској обали између Сплита и Макарске касно једне октобарске ноћи 1942. године сви су спавали кад се у помрчини, испред кућа од камена, указало неколико прилика. Партизани. Пошли су редом од куће до куће и почели да дозивају домаћине.

Један од њих застao је поред мале приземљуше четрдесет двогодишњег Ивана Томаша који је ту живео са женом и четворо деце. Пропео се на врхове прстију до прозора и закуцао. Није прошло дуго а у кући се упалила слаба светлост.

— Ко је? — упитао је бунован домаћин протурајући главу кроз прозор.

— Партизани! Буди жену и децу, па узмите најпотребније ствари и пођите на гат...

— Зашто, друже? — прекинуо га је Иван збуњен и уплашен.

— Морате на Вис! Цело село треба да се пребаци и то одмах јер сутра долазе Немци. Пожурите, остали су већ кренули.

Пре него што је Иван успео још нешто да упита партизан се изгубио у ноћи, исто онако нечујно као што је и дошао.

ОНИ ПЛОВЕ НА ХВАР

Недалеко, са гата већ се чуо жамор људи и бретање бродских мотора. Властници трабакула спремали су се за покрет.

Иванова жена Милка није хтела да остави кућу и крене у збег. Пловидба по мрклом мраку, само помоћу једара, била је за њу и децу изувише опасна. Додуше, њихов трабакул је имао мотор, али Иван око њега није знао да барата. Тај посао увек му је обављао најмљени стројар. Ноћас га није било у селу јер је неколико дана раније отишао у Сплит.

Милка је преклињала му-

жа да и он не иде, али је капетан био упоран. На једвите јаде пристао је да са њом остану њихове две нејаке кћери док се он са старијом децом, осмогодишњим Томиславом и једанаестогодишњим Франом, укрцао на свој моторни једрењак „Добар отац“ и са разапетим једрима запловио кроз ноћ.

Иван је одлучио да не иде са осталима на Вис, већ на Хвар где ће се прикључити партизанима.

До Хвара су имали више од 25 миља. Пловили су несигурно, готово насумце, и споро. Већ је свитало кад су најзад упловили у хварску луку.

Иван Томаш се на Хвару пријавио IV поморско-обалском сектору морнарице Народноослободилачке војске Југославије. Са њим су била и његова два сина.

Петнаестог јануара 1943. године капетана „Доброг оца“ позвали су у команду.

— Иване, потребно је да се пребаце лебад, муниција и лекови на Вис. Знамо да немаш стројара па ћете теглити бродић Марина Новаковића са Шолте. И он ће бити натоварен... Можеш ли? — упитали су га кратко.

— Могу! — одговорио је Иван без двоумљења. Знао је да се мора, Вишанима је потребна помоћ.

МОРАЛИ СУ ДА СЕ ПРЕДАЈУ

Увече је из хварске луке, готово неопажено, испловио Маринов бродић који је на јаком ужету за со-

бом теглио „Доброг оца“ на коме се налазио Иван са Франом и Томиславом. Голишави, само у гаћицама,

дечац су спавали испод палубе.

Кад су око поноћи стигли до Паклених отока, до

њих је изненада допрло брујање бродских мотора. Постојало је све јаче док из мрака нису изронила два немачка торпедна чамаца. Појавили су се као авети.

Снажни рефлектори са немачких чамаца обасјали су Маринов и Иванов бродић и кроз ноћ се разлегло наређење:

— Халт!

Марин и два члана посаде са његовог брода скочили су у море. Покушали су да се спасу пливајући и гњурајући наизменично. Засуо их је резак митраљески рафал, али их ниједан метак није погодио.

Немци су брзо притерали чамац уз Маринов брод који је без кормилара, са упаљеним мотором, наста-вио да плови лево-десно.

Светлост рефлектора титрала је на води. Постајала је све немирнија због ветра који се појачавао. Спремала се бура. Марин и његови људи на тренутак су изренили, а онда поново нестали под водом. Један немачки чамац пошао је за њима и они су, кад су следећи пут изренили, схватили да је бекство узалудно. Морали су да се предају! Немци су их извукли из воде у чамац и, ударајући кундацима у леђа, утерали у кабину.

ПОД НЕМАЧКИМ РАФАЛОМ

За то време Маринов брод је бацао „Доброг оца“ по мору час на једну, час на другу страну. Иван, који је из кабине свог брода посматрао шта се догађало напољу, изашао је на палубу и сачекао други немачки чамац који је сада пловио уз његов брод.

Један Немац скочио је са свог чамца на палубу „Доброг оца“ и мешавином италијанског и немачког наредио кршном Далматинцу да пође са њим.

Иван је неколико тренутака гледао у мрак, у таласе који су постајали све јачи. Немилојсрдно су ударали у брод, његову једину имовину. Размишљао је о деци која су доле, ис-

под палубе, још спавала. Ако не послуша Немца, можда за њих још има спаса, можда ће их оставити на миру.

— Не! — одговорио је одсечно. — Ја остајем овде!

Немац га је без речи гледао неколико тренутака а онда се окренуо и скочио на свој чамац који је запловио према оном другом, удаљеном стотинак метара. Кад му се придружио, рефлектори са оба чамца потпуно су осветлили два бродођића који су се, везани, љуљали на таласима.

На „Добром оцу“ Иванова деца још су спавала. Са секиром у руци коју је узео из кабине Иван се упутио према прамцу свог брода. Морао је, без обзира на то шта ће Немци учинити, да пресеке уже којим је „Добри отац“ био везан за Маринов брод јер је претила опасност да га овај, пловећи сада без кормилара, баци на хриди неког од Паклених отока. Светлост рефлектора пратила је сваки његов покрет.

Тек што је замахнуо секиром према ужету, запраштала је митраљеска паљба. Убитачна зрна падала су по палуби, ударала у бок бродођића, бушила га, откидала иверје са јарбола. Кроз рупе на боку вода је почела да продире у бродођић.

Иван је потрчао према кабини да се склони, али

Фране Томаш са сином и мајком на бродођићу „Добар отац“.

се одједном занео. Рафал га је пресекао преко паса и он је застао као ошинут громом. Леву руку је подигао, као да хоће да се заштити, а десном се ух-

ватио за стомак. Топла крв облила му је шаку. Стајао је неколико тренутака обузет болом, онда се полако, посрћући, упутио према кабини.

ДА ТЕ РИБЕ НЕ ПОЈЕДУ!

Немци су престали да пуцају, стајали су на својим чамцима и посматрали приказ.

Иван се дотетурало до улаза у кабину и застао. Погледао је кроз мрак на пучину: ветар је помахнитало дувао а таласи почињали да дивљају.

— Децо! — болно је јекнуо и почео да се спушта под палубу. Тело му се грчило од болова а крупне грашке зноја оросиле лице. Десна шака била му је пуна крви.

— Децо, устаните! — будио је Томислава и Франу кад је најзад стигао до њих. Пред очима му се мутило. Из њега је истицао живот.

Кад су се деца пробудила и видела рањеног оца, почела су да плачу. Старији Фране помогао му је да легне, док се Томислав збуњен и уплашен гушио у плачу.

Изрешетан митраљеским зрима бродођић се брзо пунио водом. За неколико минута ниво воде у броду попео се до мотора. „Добар отац“ је тонуо.

— Морате бежати, децо! — простињао је Иван.

Томислав је чврсто зграбио оца, није хтео да га остави. Старији брат свом снагом га је вукао за руку. Морали су да крену јер је вода све више надирала. Томислав се уз врисак отимао од њега грчевито се држећи оца. Тада је капетан Иван још једном с му-

ком отворио очи и прошапутао:

— Идите, децо! Бежите... Поздравите мајку и реците партизанима, кад прође рат, да вам извуку овај брод из мора. Од њега ћете живети...

Када је Иван поново склопио очи, Фране је снажно повукао Томислава према палуби. Потрчали су уза степенице, али је Фране нагло застао. Као да се нечег сетио, вратио се назад и брзо закључао кабину у којој је остао да лежи капетан Иван.

— Да те рибе не поједу, оче! — шапнуо је са сузама у очима, а онда се окренуо и појурио за Томиславом на палубу.

СПАСЛА ИХ СТАРИЦА

У паничном страху два дечака су спустила у побеснело море мали чамац за спасавање и једва некако ушла у њега. Ветар и таласи су их понели. Весла нису имали, а она им ионако не би много вредела. Готово голи, дечаки су дрхтали од страха и хладноће и држали се грчевито за ивице немирног чамца да не испадну.

Пред зору мали чамац са двојицом промрзлих дечака, уморних од плача и узалудног дозивања у помоћ, ударио је о једну хрид и распао се уз тресак. Дечаки су се нашли у мору. Фране је ухватио Томислава за руку и покушао да се докопа стене. Пливао је очајнички, борећи се са таласима. Вода му је улазила у уста, вукла га. А онда се последњом снагом ухватио за стену. Вукући Томислава за собом, пењао се уз мокро, клизаво камење. Најзад су били на чврстом.

Кад су изишли на обалу, цвокотали су од хладноће. Не знајући куд да крену, шћућурили су се један уз другог у једној ували и чекали да сване. Налазили су се на острву Свети Клемент, једном од 14 малих, каменитих острва која припадају Пакленим отокима.

Кад су се мало угрејали, кренули су преко острва. Ускоро су у подножју једног брежуљка угледали малу кућу од камена. Изгледало је да у њој нема никога и дечакима је лакнуло кад се у дворишту појавила нека старица.

Фране и Томислав били су спасени.

После рата Југословенска ратна морнарица извадила је са дна мора код Паклених отока потопљени бродођић и уз војне почасте сахранила тело Ивана Томаша. Старији Иванов син Фране дуго је још са „Добрим оцем“ који и данас плови, вадио песак из мора.

М. Тодоровић

ТАЈНЕ БАЧКОГ СРЦА

Августовске жеге 1973. Испред Дома омладине у Смедереву окупила се велика дружина која је весело жагорећи стала у нешто што би требало да представља врсту. Испред нас се поносно вијорила бригадирска застава са извезеним **ОРА Београд — Бар 73.**

Пред збор је изашао младић са дугом таласастом косом и одсечним гласом објаснио шта се од нас очекује на акцији. Посматрала сам његову складну фигуру, густе обрве навучене на очи и бркове. „Леп је, али сигурно и уображен!“ — помислила сам. Са знала сам да је то наш трасер Славко. Правила сам се да ме не интересује а хватала сам себе како га кришом посматрам. Ако би нам се погледи случајно срели, мрштила сам се и окретала главу.

ОН И МИЉА

Уз песму и шалу пут је брзо прошао. Јабука нас је дочекала у свој својој лепоти. Чинило ми се као да сам у бајци. Била сам срећна јер сам одавно желела да окусим бригадирски живот. А још да ћу бити секретарица бригаде, о томе нисам ни сањала! Једино ме је бринуло како ћу се уклопити са бригадирима пошто сам по природи била мирна и повучена.

Првих дана је на траси било напорно. Својски смо запињали да од почетка будемо најбољи, а по длановима ненавиклим на тежак физички рад прскали су жуљеви тако да је „санитет“ иамо пуне руке посла. Увек сам са већим жаром радила кад је Славко био поред мене. Нисам осећала тежину крампанити ми је сметао зној који ми је пекао очи. Радовала сам се сваком повратку са трасе јер смо нас двоје заједно састављали дневну заповест команданта насеља. Али, зид који нас

ОД ДАНАС СИ МОЈА

ДА НИЈЕ БИЛО СЛАВКА ПОРЕД МЕНЕ, КО ЗНА
ДА ЛИ БИХ ДОБИЛА УДАРНИЧКУ ЗНАЧКУ.

је одвајао још није био срушен.

Једног дана док сам ушивала амблеме бригадирима чула сам неку грају и смех. Подигла сам главу и угледала млађег брата Мишу (који је дошао са пионирима преко „Забавника“) како се копрца у Славковом наручју покушавајући да се истргне. Славко га је спустио испред мене, насмејао се, и погледавши ме право у очи рекао:

— Мило, од данас си само моја! Твој брат ми те је дао за педесет амблема!

Уместо да одговорим нешто духовито што сам свим срцем желела спустила сам поглед, поцрвенела и једва изговорила:

— Ма, то се он само шали.

После тога сам избегавала Славкову близину. Једном, док сам замишљено ишла стазом, случајно ми је поглед одлутао у страну и од оног што сам видела остала сам пренеражена. Славко је ишао загрљен са Миљом, нашим санитетом. „Тако ти и треба кад си смотана к'о тенковска сајла!“ — грдила сам саму себе. Патила сам, али нико није имао појма шта се са мном збива.

КРАТКА ОДБРАНА

Јутро је било прохладно али ведро, сунце се умивало у кристалној води језерца крај кога нас је водио пут за трасу. Као хипнотисана сам посматрала природу и заборављајући протекле дане била све расположенија. Као да сам слутила да ће се нешто лепо десити.

Код тунела нас је Славко поделио у неколико група. Рад је почео. Ја сам била одређена да носим воду првој групи. Кад сам се вратила са извора, чекао

Чинило ми се да сањам. Обоје смо заборавили да смо у ствари пошли по воду, да је несносна жеге, а наша бригада још има ударни дан.

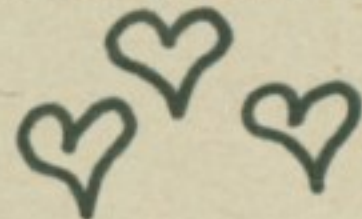
ме је — Славко. Рекао ми је да ћу носити воду другој групи а он се вратио да ми покаже пут. Кад смо пролазили кроз тунел, ђутке ме је ухватио за руку јер су се зидови једва назирали а ја сам се стално саплитала. Од додира његове руке кроз тело су ми прострујали жмарци. Желела сам нешто лепо да кажем, али мозак као да ми није функционисао. Кад смо стигли, један старији човек ми је објаснио да је извор уз поток, мало изнад воденице. На моје изненађење Славко је пошао да ми помогне. Држећи се за руке поскакивали смо с камена на камен. Воденица је незапажено остала иза нас а ми смо се у зло доба сетили да смо одавно пошли а на извор још нисмо наишли. Уморни, сели смо на пропланак, уживали у природи и разговарали. Чинило ми се да сањам. На први Славков покушај да ме пољуби окренула сам главу сетивши се

оног сумрака и његове руке на Миљином рамену. Неко време сам се инатила док нисам одговорила на пољубац. Кад смо се тргли, видели смо да је доста времена прошло. Како сад да им објаснимо зашто смо се толико дуго задржали а воду нисмо нашли! Још је ударни дан, а жеге несносна!

НЕКИ СУ НАС РАЗУМЕЛИ

Никад у животу нисам толико црвенела као на неколико бригадирских састанака кад смо Славко и ја били главна тема и око нас се „укрштали ножеви“. Једни су нас критиковали, други бранили. Прашина се ипак слегла тако да смо могли да уживамо у играма, филмовима, утакмицама и логорским ватрама. Било ми је велико задовољство да у трпезарији узимам и за њега хра-

ну, а знала сам да ће ме заузврат у аутобусу чекати заузето прво место и да ћу део пута преспавати на његовом рамену...

Растанак је био тужан. Није ме радовала ни ударничка значка. У јесен, кад сам дошла у Београд на студије, редовно смо се дописивали. Полако, време је учинило своје. Ипак, кад ми је јавио да долази, обрадовала сам се. Али, уместо Славка, енергичног и самоувереног каквог сам упознала и заволела на радној акцији дошао је савим другачији младић.

Међутим, и поред свега, успомене ме и сад понекад дирну у срце и ја се и данас радо сећам дивног момка са радне акције.

Мирјана Миладиновић,
студент, Вишњичка 15/1
Београд
(Хонорар: 250,00)

НАЈЛЕПША ЉУБАВНА ПЕСМА

Из осаме

Остани иде си,
и тици као река,
и као дрво растући,
и омијом захвати,
и цвешај као цвеш.

Момчило Настасијевић
(1894-1938)

ИЗУЗЕТАН ЧОВЕК ЛЕЊИН

ШТА СА ТОЛИКИМ СОБАМА? — Први пут Лењин је стигао у село Горки средином јесени 1918. по савету лекара, да се опорави од хитаца које је на њега испалила атентаторка Фани Каплан. Старо имање окружено прекрасним парком допало се одмах Лењину, поготову што је Москва близу, тако да неће бити одвојен од послова. Али, са кућом је било проблема. У овој пространој вили с белним стубовима живео је пре рата градоначелник

Москве Рејбнот, а породица Уљанових, навикла да живи у скромним становима и јефтиним пансионима у иностранству, није знала шта ће са свим тим собама. Владимир Иљич Лењин и његова супруга Надежда уселили су се у северно крило где су собе биле ниже, прозори мањи. Ту ће први шеф младе совјетске државе, тада једине социјалистичке земље у свету, провести с малим прекидима последње да не свог живота.

ЗНАЊЕ

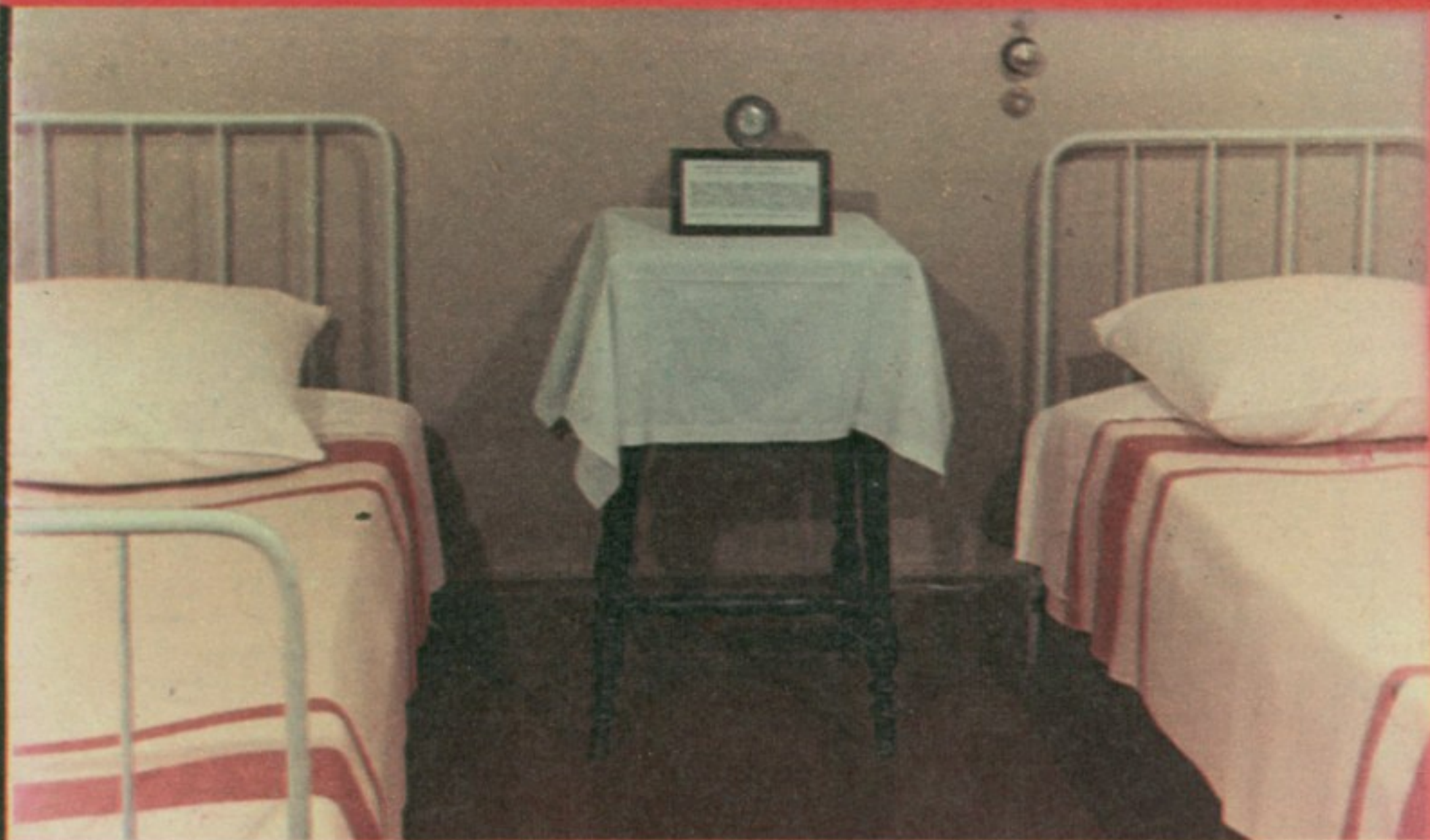
— То је једини европски државник који има способност, карактер и знање који одговарају његовом положају — рекао је Бернард Шо за Лењина.

ДЕВЕТ ЈЕЗИКА. — Ма где да је живео, у Цириху, Лајпцигу, Лондону, Кремљу, Лењинов дом увек је изгледао једнако: скромно намештен и с пуно књига. Читао је много и брзо, бележећи на маргинама своје примедбе, скраћенице, подвлачећи са де-

сетак различитих боја од којих је свака за њега имала свој симбол. Пратио је не само политичку и филозофску литературу већ и белегристику, домаће и стране писце које је читао у оригиналу. Одлично је говорио немачки, енглески, француски,

знао италијански, дански, холандски, норвешки, шведски, латински. (Највеће му је уживање било да прелистава нове уџбенике и речнике.) Разумевао је и наш језик! Са многим писцима познавао се лично. Сачуване су њихове књиге са по-

светама Мајаковског, Горког, Бернарда Шоа. Овај енглески драмски писац, уметник и духовит, написао је 1921. следеће: „Једином европском државнику који има способност, карактер и знање који одговарају његовом положају“.

НИКАД НИСМО БИЛИ ГЛАДНИ — Исто онако како је заживљавао свет руководећи изградњом прве социјалистичке државе, како је проживљавао њену глад и борбу против контрареволуције, како је охрабривао, учио, тако је изненађивао својом скромношћу. Није волео никакве почастице, није хтео да

се издваја од других. Из библиотеке Румјанцев нису давали да се износе књиге. Лењин је молио да му их посуде увече, читао целу ноћ да би је ујутру вратио како би биле на располагању и осталим читаоцима. Није трпео похвале и дарове. Скромност се огледала и у његовом стану. Гвоздени кревет, алуминијум

ско посуђе у кухињи. За време гладних година слао је храну у деција обданишта и болнице. Међутим, кад су почели да истичу Лењинову скромност, побунила се Надежда Крупскаја: „Пишу о нашем животу као пуном лишавања. То није гачно. Нисмо познавали нужду кад не знаш чиме да купиш хлеб“.

ПИСМО МИНИСТРУ ПОШТА — Заселак Горки био је једно од ретких места у Подмосковљу које је имало телефонску везу са Москвом и то је одиграло важну улогу при избору места где ће се Лењин лечити и одмарати. Чак и кад су му лекари забранили да ради, Лењин се занимао за све што се збивало у Кремљу с којим га је везивао директан телефон. Апарат марке „ериксон“ преко којег је издиктирао више од 200 одлука, писама и чланака, није радио баш најбоље и задавао је Лењину велике бригае. У једном писму министру пошта Довгаљевском он се жали: „Мене не чују (ја чујем Москву) и прекидају ме по десетак пута. Људи које ми шаљете нешто филозофирају и постављају неке справе, али то ништа не помаже. Или су они потпуне будале — или паметни саботери!“ Огорчени тон побуђује сумњу не само у техничке слабости него и у прислушкивање разговора.

Е И ХРАБРОСТ

ВОЛЕО ЈЕ БРЗИНУ — У великом црном аутомобилу марке „ролс-ројс“ који су му поклонили петроградски радници (царска Русија имала је више „ролс-ројсјева“ него цела Европа), Лењин је из Горких одлазио у Москву

на заседања, седнице, конгресе. Да би се кола могла лакше кретати кад стигне снежна руска зима, на задње точкове постављене су гусенице, а на предње салиници. Враћајући Лењина из Москве са бурних и заморних саста-

нака, натраг у Горке, шофер Гиљ возио је по лошем друму полако. „Ви као да се клањате свакој сеоској кокошки“ — задиркивао га је Лењин који је волео брзу вожњу кад обради бриде од ветра и срце брже куца.

ПРОПЕШАЧИО ШВАЈЦАРСКУ — Према подацима тајне царске полиције Лењин је био висок 166 сантиметара. Имао је снажно мишићаво тело, косу плаво-црвенкасту, истурене јагодице, очи смеђе искошене. Од младих дана носио је браду и бркове. Иако је радио че-

сто и по 18 сати дневно увек је налазио времена за физичку активност. У време прогонства, боравећи у Швајцарској, пешице је прешао целу земљу, попео се на сваку њену планину. Играо је крикет, бициклом је одлазио у дуге шетње. Волео је да се купа у хладној

води, одлазио у лов мада није имао много успеха. Ипак, највише од свега волео је шалу. Кад би чуо нешто духовито, иронично, смејао се враголасто жмиркајући. На слици је алеја у Горкима којом је шетао сваког дана и клупа где се одмарао.

СВАКИ СЕКУНД — Сигурно је да је пресудан тренутак кад се немирни син професора математике Владимир определио за револуцију наран пут било погубљење његовог старијег брата Александра Уланова који је стрељан зато што је учествовао

у завери против цара. Од тога часа Лењин се одлучио: треба рушити али не само појединца већ цело државно уређење. И увек је био први, гимназију завршава с одличним успехом, правни факултет дупло брже од својих колега, чита, пише, ства-

ра своју теорију о новом, праведнијем друштву. Како је то успевао? Основно, веровао је да је у праву. Уз то, строго се придржавао реда и систематичности и ништа није мрзео као нетачност и непоузданост. Сматрао је да је сваки секунд драгоцен

и водио рачуна о свом и туђем времену. На његов захтев допуштено је било да на седницама уводна реч траје 10 минута, за први прилог дискусије давало се пет, а за други три минута. Трећи пут није се сме-ло говорити.

ЉУБАВ ПРЕМА ЖИВОТУ — У овим санкама Лењин је 19. јануара 1924, два дана пре смрти, пошао у последњу шетњу: говорио сељанима засеона Горки. Сутрадан седео је у фотељи, замисљен. Напољу је парк био у дубоком снегу. Ништа се није видело јер је мраз заледио прозоре. Преко пута њега Надежда Крупскаја читала му је причу Џека Лондона „Снага живота“. Кроз снежну пустињу Аљаске пробија се човек који умире од глади. Осла-

био је тако да више не може да хода. Пузи. Поред њега се вуче болестан вук који такође умире од глади. Заметила се борба. Ко ће победити? Вук? Не, победио је човек. Невероватна жеља за животом улила му је снагу. Имао је циљ — лађа се већ видела на ивици пустиње, на обали. Тамо је живот. Била је то права прича за правог човека-борца. Двадесет првог јануара 1924. цео свет је знао да Лењина више нема.

Текст:
В. Смиљанић

У РУДНИКУ

Када сам у рано фебруарско јутро изашао из куће, све је било као и обично. Брда изнад града била су покривена снегом који се црнео од угљене прашине из оближњег рудника. Умотан у дебео вунени шал, носа црвеног од јутарњег мраза, журио сам на посао.

Тих дана баш сам почео да радим у новој јами рудника угља у Лонгтону, у покрајини Стафордшир. Када сам стигао пред улаз у јаму, готово сви рудари су се већ били окупили.

— Баш је хладно јутрос — промрмљао сам уместо поздрава и завукао руке још дубље у џепове.

Неколико људи само је климнуло главом. Промрзли, скупили се један уз друге у очекивању да смена почне.

Нестрпљиво сам цупкао док сам чекао да ме расклиматани лифт одвезе до подземне галерије. Што пре почнем да радим пре ћу и завршити.

ЛАМПА СЕ УГАСИЛА

Целог јутра радио сам на подупирању зидова јаме, неколико стотина метара испод земље. Свод је био низак, па сам морао да радим у клечећем положају. Око подне почео сам да осећам јаке болове у леђима и утрнулим ногама. Уморан и нерасположен проклињао сам у себи предрадника који ми је дао овај посао и дан када сам се запослио у руднику. Једва сам чекао да дође крај смени.

У једном тренутку учинило ми се да чујем удаљену прмљавину. Заостао сам и уплашено се осврнуо око себе. Сигурно би ме обузела паника да нисам видео како моји другови недалеко од мене и даље спокојно раде. Помислио сам да ми се само учинило да сам нешто чуо па сам наставио да радим.

Не знам колико је времена прошло када је одједном тле под мојим ногама задрхтало. Зачула се тупњава и одмах затим заглушујући прасак. Попустио је твоздени носач који је подупирао таваницу. На све стране летело је одроњено камење и угаљ. Лампица на мом шлему се угасила.

У првом тренутку следио сам се од ужаса, а онда сам почео да дозивам у помоћ. Међутим, из сувог грла нисам могао ни гласа да пустим.

ИГРА КЛИКЕРА

У клечећем положају, затрпан камењем и угљем, са приквашеном руком, нисам могао ни да се померим. Пред очима су ми титра-

УЗАЛУД САМ ПОКУШАВАО ДА МИСЛИМ НА НЕШТО ЛЕПО, А НЕ НА КАМЕЊЕ КОЈЕ МЕ ЈЕ ПРИТИСКАЛО.

ле црвене искрице, а у глави бучало. Тешко сам дисао. Имао сам осећај да се давим у мору прашине.

Чудно је то како човек, суочен са смрћу, у делићу секунде сагледа читав свој живот, као на как-

вој филмској траци. Присећа се свега што се десило, неважних догађаја, најситнијих појединости, неостварених жеља.

Нешто слично дешавало се и са мном. Незерватном брзином смењивале су се слике и сећања на

родитељску кућу, на све оно што је требало да урадим а нисам, и све оно што бих урадио када бих остао жив.

И слика мог млађег брата Рона искрсла ми је пред очима. Рон је имао седам година и као и сви његови вршњаци волео је да игра кликере. Имао је обичај да их све поређа у један ред и тако ме мами да и ја заиграм.

Очи ми се напуниле сузама. Зар никада више нећу видети свог брата? Па, мора да постоји неки начин да се спасем. Само не смем да дозволим да ме обезбе паника. Морам да останем прибран. Али, како?

Треба да мислим на нешто лепо, размишљао сам грозничаво, да забравим на тело које боли, одроњене стене, уста пуна прашине. Сигурно ће ме наћи. Па, не могу ме тек тако пустити да умрем.

Одједном, пала ми је спасоносна идеја на памет. Зашто не бих покушао да замислим да испрам кликере са Рonom! Тако ће ми брже проћи време.

Не знам колико сам таквих замислиених игара одиграо, приквашен између промада угља и стена, прекривен прашином, када сам угледао светлост. Чинило ми се да сањам. Не, ипак то није био сан. Сасвим јасно зачуо сам глас:

— Било би право чудо да је остао жив!

Желео сам да викнем „Жив сам!“ али речи нису излазиле. Тек када ме је обузео ужас: шта ако они одустану од трагања? Не, наћи ће ме сигурно, уверавао сам сам себе. Само треба бити стрпљив. Морам да наставим замислиену игру кликера.

НИКАД ВИШЕ У ЈАМУ

Мислио сам да ћу полудети од среће када сам тик изнад главе зачуо снажне ударце пијука. Десетак минута касније кроз пробијени отвор продро је зрачак светлости. Појавиле су се нечије руке. Чим су ме дотакле препознао сам их: биле су по руке мога оца.

— Сине, жив си! — узвикнуо је и загрлио ме.

Пажљиво су ми ослободили најпре руке, па онда ноге. Само неколико минута касније био сам на хладном зимском ваздуху који ми је пресецао дах, али ја сам га жудно удисао. После три сата проведених у затрпаној јами пуној прашине ваздух ми је био најпотребнији.

Када сам се најзад нашао код куће, крај топле пећи, срчући врели чај зарекао сам се да више никада нећу сићи у јаму.

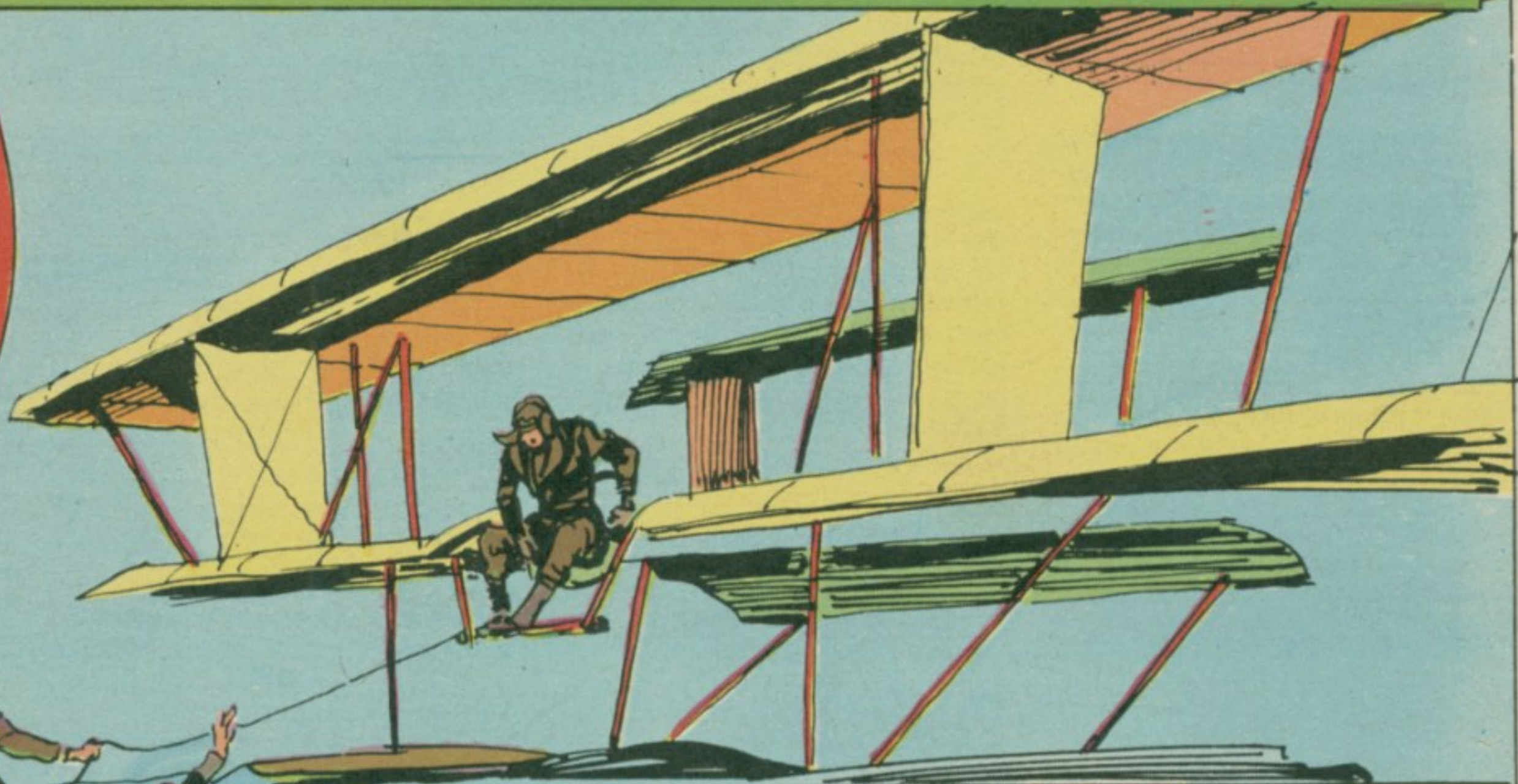
Неколико година после овог догађаја радио сам у полицији, а онда сам постао професионални играч билијара.

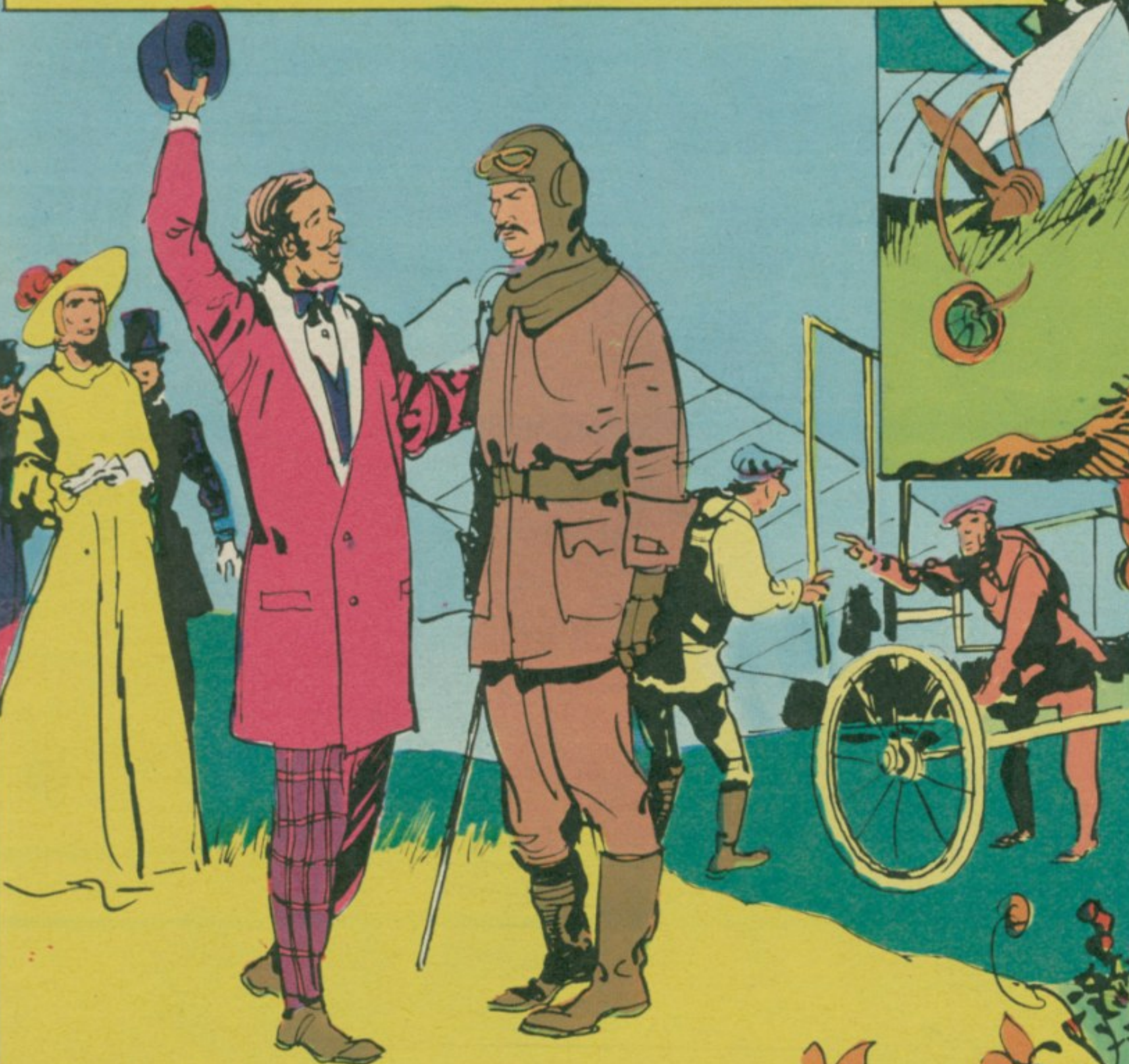
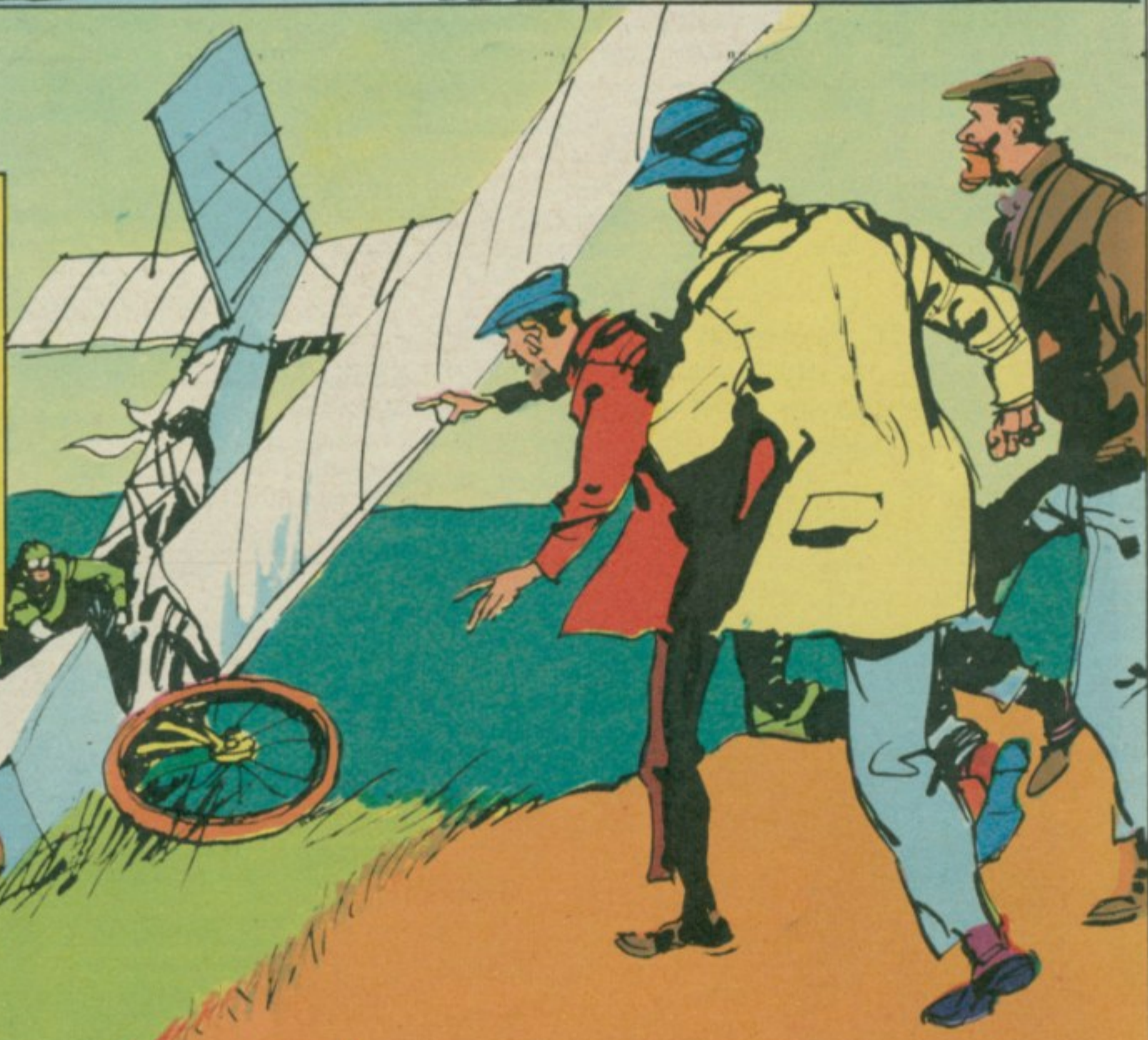
Чак и онда када су милиони телевизијских гледалаца с напетостићу пратили његову игру, Реј Риердон, светски шампион у билијару, није могао да избрише из сећања ужасне тренутке које је провео затрпан у руднику.

О. В.

ЛУЈ БЛЕРИО

Пријатељи једног француског инжењера и трговца ацетиленским све-
тиљкама за возила ни сами нису знали да ли имају посла са генијем
или настраним човеком. Међутим, Луј Блерио, како се трговац звао,
није био ни једно ни друго већ само љубитељ „летећих машина“ које
му никако нису давале мира. Жеља да направи било какву летелицу
и да се на њој вине у ваздух постала му је опсесија. Било је то крајем
19. и почетком 20. века када су се на разним странама у свету вршили
први покушаји да се конструише авион. Блерио је био упоран: после
неколико летова на својим примитивним моделима, направио је 1900—
1903. године један од најбољих авиона тога доба.

Блерио није први конструисао авион — та част при-
пала је браћи Рајт. Није чак први ни полетео на њему,
јер је то у Европи пре њега учинио Сантуж-Димон.
Али и поред тога ушао је у историју ваздухопловства
као човек који је први прелетео авионом Ламанш 25.
јула 1909. године. Растојање од Калеа до Довера у ду-
жини од 40 километара прешао је за 37 минута летећи
на висини од 50—100 метара и на авиону сачињеном од
дрвета чија су крила била облепљена лакираним папи-
ром! Додуше, у то време његов авион је био „чудо тех-
нике“, али смртоносно опасан јер је у случају изненад-
не кише постојала могућност да се за време лета дрвена
крила расквасе и искриве а лепак попусти и хартија са
њих отпадне. И поред тога Блерио се одлучио на лет
преко Ламанша. Можда то никад не би учинио да није
случајно, враћајући се са аеро-митинга у Дуију, чуо од
путника у возу да енглески лист „Дејли мејл“ даје на-
граду од 5000 франака пилоту који прелети Ламанш.
Блерио је истовремено сазнао да је његов ривал у ваз-
духу Латам тих дана то већ покушао, али се авионом
срушио у море. Ипак, остао је жив. Блерију није тре-
бао јачи повод за лет преко канала од жеље да покаже
свима да може да учини оно што његовом противнику
није пошло за руком. И успео је. Када се вратио кући
у Париз дочекала га је одушевљена маса света. Умро је
1936. у шездесет четвртој години као познати францу-
ски пилот, инжењер, пионир ваздухопловства и први
носилац пилотске дипломе Међународне ваздухопловне
федерације. У I светском рату његови авиони су били
најбројнији и главни типови француског ваздухо-
пловства.

Бавољи пси, како домороци источне Кеније називају пегаве хијене, при крадали су се кроз траву испод дрвореда акација пратећи у стопу свој плен. Тај плен били су Френк Синглтон и Џон Финч који су се пробијали према месту где су оставили свој ландровер.

Синглтон и Финч управо су присуствовали гозби хијена и лично се уверили у њихову крвожедност. Возили су се ландровером када су тачно испод првог реда акација угледали лава како напада зебру и одвлачи је даље у високу траву. Призор их је привукао, па су оставили аутомобил и тихо пришли дрвећу одакле су могли неопажено да посматрају.

Лав је раскомадао зебру и спремао се за богат обед када се у даљини појавио чопор од петнаестак пегавих хијена. Лав их је приметио тек када су биле сасвим близу, подигао је своју велику главу са плена и претећи рикнуо. Изгледа да хијене то нимало није збунило пошто су, не прекидајући корак, све више стезале обруч.

Најзад, на Синглтоново запрепашћење, две хијене

ПЕГАВЕ ХИЈЕНЕ

одвојиле су се из круга и полетеле право на лава неустрашиво заривајући оштре зубе у његова бедра. Лав је увређено рикнуо, подигао шапу и снажно ударио хијену са своје десне стране. Моћна шапа са канцама закачила ју је по слабинама дерући кожу и месо све до костију. Смртно рањена животиња одвукла се на предњим ногама под најближе дрво.

Али, лав није обратио пажњу на другу хијену која је и даље насртала. Када се окренуо да и у њу удари, она је одскочила у страну отворивши пут осталим хијенама. Ове су навалиле на лава нападајући га зубима све док му низ стражње шапе није потекла крв. За време тог муњевитог напада читав чопор завијао је заглашујући уши Синглтону и Финчу.

Лагано, вероватно да не би сасвим изгубио достојанство, лав је напустио поприште и плен и нестало у непрегледној трави. Сада су

хијене навалиле на зебру и у року од неколико минута од ње није остало ништа.

ГОЛИМ РУКАМА

Финч и Синглтон пошли су према ландроверу. Налазили су се на пола пута када су приметили да их чопор хијена издалека прати. Одмах су схватили да су их животиње откриле по мирису и да се по свој прилици спремају да их нападну.

Неизвесност је трајала око десет минута, а онда су хијене кренуле у напад. Синглтон је, жалећи што је пушку оставио у аутомобилу, ишао иза Финча који је држао запету винчестерку и пустио хијене да се сасвим приближе. Кад је отворио ватру, две хијене су пале а остале су стезале обруч око двојице људи бацајући им се у ноге. Финч је убио још једну поготком у главу, али је животиња стигла да га уједе за ногу.

Хици из винчестерке ранили су још неколико хијена, а када је нестало муниције, Финч је пушку ухватио за цев и кундаком навалио на „ђавоље псе“. За то време ненаоружани Синглтон бранио се голим рукама. Тако су се дохватили ландровера.

Не разговарајући много стигли су до домородачког села где је Синглтон од пре извесног времена боравио. Сада је био начисто са хијенама и причама о њиховом „кукавичлуку“ које је донео из Америке. Али, био је још више него раније решен да покуша да помогне својим привременим домаћинима чије су село десетковале хијене које су последњих месеци харале тим делом источне Африке.

ПОЗНАНСТВО У НАЈРОБИЈУ

У то време Френк Синглтон налазио се у Кенији око два месеца. Имао је 27 година и био слободан фото-

-репортер. Крајем 1971. склопио је уговор са агенцијом „Јуропиан њуз сервис“ (Агенција за европске вести) да за њу направи серију фотографија о томе како се у афричким земљама одржавају национални паркови и дивље животиње чувају од истребљења. Прва етапа била је Кенија и Френк Синглтон нашао се у Најробију.

Тамо је одмах купио цип, снабдео се резервама бензина и уља и кренуо у дунглу. Прве три недеље провео је испитујући терен. Само повремено враћао се у Најроби да обнови залихе и пошаље агенцији фотографије. У Најробију је упознао Џона Финча, тридесет трогодишњег Енглеца који је већ десет година живео у Кенији и био службеник ма-

Бежећи од ватре и Френк-ових метака, животиње су се сударале и кидисале у пометњи једна на другу.

ЈЕНЕ СУ ДУХОВИ

— Поглавице Мези — рекао је Синглтон сџарцу —
ако ми ћомоћнеш, ѿбоји људи се више неће ѿлаши-
ѿи ђавољих ѿаса, а и мрѿби ће биѿи безбедни.

лог резервата у Долини Ве-
лике Раселине у централном
делу земље.

Постали су пријатељи и
Финч је Синглтону говорио
где треба да иде да би ви-
део занимљиве пределе и

ретке животиње. Једном му
је Финч испричао о хијена-
ма које не дају мира домо-
родачком селу Туркана пле-
мена. Овакви редовни и ма-
совни напади дивљих живо-
тиња, а нарочито хијена,
могу да потрају и месецима.
Власти покушавају да ра-
селе таква несрећна насеља,
али њихови житељи редов-
но одбијају то решење.

Још истог дана пошли су
у село на које су се нава-
диле хијене, Финч у свом
ландроверу, Синглтон за
њим у ципу. Село је лежало
на малој чистини окруже-
ној зидом бујног, тешко про-
ходног зеленила.

Ту је живело стотинак
мушкараца, жена и деце.
Читаво село састојало се од
земљаних колиба распоре-
ђених у круг и обора за до-
маће животиње. Тамнопути
снажни поглавица средњих
година по имену Мези ра-
досно је дочекао госте. Фин-
ча је добро познавао од ра-
није, али ниједном током
разговора није поменуо хи-
јене. Финч му је на турка-
на језику објаснио како
Синглтон жели да остане у
селу неколико дана да би
направио фотографије че-
му се Мези обрадовао. Онда
се Финч поздравио и вра-
тио у свој резерват, а Синг-
лтон је остао.

КАКО ПОМОЋИ НЕСРЕЋНИЦИМА?

Током следећа три дана
Синглтон се спријатељио са
племеном, тумарао по око-
лини, фотографисао у селу
оно што му се учинило за-
нимљиво. Једном је пратио
мушкараце у лов на крупну
дивљач. Четвртог дана хи-
јене су нападе старицу, му-
шкараца и дете који су се
били удаљили из насеља.
Човек и дете нису никада
нађени, а старица је живе-
ла неколико сати пошто су
је донели у село.

Сахранили су је на малом
гробљу на ивици насеља и
исте ноћи хијене су раско-
пале гроб и појеле леш. Чи-
таво село било је ожалос-
ћено јер се веровало да зли
духови узимају облик хије-
на да би крали духове умр-
лих Туркана и носили их у
неку врсту пакла. То је
Синглтону на рђавом енгле-
ском језику објаснио погла-
вица Мези. Још је додао да
му није говорио о хијенама
плашећи се да гост, када
чује за њих, неће остати у
селу.

Сутрадан се Синглтон од-
везао до Финчовог резерва-
та да би са њим поразгова-
рао како да помогне несрећ-
ним људима. При повратку
у село случајно су прису-
ствовали борби хијена са
лавом и на сопственој кожи
осетили какву опасност
представљају пегави „ђаво-
љи пси“.

— Слушај, Френк — ре-
као је Финч док су се при-
ближавали насељу. — Ви-
део си шта си желео и сада

је најбоље да се са мном
вратиш у резерват. Осећам
да смераш неку глупост и
не желим да страдаш само
зато што тврдоглаве Турка-
не неће да напусте ово про-
клето место.

— Мислим да ћу остати
овде још који дан, видећу
шта могу да учиним. Не бри-
ни, бићу опрезан и ускоро
ћу ти се јавити! — одгово-
рио је Синглтон.

Вративши се у село,
Синглтон је сазнао да су
хијене и тог дана нападе
једног младића који је умро
од рана.

ЗАПАМТИЋЕМО ИХ!

— Сахранићемо га кроз
два дана — рекао му је по-
главица — а онда ће доћи
„ђавољи пси“, откопати гроб
и појести његов дух.

Синглтон није одговорио.
Ушао је у своју колибу и
стао да размишља како би
се могло доскочити хијена-
ма. Знао је да, ако хоће да
уништи читав чопор одјед-
ном, мора да ради ноћу. По-
главица му је рекао да хи-
јене дању нападају у ма-
њим групама, а цео чопор
спушта се на село само под
окриљем ноћи.

Затим, било му је јасно да
је за такав подухват потре-
бна нарочита пушка, најбо-
ље М-16. Неколико часова
касније у глави је имао го-
тов план који је могао да
успе под условом да такву
пушку негде набави и да
поглавица Мези пристане
да му помогне.

Одмах је радиом из свог
ципа позвао Финча и изло-
жио му план. Овај је обећао
да ће му набавити пушку
М-16 и послати је сутрадан.
Затим је Синглтон отишао
поглавици.

— Поглавице Мези — ре-
као му је ухвативши га за
руку — чини ми се да могу
да вас ослободим проклетих
хијена, али ти и твој народ
морате да ми помогнете. Ва-
жно је да знаш да за твоје
људе нема никакве опасно-
сти, а ништа се неће дого-
дити ни духовима ваших
мртвих. Да ли пристајеш?

Поглавица је пристао. Та-
да му је Синглтон изложио
шта жели од њега и њего-
вих људи. Требало је да пре
сахране младића, по спољ-
ној ивици гроба у круг да
ископају рупе које би биле
близу једна другој и личи-
ле на гробове. Ове рупе на-
пунили би комадима дрве-
та, земљом и сувим лишћем
намоченим у бензин. Бензи-
ном из Синглтоновог ципа
посули би и простор изме-
ђу рупа тако да кад се све

запали, начини непроходан
пламени зид.

Тело несрећног младића
било би положено у гроб у
самом центру тог круга и у
њега би се спустио и Синг-
лтон с пушком. Када хијене
навале привучене лешиним,
Мезијеви људи ће запали-
ти бензин у рупама и изме-
ђу њих, а Синглтон ће из
центра отворити ватру на
чопор и побити све до по-
следње хијене.

У КЛОПЦИ

Сутрадан, Синглтон је до-
био пушку и довољно му-
ниције. Од раног јутра сви
становници села који су би-
ли у стању да држе лопату
копали су рупе око гробља.
Када је пао мрак, Синглтон
се са пушком и доста мун-
иције спустио крај леша у
гроб у средини, а домороци
су се збили око рупа напу-
њених гранама и лишћем
поливеним бензином да че-
кају на његов знак.

Тако је прошло око пет
часова у мртвој тишини и
мраку густом као тесто.
Синглтон је у гробу лежао
на леђима држећи цев пу-
шке окренуту нагоре.

У неко доба крај гроба у
коме се налазио зачуло се
тихо гребање праћено при-
гушеним звуком налик на
језив смех. Као у знак од-
говора из даљине се јавило
више сличних гласова и
Синглтон је у мраку изнад
рупе угледао два блистава
ока. Придигао се, наслонио
на кундак пушке на тло и
— видео на десетине свет-
лећих тачкица поређаних у
круг око гроба!

Повукао је обарач и чуо
фијук хица и завијање хи-
јена. Истог часа светлост је
обасјала мало гробље као
усред дана — први метак
био је сигнал за домороце
да запале бензин. Синглтон
је у пламеној клопци угле-
дао око педесет хијена како
безглаво јуре сударајући се
и кидишући у пометњи јед-
на на другу.

„Ђавољи пси“ покушава-
ли су да побегну, налетали
су на ватру, враћали се пре-
ма средини где су их чека-
ли меци, па поново срљали
у пламен. Неки су у паници
скакали у гроб право на
Синглтона који је морао да
се брани голим рукама на-
стављајући да их засипа
кишом метака.

За мање од десет минута
све је било готово, мада се
Синглтону чинило да је па-
као трајао читаву вечност.
Пет или шест хијена успе-
ло је да се пробије кроз
пламен и побегне, тела оста-
лих лежала су разбацана
по гробљу. Чопор пегавих
убица истребљен је.

— Најсмешлије је то —
причао је Синглтон Финчу
када су се поново видели
— да ми ни на крај памети
није пало да направим и
једну једину фотографију!

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

На једној висоравни из међу Кутне Хоре и Прага у пролеће 1419. године чешки хусити сударили су се са јаком четом немачких ритера. На челу одреда хусита јахао је просед, дежмекаст човек оштрих црта лица на коме су се истицали густе бркови. Био је то Јан Жишка, војнички вођа чешког народног устанка. Он је те године повео чешке сељаке и сиромашно племство, присталице Јана Хуса који је четири године раније оптужен за кривоверство и у Констанци спаљен на ломачи, у рат против немачких феудалаца и католичке цркве.

Војска пешака дочекала је копљима, халебардама и буздованима коњанике у оклопима. Педесет једногодишњи Јан Жишка, још од детињства слеп на лево око, налазио се у првим редовима и продорним покличима бодрио остале на борбу. У жестоком окршају боље опремљени ритери нису се лако предавали. После првог судара војске су се повукле да мало предахну, а онда је битка настављена.

Видевши да неће моћи да изиђу на крај са хуситима, вештим у борби прса у прса, немачки ритери су затражили да поделе мегдан са Јаном Жишком и тако

ДВОБОЈ СЕКИРАМА

ПРЕДВОДЕЋИ ВОЈСКУ ХУСИТА НАОРУЖАНИХ МОТКАМА, СЕКИРАМА И БУЗДОВАНИМА, ЈАН ЖИШКА ТЕРАО ЈЕ КРСТАШЕ У ПАНИЧНИ БЕГ.

реше битку. Хуситски војсковођа прихватио је изазов.

КАО ПОКОШЕН

На једној чистини, недалеко од места где се битка водила, окупили су се борци и једног и другог табора чекајући да двобој почне. За Жишкиног противника ритери су одабрали снажног Јана Непомука Охенбрижика који је био Чех али је прешао у Немачку и сада се, под именом Јоханес Фојербаух, борио против хусита. Пошто је изазван на двобој, Жишка је имао право да бира оружје и изабрао је нимало ритерско — секиру.

Кад су се нашли један према другом, Жишка и Фојербаух су са уздигнутим секирама, у ставу спремном за напад, полако кружили меркајући се и чекајући погодан тренутак да нападну. Изненада, Фојербаух је скочио снажно замахнувши секиром. Жишка је одскочио и оштрица секире само га је

окрзнула. У истом тренутку, разјарен и црвен у лицу, завитлао је секиром изнад своје главе и, одједном, пустио је према Фојербауху. Овај је успео да подметне штит и секира се одбила откидајући готово половину његовог штита. Следећи Жишкин ударац пресекао је Фојербаухов панцир и задао му страшну рану на рамену.

Јаукнувши од бола и беса, Фојербаух је лудачки замахнуо секиром која је избила Жишки оружје из руке. Разоружан, Жишка је, севајући оком, поскакивао у круг да избегне Фојербаухов ударац а онда се бацао на њега и шчепао га око појаса. Настало је рвање и гушање. Пред очима многобројних посматрача двојица људи су се ваљали по земљи, борећи се на живот и смрт.

Најзад, Жишка се докопао Фојербаухове секире и, одгурнувши га од себе, замахнуо снажно. Фојербаух се пружио по земљи као по кошен.

Неколико тренутака владала је мртва тишина, а онда се из многих трга заорила позната хуситска песма:

„Где сте, божји бојовници...“

Према договору, немачки ритери морали су да се повуку.

Чешки Ханибал, како су многи звали Жишку, ишао је из боја у бој водећи за собом све више присталица. Борбено одушевљење народа било је тако велико да су се у редовима Жишкине војске бориле и жене.

ТВРЂАВА ОД КОЛА

Одлучан корак у даљем развоју народноослободилачке борбе Жишка је учинио 30. јула 1419. године када је градске саветнике Прага избацио кроз прозор. У Прагу је тада букнуо општи устанак и град је прешао у руке хусита.

У мају следеће године крсташка војска на челу са немачким царем Сигисмундом стигла је пред Праг. Знајући да слабо наоружани хусити неће издржати борбу са оклопним коњаницима, лукави једнооки војсковођа одлучио је да кр-

таше дочека у заседи са колским логором. Наредио је да се прикупе сва сељачка кола и да се ставе у стање приправности. На месту где се очекивао непријатељ кога су распоређена у више линија да би, кад непријатељ наиђе, могла образовати затворени, четвороугаони логор. Кад су крсташе већ били на помолу, хусити су заузели положаје на једном узвишењу. Кола су повезали ланцима, а испред њих причврстили даске да непријатељ не може да продре у логор. У средину логора смештени су испрегнути коњи, старице и деца док су остали, способни за борбу, распоређени на борбеној линији.

На таквом месту немачки витезови могли су да нападну хусите само пешке. Хусити су их дочекали кишом пројектила — дилитима, камењем, стрелама — из праћки, лукова и самострела. Кад је непријатељ, видећи да нема избора да продре у Жишкин логор, почео да се колеба и спрема за повлачење, хусити су отворили учвршћене капије између кола и бацили се

на крсташе копљима, секирама и буздованима.

Сигисмунд није успео да уђе у Праг и власт у Чешкој 31. маја 1421. године морао је да преда хуситима.

ИЗГУБИО ЈЕ И ДРУГО ОКО

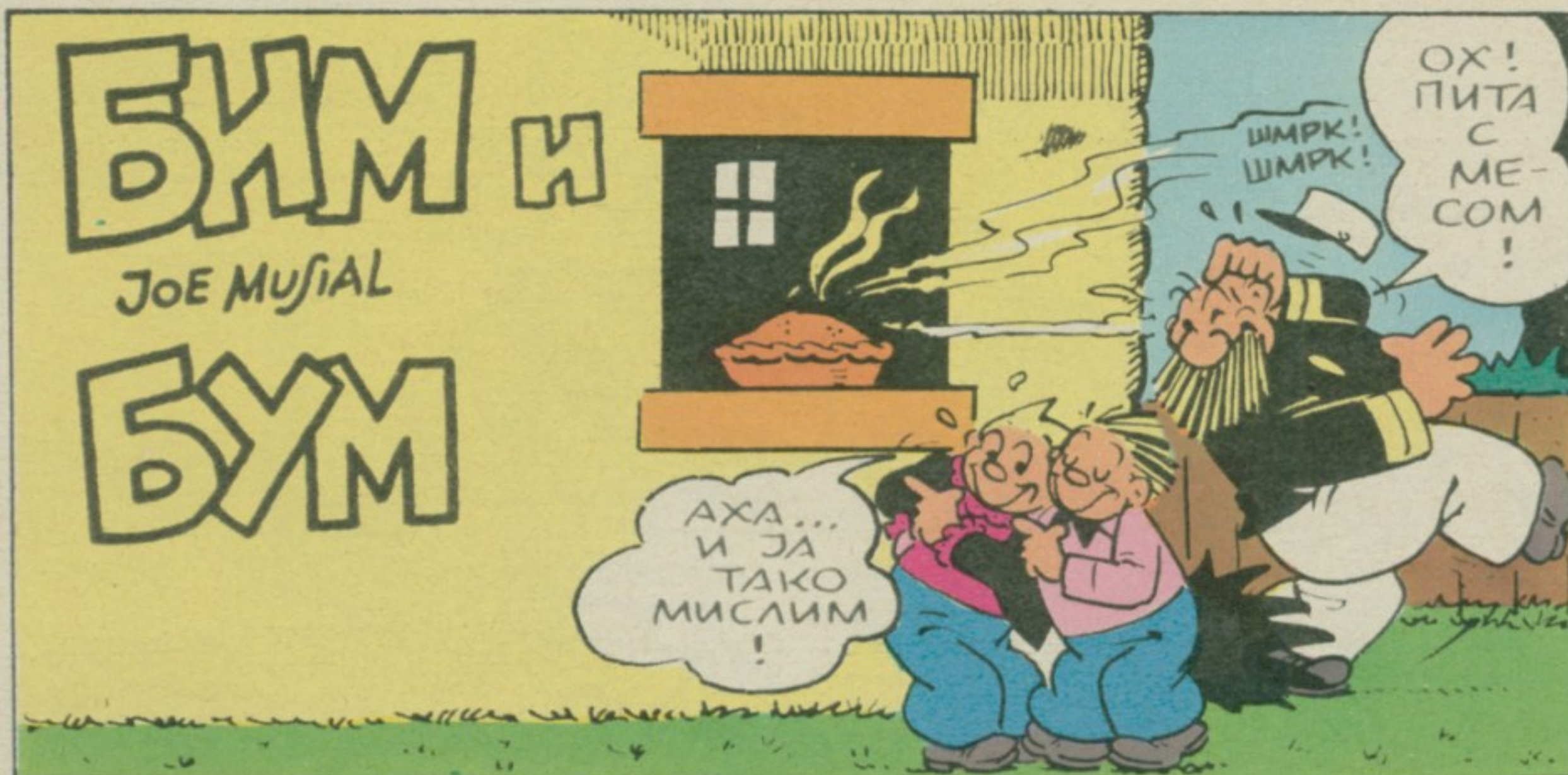
Јан Жишка, син сиромашног ритера из Троцнова, водио је на немачке коњанике у гвозденим оклопима војску сељака, жена па чак и деце наоружану, углавном, дугачким моткама чији су врхови окивани гвозђем. По његовом наређењу хуситске жене и девојке разбацивале су своје хаљине по трсци и жбуњу како би оклопници, заплићући се у њих, у јуришу спорије напредовали.

У бици код Раба, Жишка је изгубио и друго око али, иако слеп, ускоро је извојевао још једну победу код места Немачки Брод. На вест да долази Јан Жишка са својим хуситима, крсташе су у паници бежали пред њим.

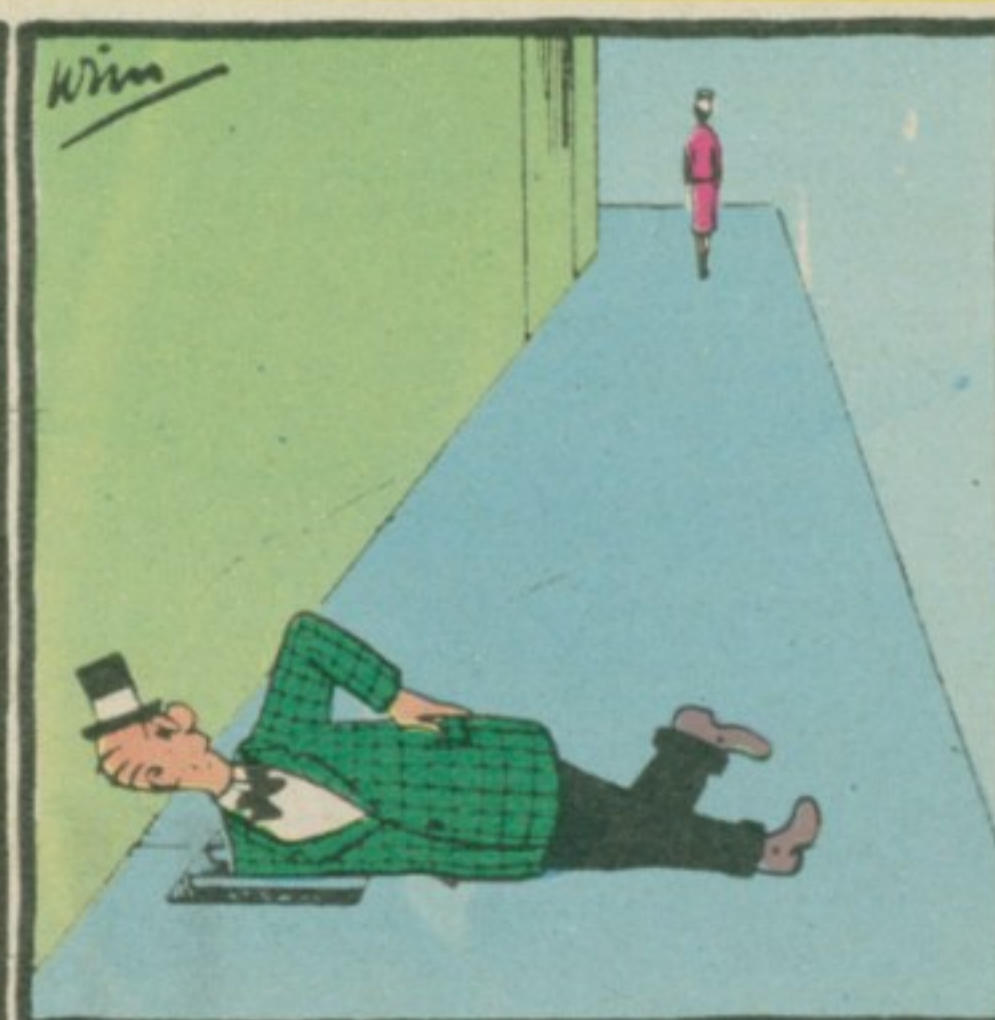
Управо када је заузео нови поредак у Чешкој и на челу велике војске кренуо у Моравску, Јан Жишка је изненада умро 11. октобра 1424. Имао је тада око шездесет и четири године.

Жишкине присталице, које су осећале да су смрћу Јана Жишке изгубиле оца, прозване су сирочад.

Код нас се за време народноослободилачке борбе борила Бригада „Јан Жишка“, састављена од Чеха и Словака.

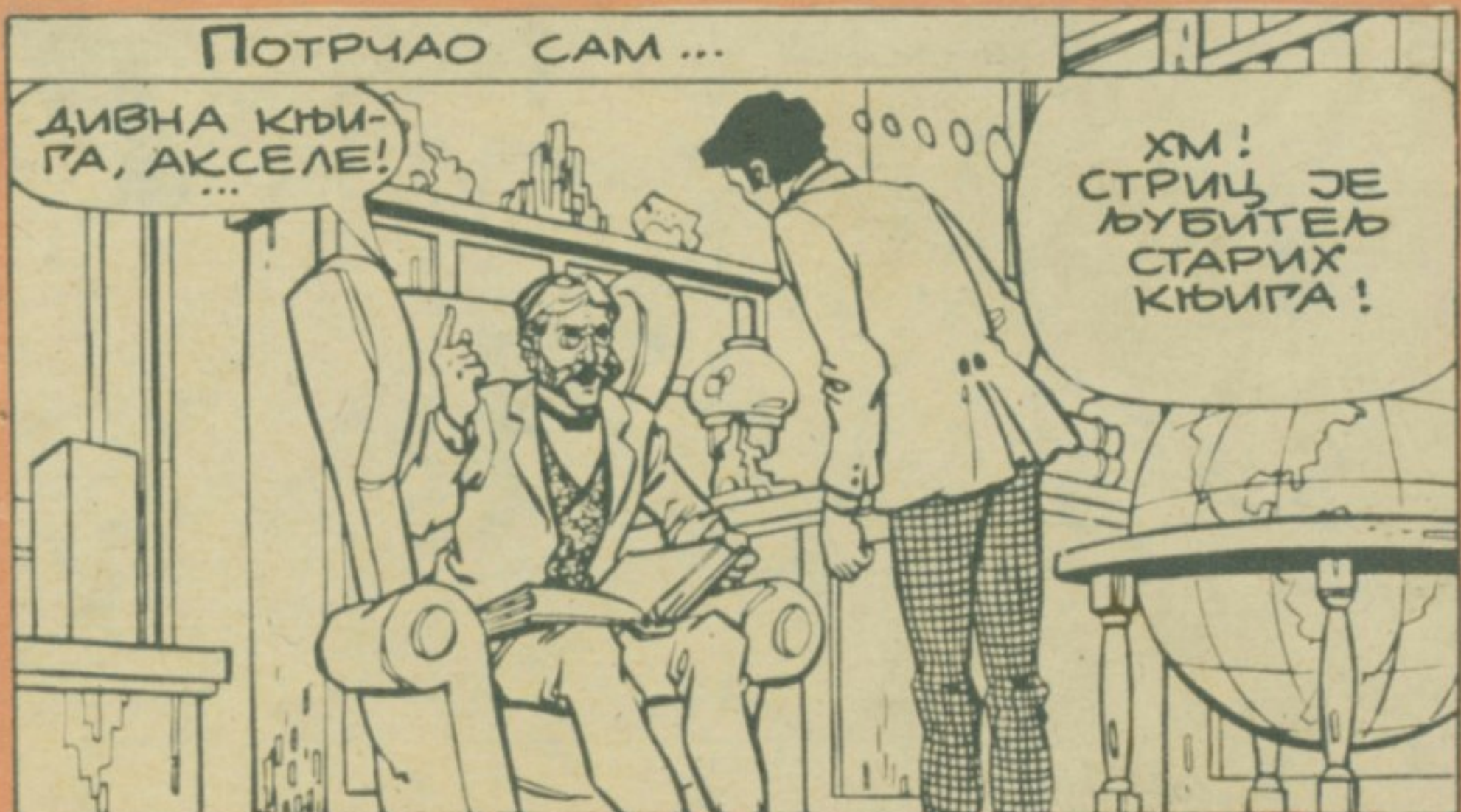
СРЕЋКО

ПУТ У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ

ПРЕМД

Жими Верни

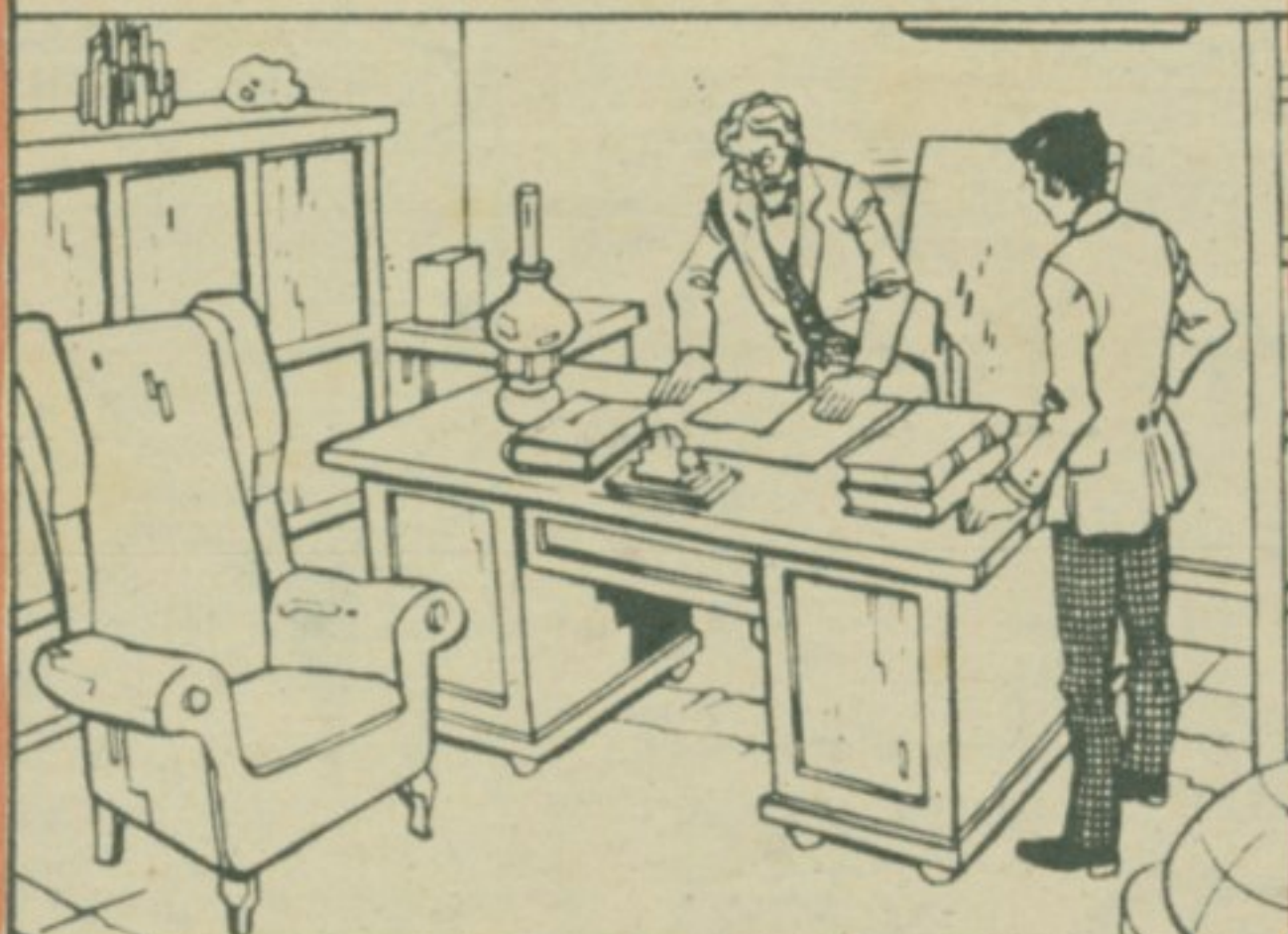

ИЗ КЊИГЕ ЈЕ ПРОВИ-
РИО ПЕРГАМЕНТ...

ШТА ЈЕ
ОВО?...

НИСАМ НИ СЛУТИО ДА
ЋЕ ОВО НАГНАТИ ПРОФЕ-
СОРА ДА ПРЕДУЗМЕ
НАЈМУДНИЈУ ЕКСПЕДИЦИЈУ
XX ВЕКА.

ШТА ЛИ ЗНА-
ЧЕ ОВА СЛОВА?

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

СУПА ЈЕ
НА СТОЛУ!

ДО БАВОЛА И
СУПА!

ЈЕО САМ ЗА ДВОЈЕ ...

ОВО ЈЕ
ПРВИ ПУТ
ДА ВАШ
СТРИЦ НЕ
РУЧА!

ПОДИГНИ ЋЕ ГАЛАМУ
КАД ВИДИ ДА САМ ПО-
ЈЕО И ЊЕГОВ
ДЕО...

АКСЕЛЕЕЕЕ

ОХ!
ОПЕТ
МЕ
ЗОВЕ...

ИЗДИКТИРАО МИ ЈЕ
СЛОВА НАШЕ АЗБУКЕ КО-
ЈА ОДГОВАРАЈУ РУНСКИМ...

ЗНАШ ЛИ, АКСЕЛЕ
ДА ПИСМО И КЊИГУ
НИЈЕ НАПИСАЛА ИСТА
РУКА, ИЗМЕЂУ њИХ
ЈЕ ВРЕМЕНСКИ РАЗ-
МАК ОД ТРИ ВЕКА...

ПРОФЕСОР ЈЕ ЛУПОМ
ПРОУЧАВАО КЊИГУ...

ХЕЈ! НА ПОЛЕЂИНИ ДРУ-
ГОР ЛИСТА НЕКО ЈЕ ИСПИ-
САО СВОЈЕ ИМЕ ... АРНЕ
САКНУСЕМ! СЛАВНИ ИС-
ЛАНДСКИ АЛХЕ-
МИЧАР ИЗ
XVI ВЕКА...

ДОК ЈЕ СТРИЦ ПОКУШАВАО ДА ОТКРИЈЕ ТАЈНУ ПИСМА ЈА САМ ПОСМАТРАО ПОРТРЕТ ГОСПОЈИЦЕ ПРОЗБЕН. БИЛИ СМО ВЕРЕНИ А ДА ТО МОЈ СТРИЦ НИЈЕ НИ ЗНАО...

СНАЖАН УДАРАЦ ШАКОМ О СТО ВРАТИО МЕ ЈЕ У СТВАРНОСТ...

АКСЕЛЕ, НАПИШИ БИЛО КОЈУ РЕЧЕНИЦУ, АЛИ ПОРЕЂАЈ СЛОВА ВЕРТИКАЛНО У ТРИ КОЛОНЕ.

ОДМАХ САМ НАПИСАО...

ОНДА САМ ПОРЕЂАО ТА СЛОВА ВОДОРАВНО...

ВТО ОЕБ ЛРЕ ИРН МО! ДА БИХ ПРОЧИТАО ОВУ РЕЧЕНИЦУ МОРАМ УЗЕТИ ИЗ СВАКЕ РЕЧИ ПРВО СЛОВО, ЗАТИМ ДРУГО И ТРЕЋЕ.

ВОЛИМ ТЕ ПРОЗБЕН! А ТАКО ЗНАЧИ! ВОЛИШ ПРОЗБЕН!

ДА...НЕ...ЈА...УО!

НА СРЕЂУ СТРИЦА ТО УОПШТЕ НИЈЕ ЗАНИМАЛО И ОДМАХ МИ ЈЕ ИЗДИКТИРАО СЛЕДЕЋИ НИЗ СЛОВА...

MMESSUNKASENRA, ICEFDO K. SEGNITT AMUR-TN ECERTSERRETTE, ROTAIVSAUDA, EDNECESD-SADNE LACARTNIIILUJSIRAT-RACSARBMUTA-BILEDMEK ME-RETARCSILUCO Y SLEFFENSNI.

ТО НЕМА НИКАКВОГ СМИСЛА! - УЗВИКНУО ЈЕ СТРИЦ И БЕСНО ИЗЛЕТЕО ИЗ СОБЕ.

МАРТА СЕ УПЛАШИЛА...

НИКО ВИШЕ НЕЋЕ ЈЕСТИ У КУЋИ СВЕ ДОК СТРИЦ НЕ ОТКРИЈЕ ТАЈНУ ПЕРГАМЕНТА...

О, ЈАДНИ МИ! УМРЕЉЕМО ОД ГЛАДИ!

ДОК САМ ПОКУШАВАО ДА РЕШИМ ЗАГОНЕТКУ, МАХАО САМ ПАПИРОМ ДА СЕ РАСХЛАДИМ И...

ХЕЈ! УСПЕО САМ ДА ПРОЧИТАМ ЛАТИНСКЕ РЕЧИ "CRATEREM" "TERRESTRE"!

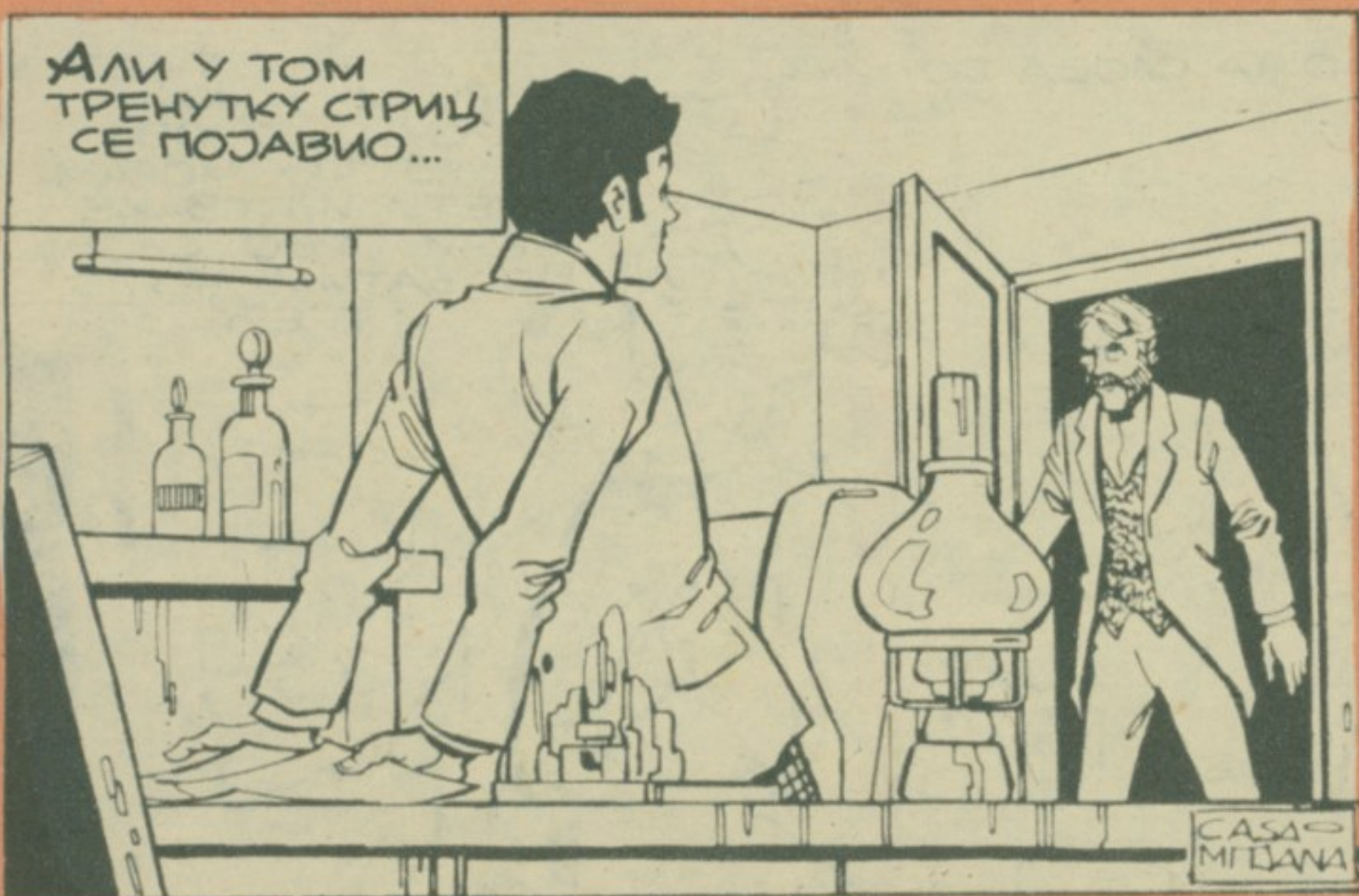

ПЕРТАМЕНТ
ЈЕ БИО
ИСПИСАН НА
ЛАТИНСКОМ.
МОЈЕ
ЗАПРЕПАШЕ-
ЊЕ ЈЕ БИЛО
ЈОШ
ВЕЋЕ КАДА
САМ ГА
ПРОЧИТАО
...

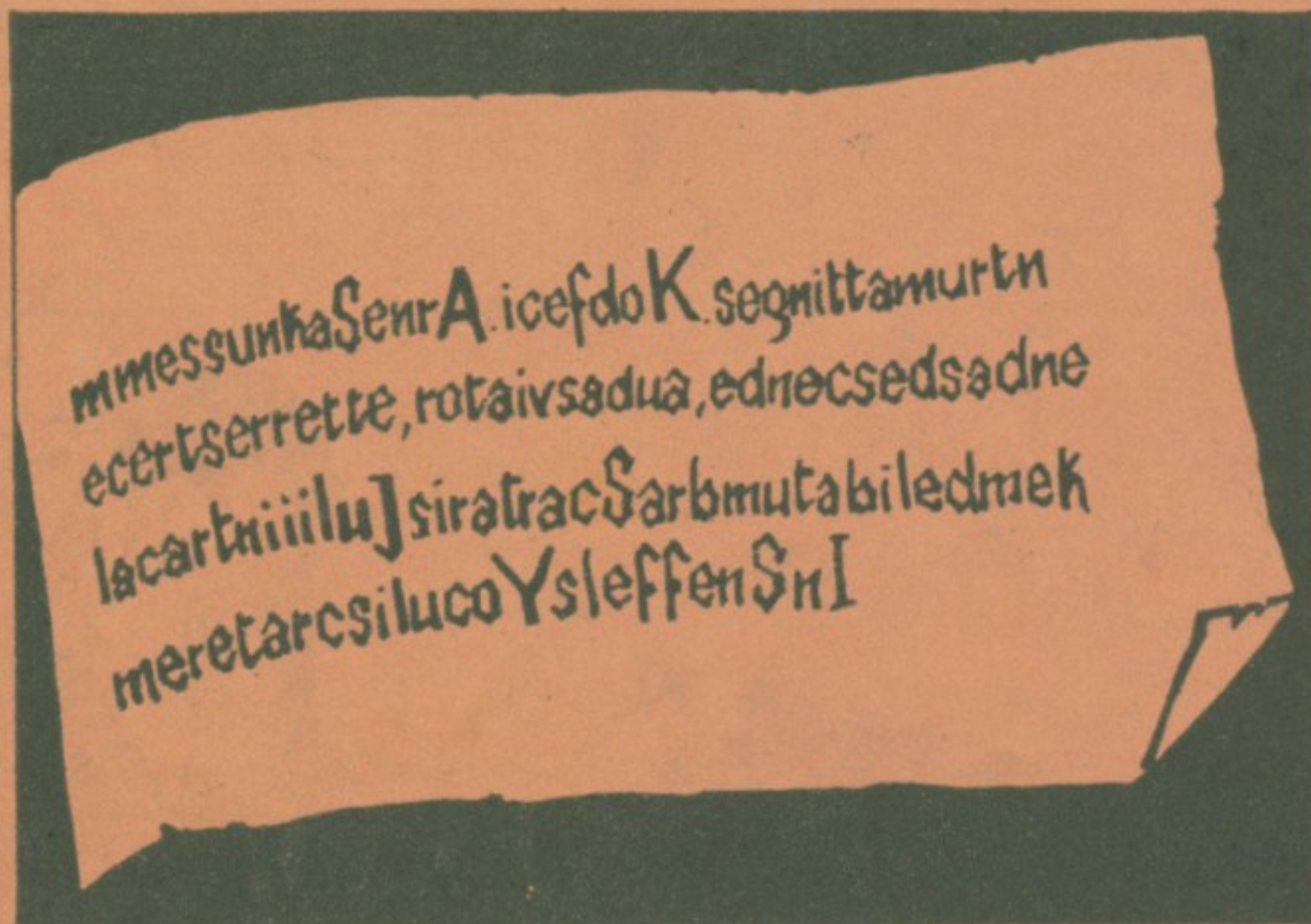
ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ ДА ЈЕ
НЕКО УСПЕО У ТО-
МЕ?

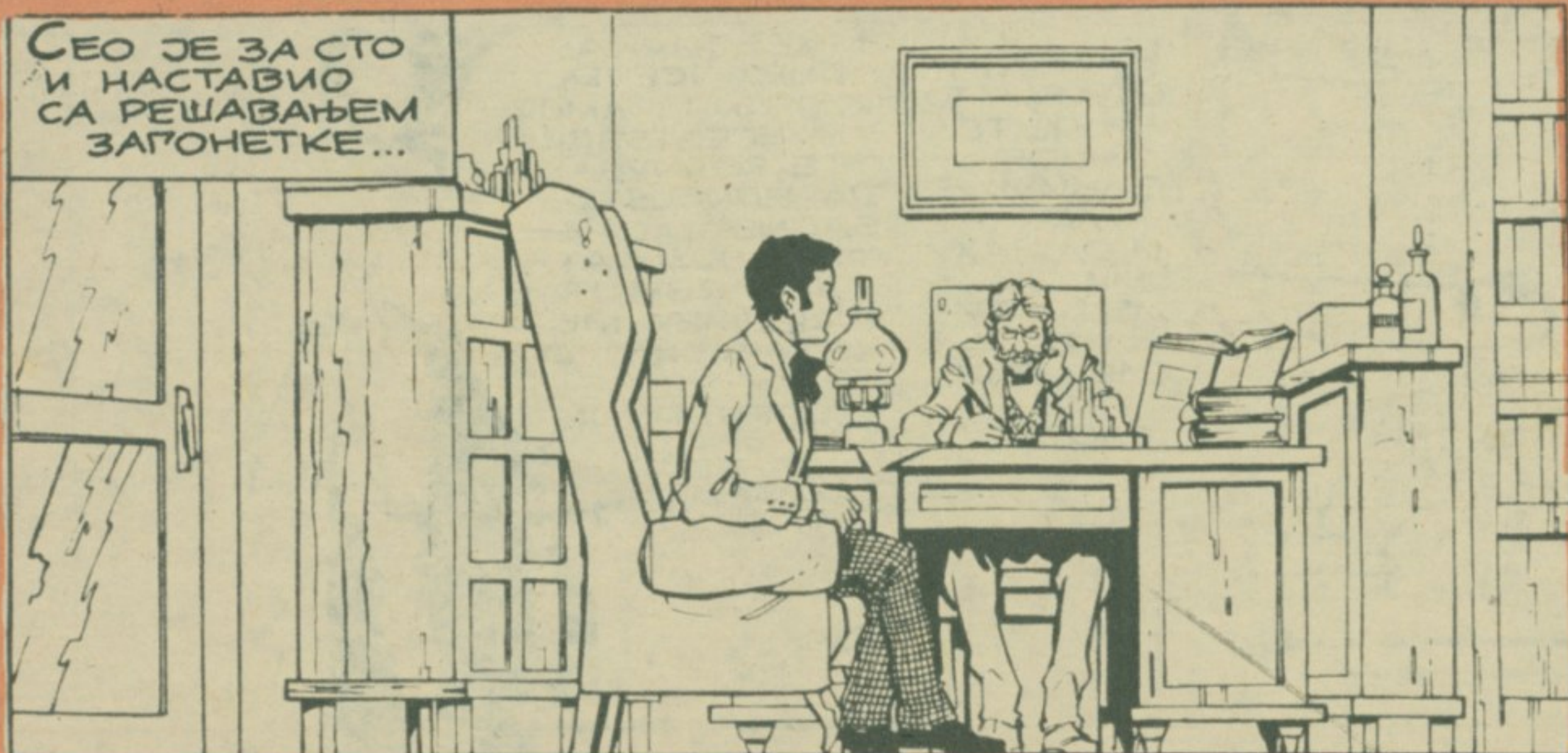
МОЈ
СТРИЦ ЗА
ОВО НИКАДА
НЕЋЕ САЗНА-
ТИ! УНИШТИ-
ЋУ ПАПИР!

АЛИ У ТОМ
ТРЕНУТКУ СТРИЦ
СЕ ПОЈАВИО...

mmessunkaSenrA.icefdoK.segnittamurtn
ecertserrette,rotaivsadua,ednecsedsadne
lacartniiluJsiratracSarbmutabledmek
meretarcsilucoYsleffenSnI

СЕО ЈЕ ЗА СТО
И НАСТАВИО
СА РЕШАВАЊЕМ
ЗАГОНЕТКЕ...

МОРАМ САЧУВАТИ ТАЈ-
НУ. НЕ ЖЕЛИМ ДА ГА
ОДВЕДЕМ У ПРО-
ГЛАСТ!

КАД САМ СЕ ПРОБУДИО
БИО ЈЕ ВЕЋ ДАН, А СТРИЦ
ЈЕ ЈОШ РАДИО!

СИНОВ НИСМО
ВЕЧЕРАЛИ, А
ДАНАС СИГУРНО
НЕЋЕМО НИ ДО-
РУЧКОВАТИ!

ПРОЛАЗИЛИ СУ
САТИ... ПАЛА ЈЕ
НОЋ... 48 САТИ
НИШТА НИС-
МО ЈЕЛИ!

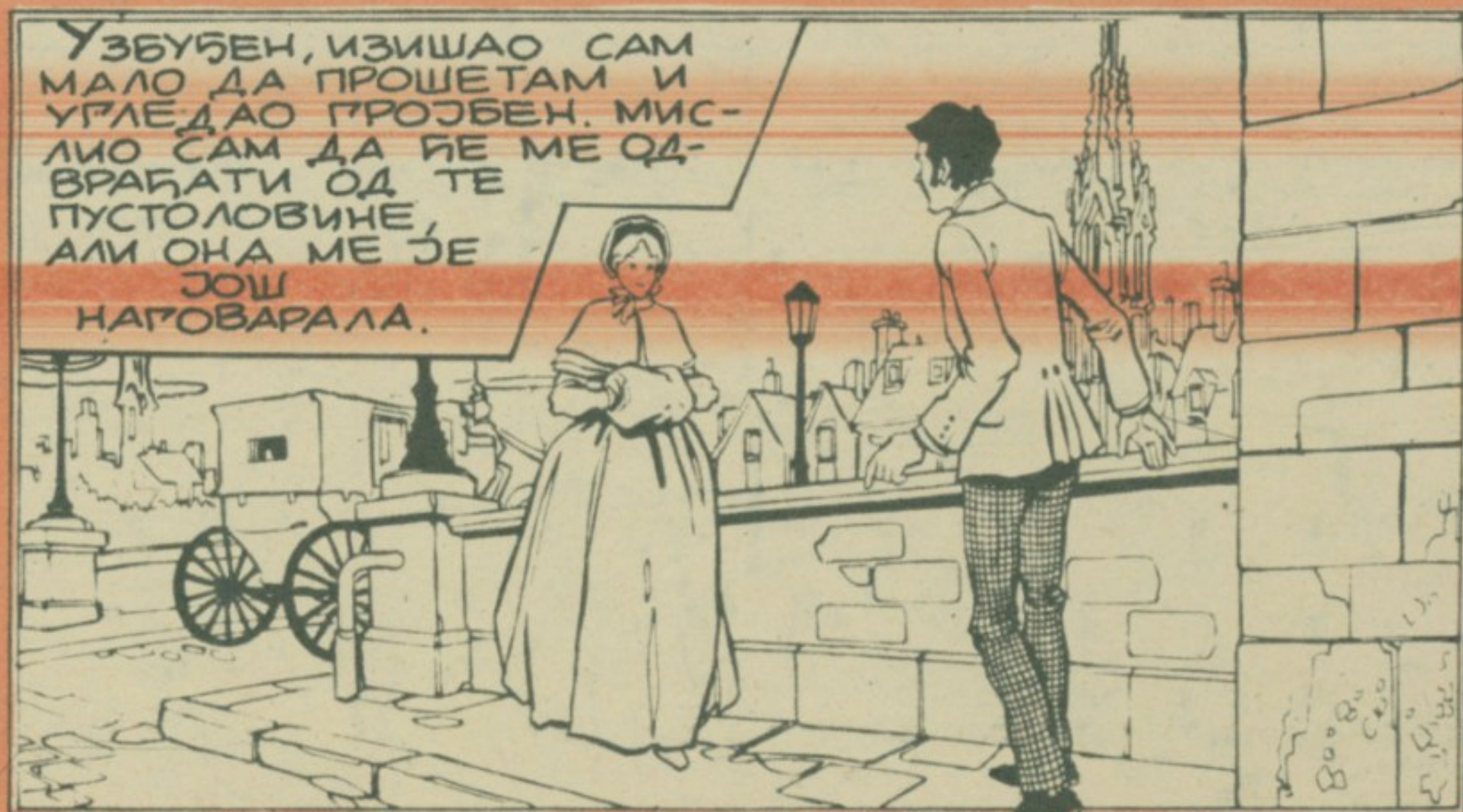
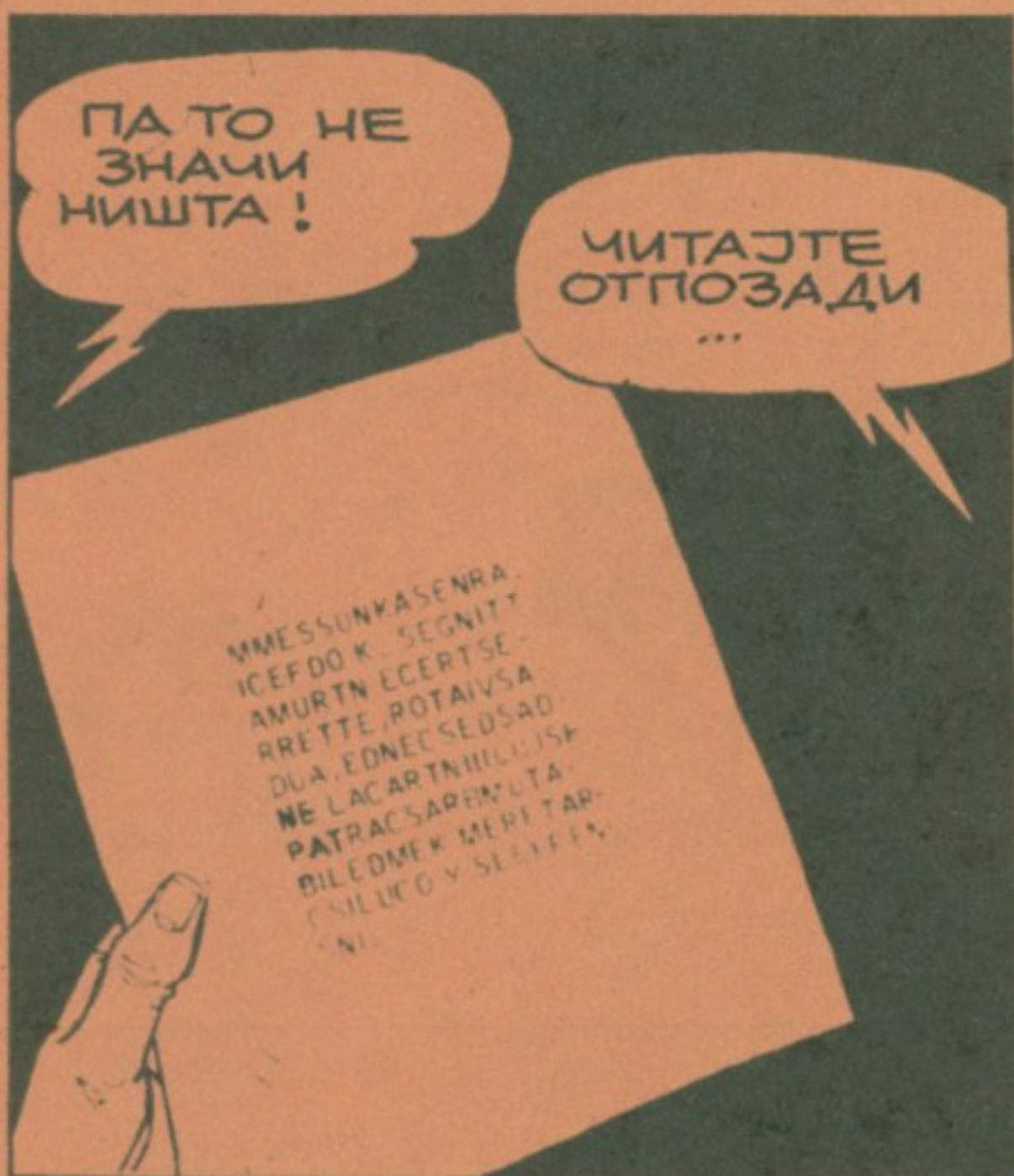
ШТА! ЗАР ЋЕ НАС
ОПЕТ ОСТАВИТИ
БЕЗ ЈЕЛА?
ОТКРИЈУ МУ
СВЕ...

СТРИЦЕ!... СЛУЧАЈНО
САМ ПРОНАШАО
КЉУЧ...

КАКАВ КЉУЧ?
ОД ВРАТА?

НЕЕ...
КЉУЧ РУКОПИ-
СА! ПРОЧИТАЈ-
ТЕ...

УБРЗО СМО СЕ
УКРЦАЛИ НА ЈЕДРЕ-
ЊАК „ВАЛКИРА“
И
УПУТИЛИ КА
РЕЈКЈАВИКУ...

ОХ,
ПРОЈБЕН,
КАКО БИХ
ВОЛЕО
ДА САМ
САДА
ПОРЕД ТЕ-
БЕ!

НАЈЗАД, У РЕЈКЈАВИКУ...

ОНО ЈЕ ЧЕ-
ФЕЛС,
АКСЕЛЕ!

АЛИ... ПСТ! НИКО
НЕ СМЕ ДА
ЗНА ЗАШТО СМО
ОВДЕ...

СТРИЦ СЕ РАСПИТИВАО ЗА
САКНУСЕ-
МА...

ОН ЈЕ 1573. ОП-
ТУЖЕН КАО ЈЕРЕТИК И СВА
ЊЕГОВА ДЕЛА
СУ СПАЂЕНА...

САДА РА-
ЗУМЕМ
ЗАШТО ЈЕ

МАЛО ЈЕ НЕДОС-
ТАЈАЛО ДА
СЕ
СТРИЦ ОДА...

ДА БИСТЕ
СТИГЛИ
ДО
ЧЕФЕЛСА
ПОТРЕБАН
ВАМ ЈЕ
ВОДИЧ.

ПРЕПОРУЧИЛИ СУ
НАМ ХАНСА
БЈЕЛКЕА...

ХАНС СЕ ОБАВЕЗАО ДА
НАС ДОВЕДЕ ДО ПОДНОЖ-
ЈА ВУЛКАНА И ДА ОСТАНЕ
С НАМА ЗА СВЕ ВРЕМЕ
ЕКСПЕДИЦИЈЕ...

ПРАТИТЕ
НАС СВЕ
ДО?...

ДА, АКСЕЛЕ
ДО СРЕДИШТА
ЗЕМЉЕ! ОН ТО
ЈОШ НЕ
ЗНА!

16. ЈУНА КРЕНУЛИ СМО НАТОВАРЕНИ ИН-
СТРУМЕНТИМА, ХРАНОМ
И ОРУЖЈЕМ...

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА
СТРИЦ ЈЕ ОБЈАСНИО
ХАНСУ ЧИМ НА-
ШЕГ ПУТА.

НИМАЛО
ЊЕМУ ЈЕ
СЕ НИЈЕ УЗБУДИО.
ИЗГЛЕДА
СВЕЈЕДНО
ДА ЛИ ЈЕ
НА ЗЕМ-
ЉИ ИЛИ
ПОД
ЊОМ.

ЈА САМ, НАПРОТИВ, БИО УЗНЕМИРЕН...

ХМ! ШТА АКО ВУЛКАН ПОНОВО
ПРОРАДИ?

КАДА БИХ САМО
МОГАО ДА ОДВРА-
ТИМ СТРИЦА
ОД ДАЉЕГ
ПУТА!

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА НАСТАВИЛИ СМО
ПУТ У ПРАТЊИ ЈОШ ТРОЈИЦЕ
ИСЛАНЂАНИНА, КАДА...

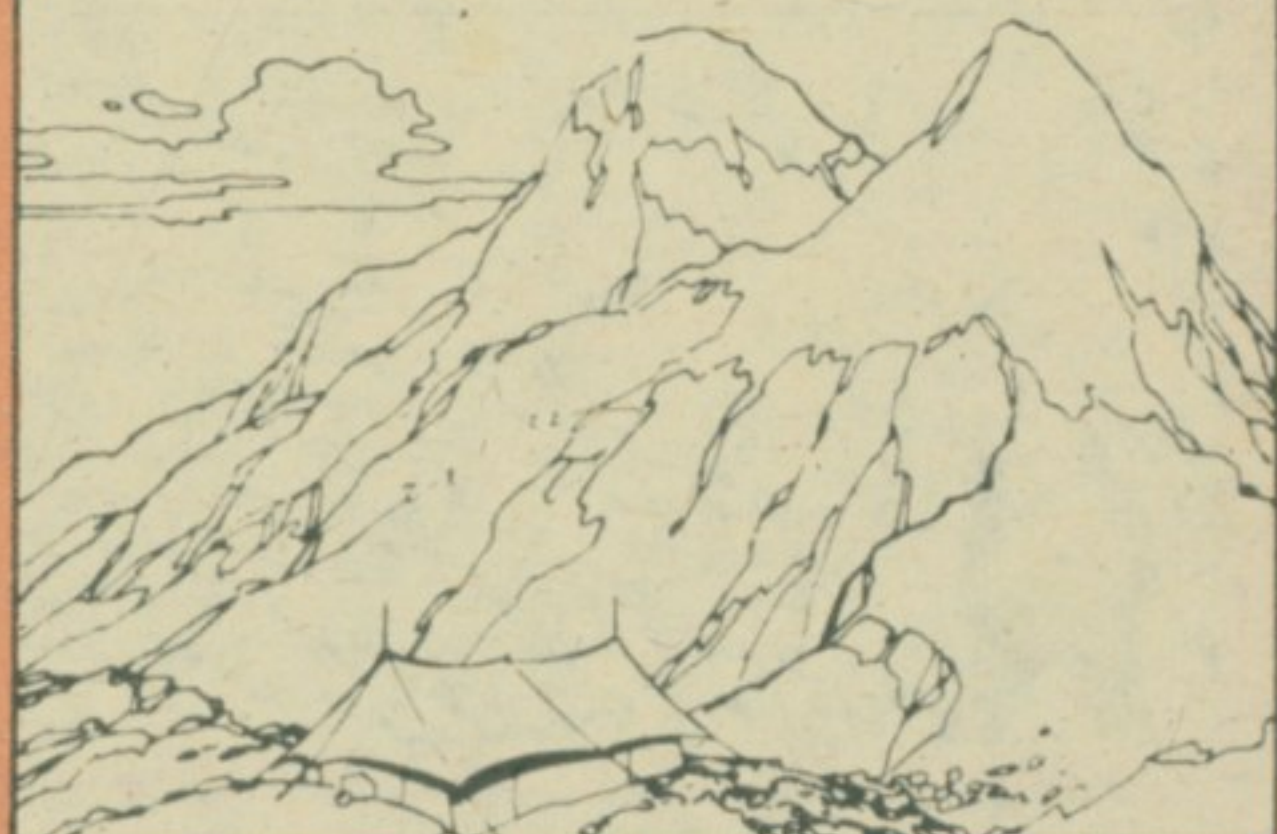
МИСТУР!
МИСТУР!

ШТА
ЈЕ
ТО?

ТО СУ СТУБОВИ ОД
КАМЕЊА, ПЕСКА И
ПРАШИНЕ КОЈЕ ВЕ-
ТАР ДИЖЕ ПОПУТ
ВРТЛОГА. МОРАМО
СЕ ШТО ПРЕ СКЛО-
НИ-
ТИ...

УСПЕЛИ СМО ДА ИЗ-
БЕГНЕМО „МИСТУР“ И СТИГ-
НЕМО ДО ВРХА СЕ-
ФЕЛСА. ТУ СМО ПОДИГ-
ЛИ ШАТОР
И ПРЕНОБИЛИ...

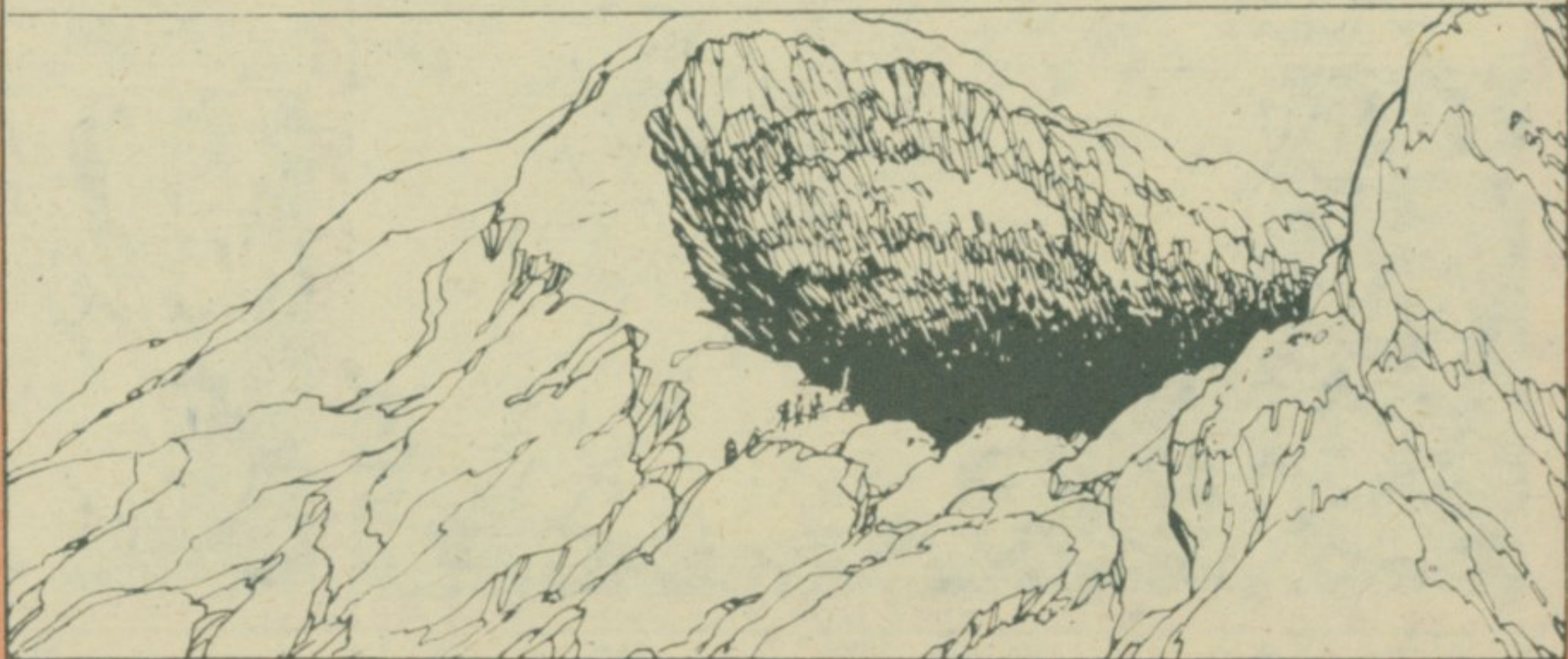

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА ПОПЕЛИ
СМО СЕ НА САМ ВРХ...

КРАТЕР,
МОМЦИ!
КРАТЕР!

КРАТЕР СЕФЕЛС ИМА У ПРЕЧНИКУ ОКО ТРИ, А ДУ-
БОК ЈЕ ВЕРОВАТНО ШЕСТ ХИЉАДА МЕТАРА.

ШТА ЋЕ
БИТИ С НАМА
АКО
ВУЛКАН
ПРОРАДИ?

ПОЧЕЛИ СМО
ДА СЕ СПУШ-
ТАМО! ХАНС
НАС ЈЕ
ПРЕДВО-
ДИО.

НА ДНУ КРАТЕРА ЗЈАПИЛА СУ ТРИ
ПРОТЛА.

СТРИЦ ЈЕ ТРЧАО ОД ЈЕДНОГ
ДО ДРУГОГ.

ИЗНЕНАДА...
АКСЕЛЕ, ДОБИ! ПОГЛЕ-
ДАЈ!

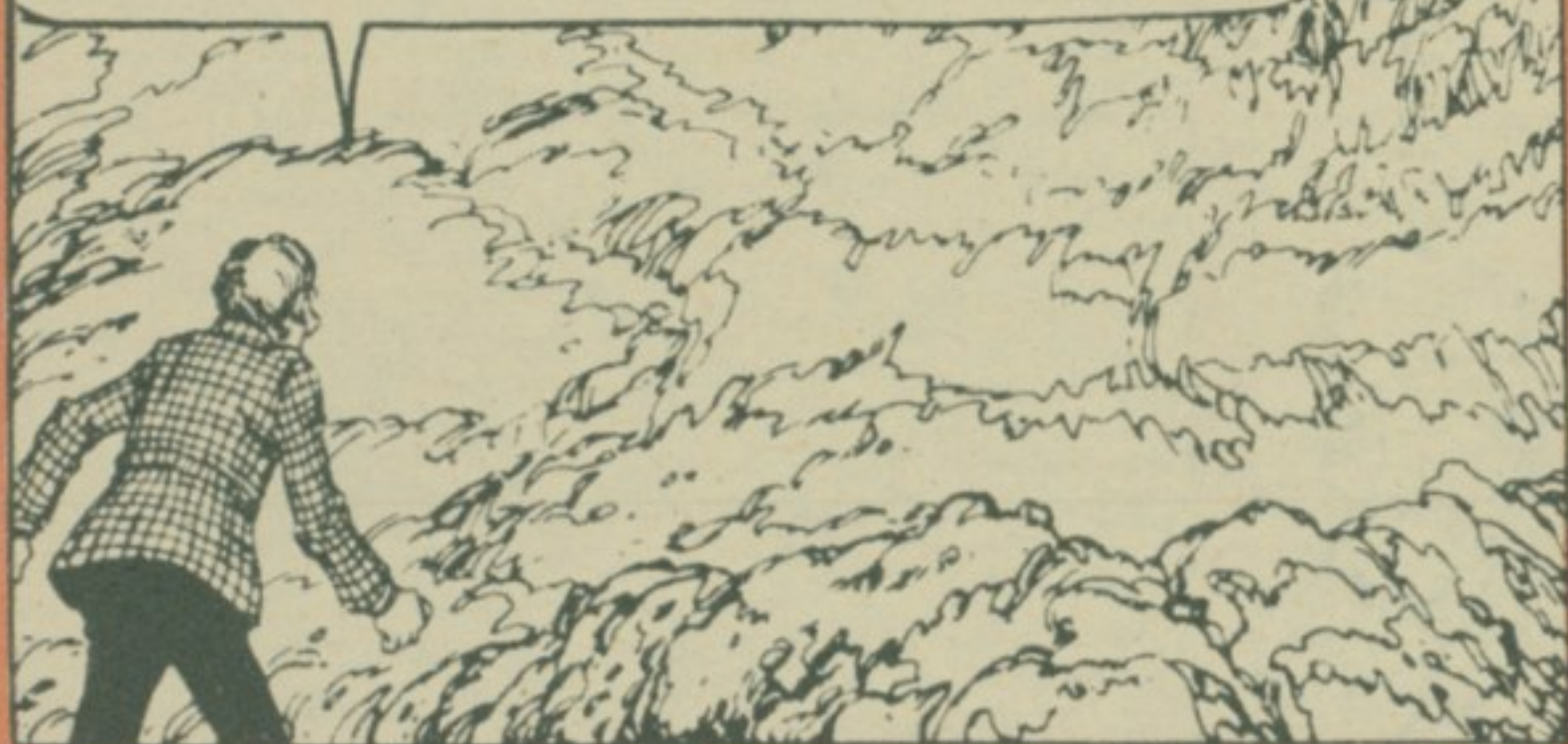

АРНЕ САКНУСЕМ! ЊЕ-
ГОВО ИМЕ УРЕЗАНО НА
СТЕНИ! СУМЊАШ ЛИ
ЈОШ?

ИСЛАНБАНИ СУ СЕ ВРАТИЛИ, ОСИМ
ХАНСА. ЈУТРО ЈЕ СВАНУЛО
СИВО И СУМОРНО...

ГРРР! АКО НЕМА СУНЦА НЕМА НИ
СЕНКЕ! КАКО ЋЕМО ЗНАТИ
КОЈИМ ОД ОВИХ ОТВОРА
ДА СЕ СПУСТИМО У СРЕДИШ-
ТЕ ЗЕМЉЕ?

БИО ЈЕ 25. ЈУНИ. АКО НЕБО ОСТАНЕ ОБЛАЧНО
ЈОШ ШЕСТ ДАНА МОРАЋЕМО СВЕ ОДЛОЖИ-
ТИ ЗА ДРУГУ ГОДИНУ. АЛИ, ТРЕБЕГ
ДАНА...

ТАМО ЈЕ! НАПРЕД!

ПОГЛЕДАО САМ КРОЗ ОТВОР И ТОГ ТРЕ-
НУТКА ОСЕТИО ВРТОГЛАВИЦУ... СИГУР-
НО БИХ СЕ СУ-
НОВРАТИО ДА
НИЈЕ БИЛО
ХАНСА...

ПРТЉАГ СМО ПО-
ДЕЛИЛИ НА ТРИ
ДЕЛА И ПОЧЕЛИ
ДА СЕ
СПУШТАМО...

ПОСЛЕ ПОЛА САТА...

МАЛО ЋЕМО
СЕ ОДМОРИТИ,
ПА НАСТАВЉА-
МО...

ПАЗИТЕ!
РУШИ СЕ
КАМЕЊЕ!

МОЈ СТРИЦ СВЕ ПОС-
МАТРА И БЕЛЕЖИ!

НАЛАЗИМО СЕ УС-
РЕД ПРВОБИТНОГ
ТЛА У КОМЕ СУ НАС-
ТАЛЕ ХЕМИЈСКЕ
ПРОМЕНЕ КАДА СУ
СЕ МЕТАЛИ УПА-
ЛИЛИ ОД ДОДИРА
СА ВОДОМ И ВАЗ-
ДУХОМ. ЗАТО НЕ
ВЕРУЈЕМ

ТЕОРИЈУ
ДА ЈЕ
СРЕДИШ-
ТЕ ЗЕМ-
ЉЕ УСИ-
ЈАНА
МАСА!

НАЈЗАД СМО СТИГЛИ ДО ДНА
ПРОТЛА.

СУТ-
РА ЋЕМО НАСТАВИТИ ОВИМ
ХОДНИКОМ!

СЛЕ-
ДЕ-
БЕГ
ДА-
НА...

ДАКЛЕ, АКСЕЛЕ...
ЈЕСИ ЛИ
ИКАДА ПРОВЕО
ТАКО ТИХУ
НОЋ?

УХ! АЛИ ТА
ТИШИНА ЈЕ ТА-
КО СТРАШНА!

ЈОШ ЈЕ РАНО
ДА СЕ ПЛАШИШ!
ДОШЛИ
СМО ТЕК
ДО
НИВОА МО-
РА!

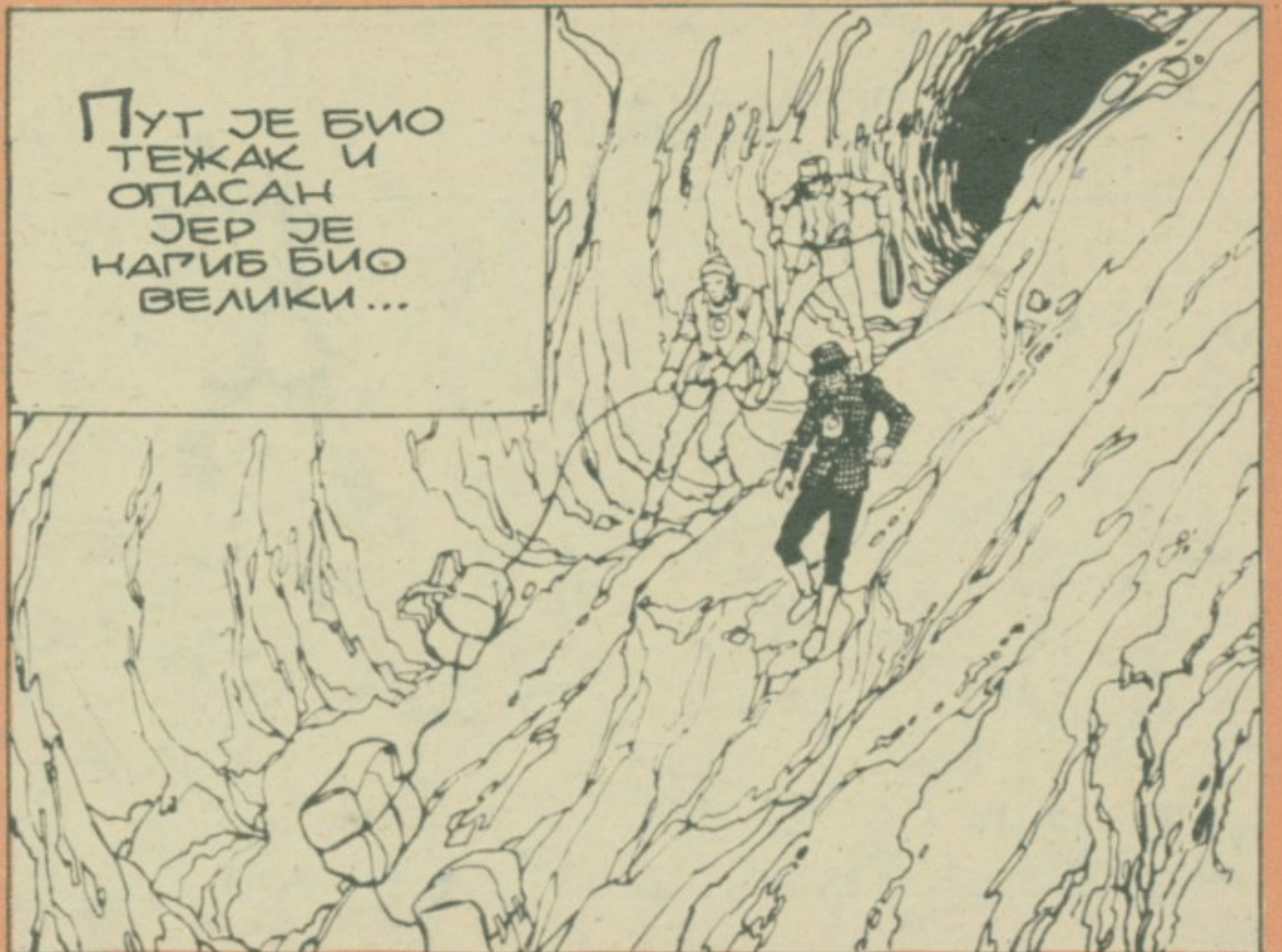

СТРИЦ И ХАНС СУ НОСИЛИ ЛАМПЕ
КОЈЕ СУ НАМ ОМОГУЋИЛЕ КРЕТАЊЕ...

ПОСЛЕДЊИ
ПОГЛЕД У НЕБО... БО-
ЖИМ СЕ ДА ГА ВИШЕ
НИКАДА НЕЋУ ВИ-
ДЕТИ!...

ПУТ ЈЕ БИО
ТЕЖАК И
ОПАСАН
ЈЕР ЈЕ
НАРИБ БИО
ВЕЛИКИ...

БИЛИ СМО ИСЦРПЉЕНИ
А И ВОДЕ НАМ ЈЕ ОСТАЛО
САСВИМ МАЛО... БУДИ
БЕЗ БРИГЕ, АКСЕЛЕ, УС-
КОРО ЋЕМО НАИЋИ
НА
ИЗВОРЕ...

...ЧИМ ИЗИЂЕМО
ИЗ ОВОГ ПОЈАСА
ЛАВЕ.

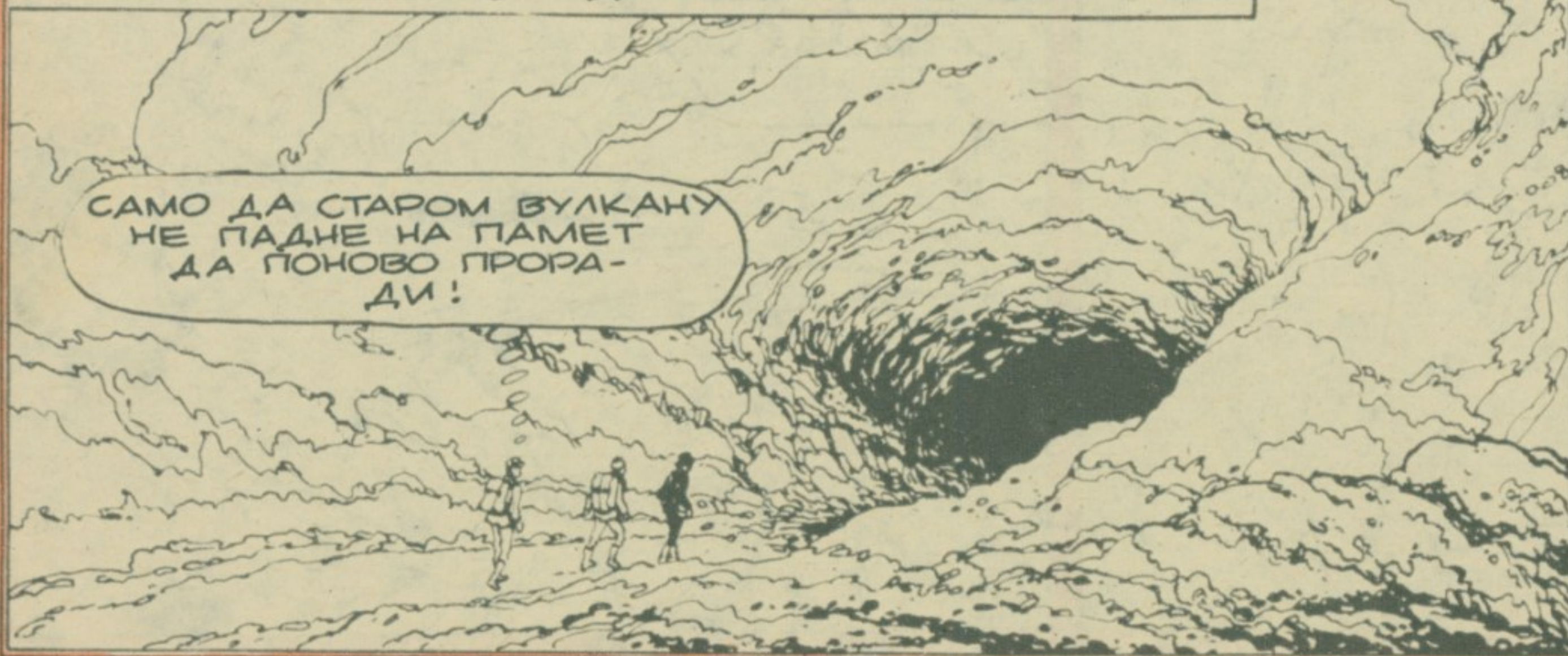
30. ЈУНА СТИГЛИ СМО ДО РАС-
КРШЋА...

КОЈИМ ЋЕМО ПУТЕМ?

ПРЕПУСТИ-
ЋЕМО СЕ СЛУ-
ЧАЈУ... КРЕ-
ЊЕМО ОВИМ!

ПРОЛАЗИЛИ СМО КРОЗ ХОДНИК НЕОПИСИВЕ ЛЕПОТЕ...

САМО ДА СТАРОМ ВУЛКАНУ
НЕ ПАДНЕ НА ПАМЕТ
ДА ПОНОВО ПРОРА-
ДИ!

МЕНИ СЕ ЧИНИ-
ЛО ДА СЕ ТУНЕЛ
ПЕЋЕ КА ПО-
ВРШНИ ЗЕМЉЕ!...

ОХ, КАДА БИ ТО
ЗАИСТА БИЛО
ТАЧНО!

ЈОШ ЈЕДНА НОЋ ПОД
ЗЕМЉОМ!

НАЛАЗИМО СЕ У
РУДНИКУ УГЉА!

ХА! ХА!
РУДНИК БЕЗ
РУДАРА!

ОДЈЕДНОМ САМ ОСЕТИО
МИРИС РУДНИЧКОГ
ГАСА.

ДА СМО ИСТРА-
ЖИВАЛИ ХОДНИК
БАКЉАМА, НАСТУПИ-
ЛА БИ СТРАШНА
ЕКСПЛОЗИЈА...

ИЗНЕНАДА СЕ ПРЕД НАМА
СТВОРИО ЗИД.

ПОГРЕШИЛИ СМО ПУТ.
МОРАМО НАТРАГ!

АЛИ, СТРИЧЕ... СУТРА ЋЕ
НАМ САСВИМ ПОНЕС-
ТАТИ ВОДЕ!

БИЛИ СМО ПЕТ ДАНА ХОДА
ДАЛЕКО ОД РАСКРШЋА.

ВОДЕ НАМ ЈЕ НЕСТАЛО ВЕЋ ПРВОГ
ДАНА. НАЈЗАД СМО СТИГЛИ
ПОТПУНО ИСЦРПЉЕНИ...

СТРИЦ МИ ЈЕ ПРИШАО СА
ЧУТУРИЦОМ У КОЈОЈ ЈЕ СА-
ЧУВАО ГУТЉАВ ВОДЕ ЗА
МЕНЕ.

ХВАЛА!
ХВАЛА!

СТРИЧЕ, МОРАМО
СЕ ВРАТИТИ! НЕ МОЖЕ-
МО БЕЗ ВОДЕ...

НИКАДА! РА-
ДИЈЕ БУ
УМРЕТИ!

ПОБИ БЕМО ЗАПАД-
НИМ ТУНЕЛОМ И АКО
НЕ НАИЂЕМО НА
ВОДУ, ВРАТИЋЕМО СЕ
НА ПОВРШИНУ ЗЕМ-
ЉЕ!

У
РЕДУ,
ПОБИ-
МО!

САМО САТ КАСНИЈЕ ЗАЧУЛИ СМО ЖУБОР
ВОДЕ...

СПАСЕНИ
СМО!

СЈАЈАН СИ,
ХАНС! НАМА ТО НИКА-
ДА НЕ БИ ПАЛО НА ПАМЕТ!

ХАНС ЈЕ ПОКУ-
ШАО ПИЈУКОМ
ДА НАПРА-
ВИ ПРОЛАЗ У
СТЕНИ...

ОООХ!

ВОДА ЈЕ БИЛА ВРЕЛА. САЧЕКА-
ЛИ СМО ДА СЕ
ОХЛАДИ...

ПУНА ЈЕ
ГВОЖЂА!

КАО ДА
СМО У КАКВОЈ
БАЊИ!

ПРЕДЛАЖЕМ
ДА ИЗВОР НА-
ЗОВЕМО
ХАНСОВИМ
ИМЕНОМ.

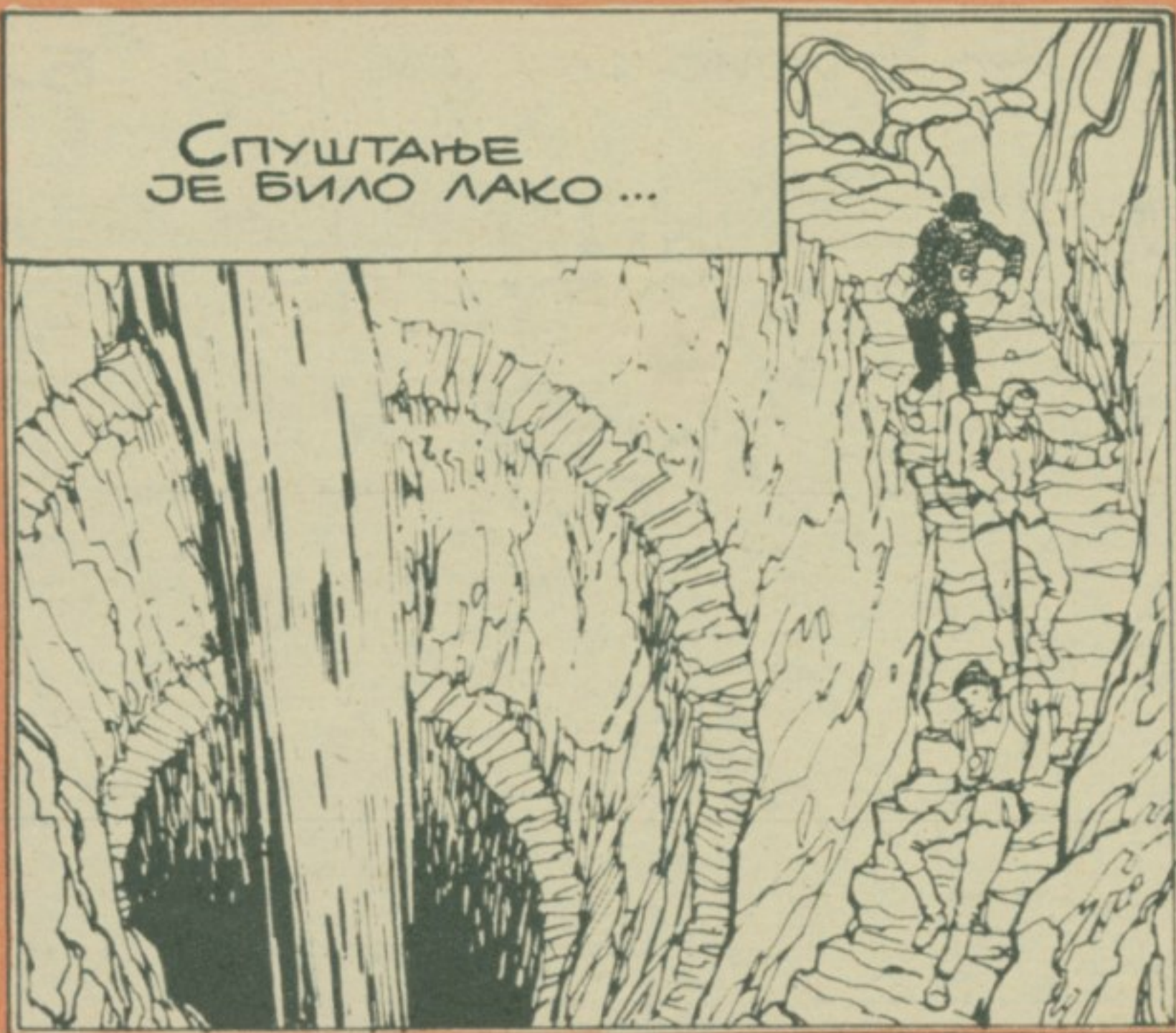
НАСТАВИЛИ
СМО ПУТ...

ПОГЛЕ-
ДАЈТЕ!
ПО-
НОР!

ОВАЈ ПОНОР
ЈЕ СИГУРНО НАС-
ТАО ПРИ-
ЛИКОМ ХЛАЂЕЊА
ЗЕМЉЕ!

СПУШТАЊЕ
ЈЕ БИЛО ЛАКО ...

15. ЈУНА НАЛАЗИЛИ
СМО СЕ ОКО 35 КМ.
ПОД ЗЕМЉОМ.

СТРИЧЕ! САДА СМО
ПОД АТЛАНСКИМ ОКЕ-
АНОМ?

ШТА ЈЕ ТУ ЧУДНО? И
МНОГИ РУДНИЦИ УГЉА
НАЛАЗЕ СЕ ПОД ВОДОМ!

НАЈЗАД СМО СТИГЛИ ДО ОГРОМНЕ ПЕ-
ЋИНЕ ...

УЗМИ ОВО, ХАН-
СЕ... ТО ЈЕ ТВОЈА
ПЛАТА ЗА ОВУ
НЕДЕЉУ.

СЛЕ-
ДЕ-
ЋЕГ
ДАНА
СМО
СЕ
ОДМА-
РА-
ЛИ...

КАО ШТО ВИДИТЕ, ТВРЂЕЊЕ
ДА СЕ ТЕМПЕРАТУРА ПОВЕ-
ЋАВА ШТО СЕ ВИШЕ ПРИ-
БЛИЖАВАМО СРЕДИШТУ
ЗЕМЉЕ ЈЕ ЗАБЛУ-
ДА? ШТА КАЖЕШ
НА ТО?

НИШТА,
СТРИЧЕ!

У СТВАРИ, ВЕРУ-
ЈЕМ ДА ОВАЈ "ДИМ-
ЊАК" ОБЛОЖЕН
ЛАВОМ, СПРЕЧАВА
ШИРЕЊЕ
ТОПЛОТЕ КРОЗ
СТЕНЕ ...

ПО МОЈИМ ПРОРАЧУНИМА СТИЋИ ЋЕ-
МО ДО САМОГ СРЕДИШТА
ЗЕМЉЕ ТЕК КРОЗ ПЕТ
ГОДИНА!

ХМ!

ТАМО ЋЕМО БИТИ У
БЕСТЕЖИН-
СКОМ СТАЊУ ...

НЕЋУ ДА СЛУ-
ШАМ ПРЕТ-
ПСТАВКЕ!

АЛИ КА-
КО ЋЕМО
СЕ ОНДА
КРЕТА-
ТИ?

НАПУНИЋЕ-
МО ЋЕПОВЕ
КАМЕНЧИ-
БИМА!

СТРАШНО! ИМАО ЈЕ ОДГО-
ВОР ЗА СВЕ!

ПРОШЛЕ СУ ДВЕ НЕДЕЉЕ, АЛИ
7. АВГУСТА ...

ХМ! ОВЕ ГРАНИТ-
НЕ СТЕНЕ СУ ВЕ-
ОМА
ЗАНИМЉИВЕ ...

ОД
ИСЛАНДА СМО
УДАЉЕНИ
ОКО
1000 КМ.

ОДЈЕДНОМ, КАД САМ СЕ ОКРЕНУО, ОПАЗИО САМ ДА САМ САМ.

БИО САМ УПЛАШЕН... НИГДЕ НИ ТРАГА ОД СТРИЦА И ХАНСА...

ПОТОК! ИЛИ БУ ЊЕГОВИМ ТОКОМ!

САГНУО САМ СЕ ДА ЗАРОНИМ РУКЕ У ВОДУ...

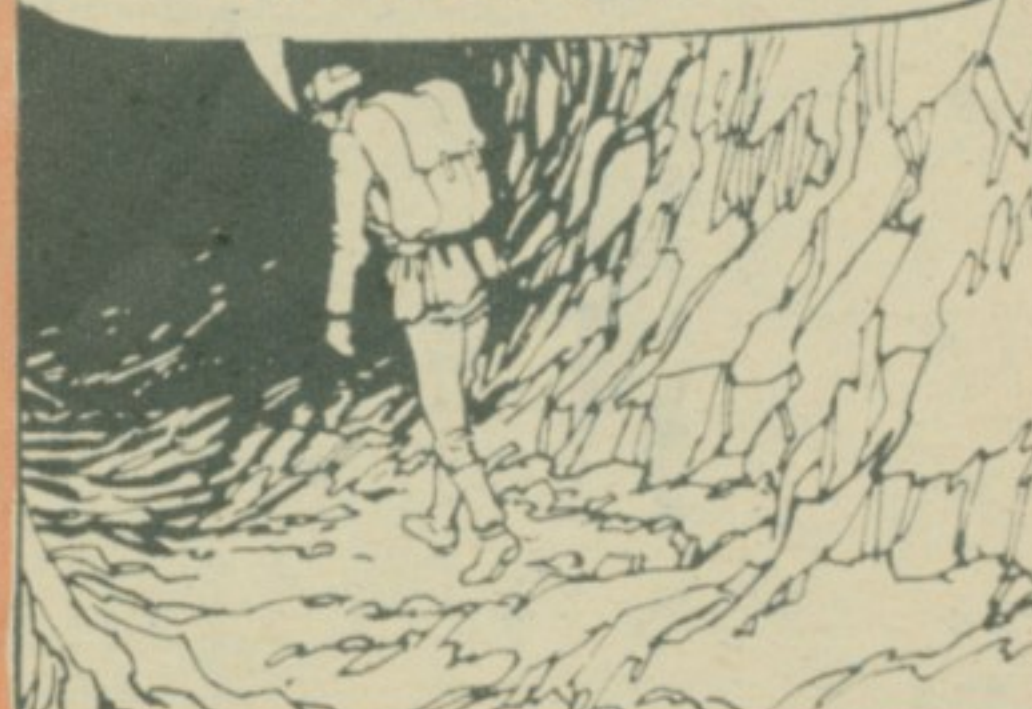

БИО САМ ЖИВ ЗАКОПАН!

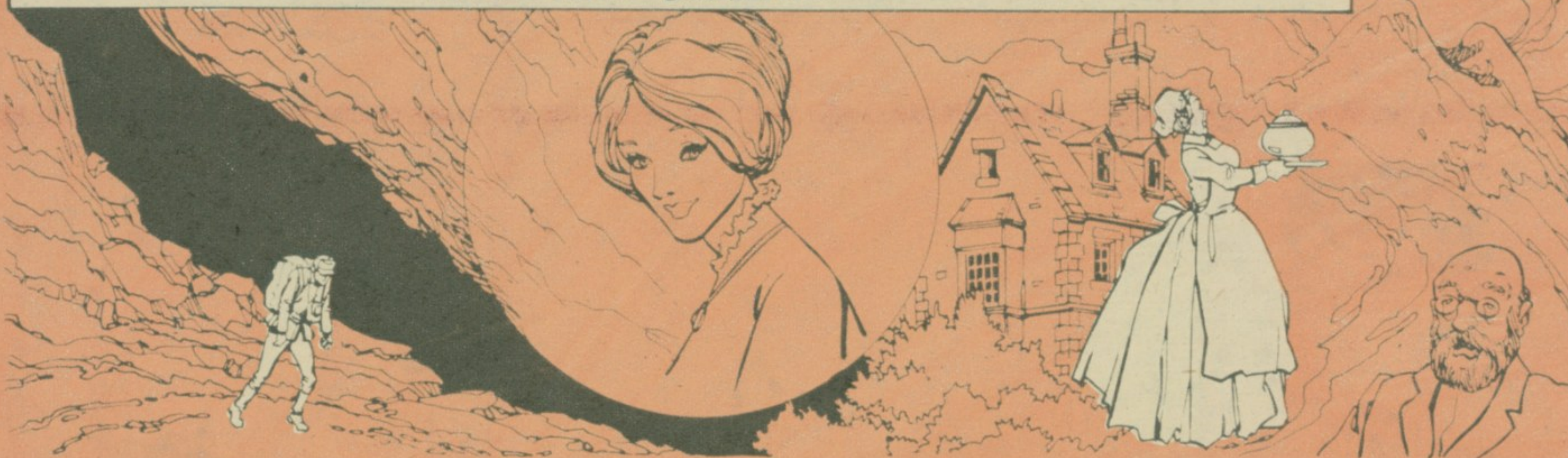

МОРА ДА МЕ СТРИЦ ТРАЖИ...

МОРАМ СТИЋИ ДО РАСКРШЋА... ОДАТЛЕ БУ СЕ ЛАКО ВРАТИТИ НА ВРХ СНЕФЕЛСА.

ПРЕД ОЧИМА МИ СЕ ЖИВО ПРИКАЗАЛО СВЕ ОНО ШТО САМ ВЕРОВАО ДА ВИШЕ НИКАДА НЕЋУ ВИДЕТИ...

ОДЈЕДНОМ, УЧИНИЛО МИ СЕ ДА ЧУЈЕМ НЕКЕ РЕЧИ...

НИСАМ СЕ ПРЕВАРИО.

ЧУЛИ СУ МЕ! ПОСЛЕ КРАТКОГ
ДИЈАЛОГА ИЗМЕЂУ МЕНЕ И МОГ
СТРИЦА...

ИЗНЕНАДА САМ ИЗГРУБИО ТЛЕ ПОД
НОГАМА. УДАРИО САМ ГЛАВОМ О
ОШТАР КАМЕН И ИЗГРУБИО
СВЕСТ.

КАДА САМ СЕ ОСВЕСТИО...

КАД САМ СЕ ПРОБУДИО...

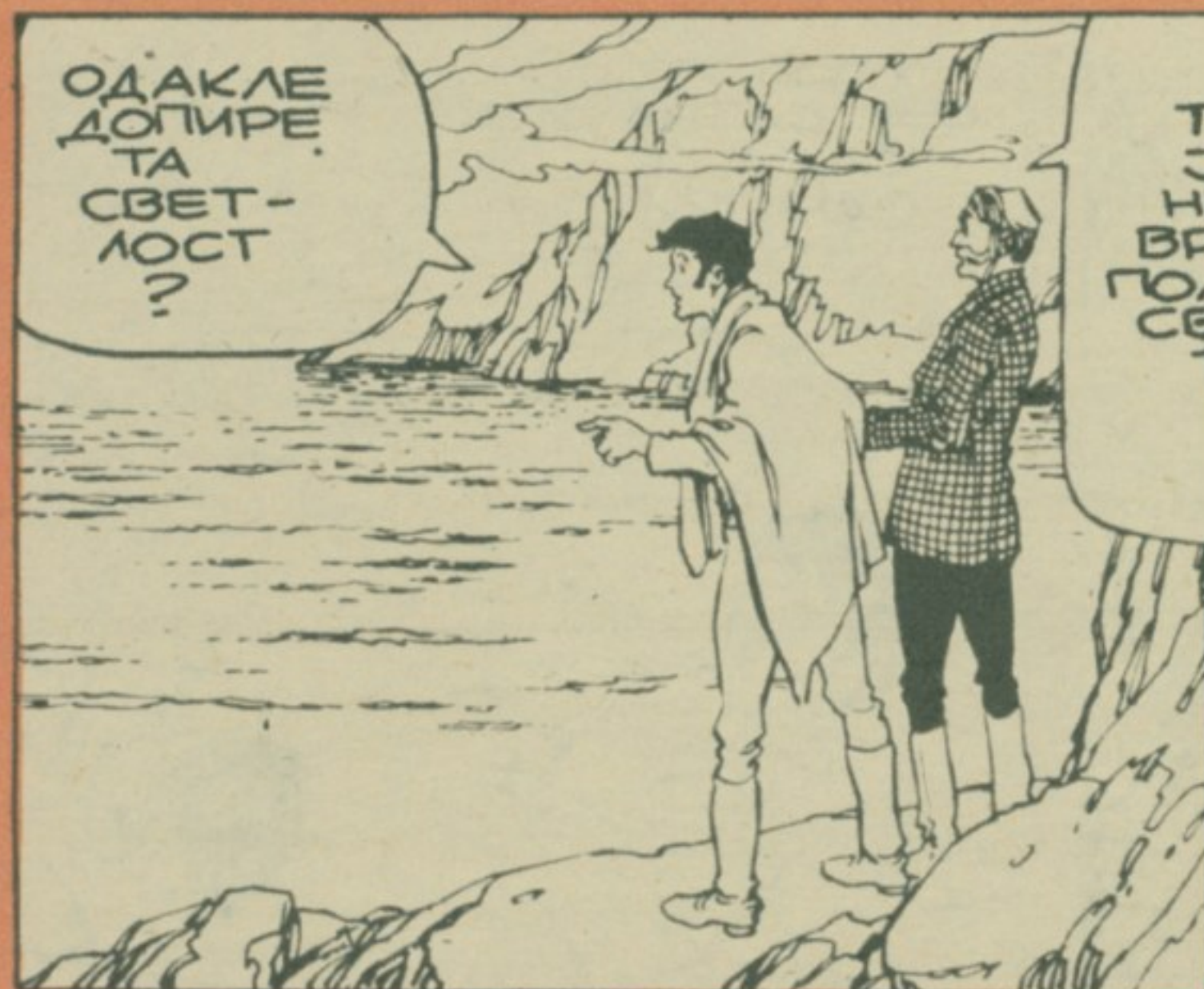

ПРЕДА МНОМ СЕ ПРУЖАЛА БЕСКРАЈНА ВОДЕНА ПОВРШИНА. БИО САМ ПРЕНЕРАЖЕН

МОРЕ!

ДА...
ЛИДЕНБРОКОВО МО-
РЕ. НАДАМ СЕ ДА НЕ-
МАТЕ НИШТА ПРОТИВ
ДА ГА НАЗОВЕМ СВО-
ЈИМ ИМЕНОМ...

ОДАКЛЕ
ДОПИРЕ
ТА
СВЕТ-
ЛОСТ?

ТО
ЈЕ
НЕКА
ВРСТА
ПОЛАРНЕ
СВЕТЛО-
СТИ!

ШЕТАМО СЕ ПО ОВОЈ НЕОБИЧНОЈ ОБА-
ЛИ...

ПОГЛЕДАЈ,
СТРИЧЕ! НАШ ПО-
ТОК! БИЈЕ НАМ
ТЕШКО БЕЗ ЊЕГА!

НЕ МАРИ!
НАЈИ ЋЕ СЕ
ДРУГИ!

МОЈУ ПАЖЊУ ПРИВУКАО ЈЕ НЕОБИЧАН ПРИЗОР...

ПА
ОВО ЈЕ...

ДА,
АКСЕЛЕ...
ШУМА
ПЕЧУРАКА!

МАЛО ДАЈЕ...
ПАПРАТ!

КАКВА
ОПРОМНА

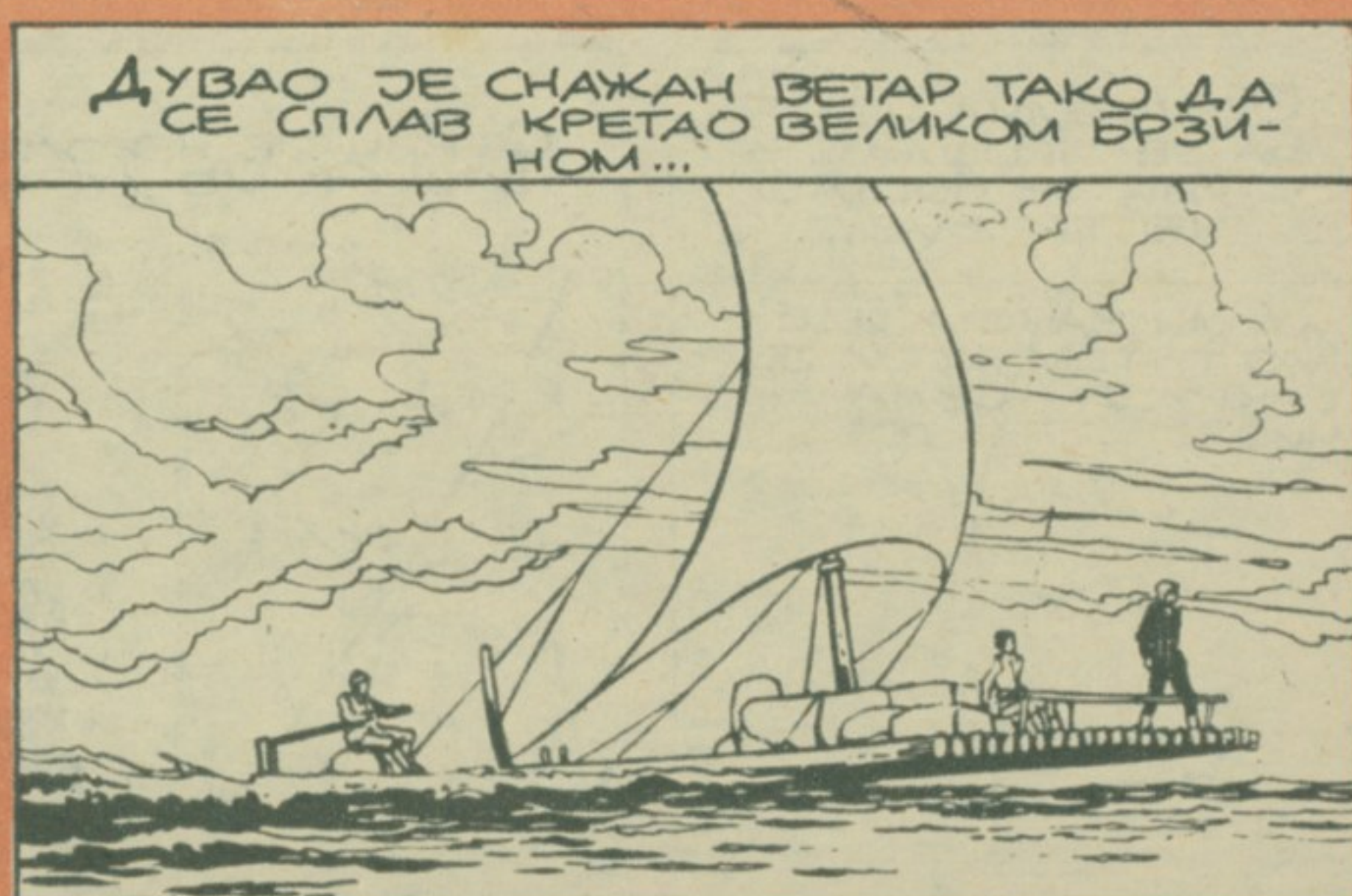
ОВДЕ СУ
САЧУВАНЕ
СВЕ БИЈОКЕ
ИЗ
ПРЕДИЛУ-
ВИЈАЛ-
НОГ
ДОБА.

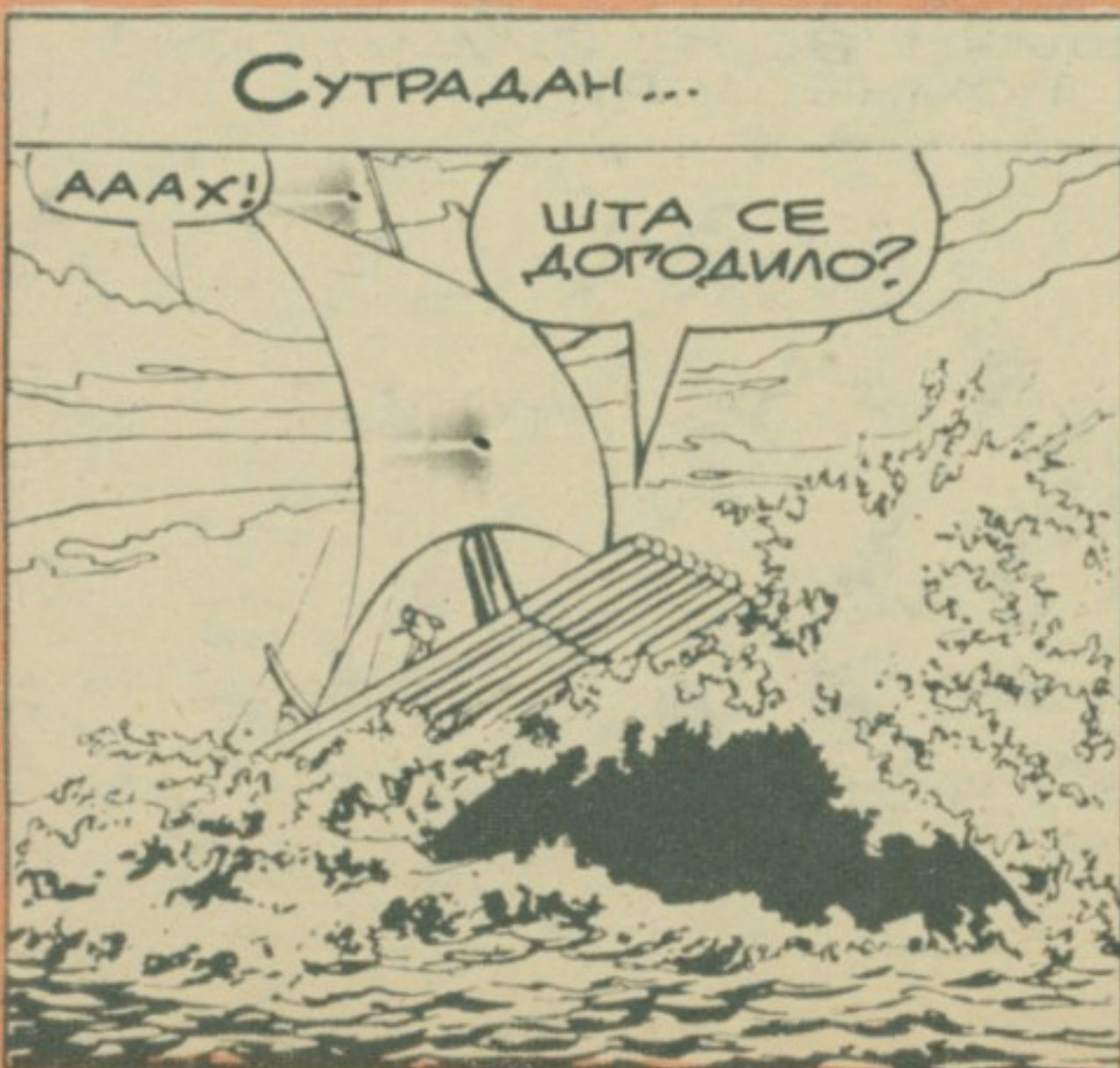

ПОГЛЕДАЈ ОВЕ ОСТАТ-
КЕ ПРАИСТОРИЈСКИХ
ЖИВОТИЊА...

А ШТА
АКО НЕКЕ
ОД ТИХ
ЖИ-
ВОТИЊА
ЈОШ
ЛУТАЈУ
ОВИМ
ШУМА-
МА...

НА ПУЧИНИ СЕ НЕШТО
ОГРОМНО ДИЗАЛО И СПУШ-
ТАЛО!...

ПЛЕСИОСАУ-
РУС!

С НЕО-
ПИСИВИМ
БЕСОМ ЖИВО-
ТИЊЕ СУ СЕ
УСТРЕМИ-
ЛЕ ЈЕДНА
НА ДРУГУ!

СТРИЧЕ, ПОГЛЕДАЈ ОНО ЧУДОВИШ-
ТЕ ШТО ИЗБАЏУЈЕ ВОДУ! СКРЕ-
НИМО КА ИСТОКУ!

НЕ, АКСЕЛЕ! НЕ-
РЕМО ПРОМЕНИТИ
ПРАВАЦ!

А КАДА СМО СЕ ПРИБЛИЖИ-
ЛИ ЧУДОВИШТУ,
ХАНС РЕЧЕ
КРАТКО...

ХОЛМЕ!

"ХОЛМЕ" ЈЕ
БИЛО ОСТР-
ВО СА
ОГРОМНИМ
РЕЈЗИРОМ!

ОСТРВО РЕ-
МО НАЗВАТИ
ТВОЈИМ ИМЕНОМ
АКСЕ-
ЛЕ!

ХВАЛА,
СТРИЧЕ! ДРАГО
МИ ЈЕ ШТО САМ
СЕ ПРЕВА-
РИО!

СЛЕДЕЋЕГ
ДАНА
НАПУСТИЛИ
СМО ОСТРВО
АКСЕЛ...

ХМ!
СПРЕМА СЕ
НЕВРЕМЕ!

ПОЧЕЛА ЈЕ БУРА И ПРЕД НАМА СЕ УКАЗА-
ЛО НЕШТО НЕОБИЧНО!...

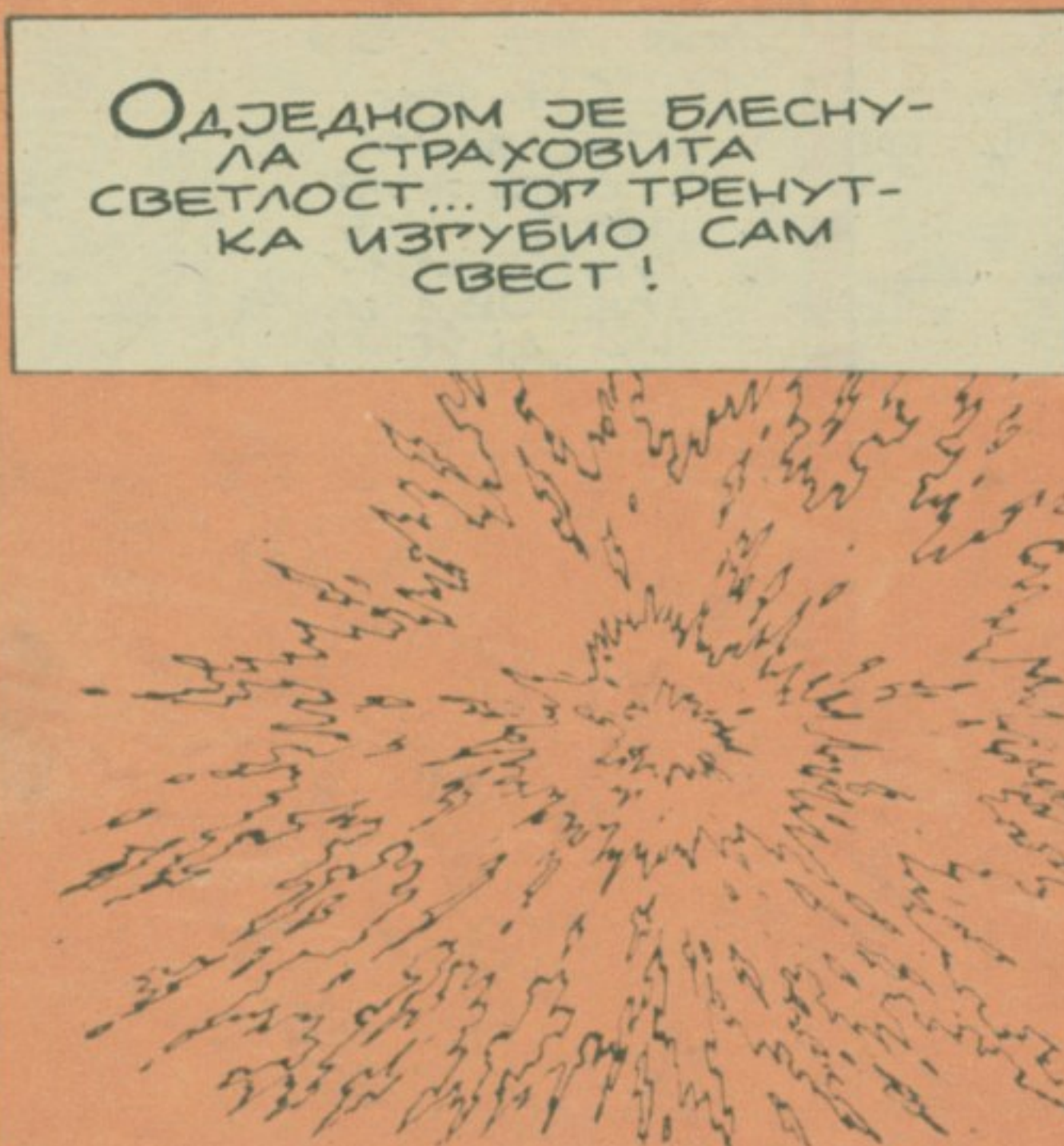

ШТА ЈЕ
ОВО?... ВАТ-
РЕНА КУГ-
ЛА!

ТО ЈЕ
ЕЛЕКТРИЧНА
КУГЛА!

ОКРЕТАЛА СЕ ВРТОПЛАВОМ БРЗИ-
НОМ ОКО ЈАРБОЛА И ЈЕДРА И ...
ОНИ ОДЛЕТЕШЕ У ВАЗДУХ...

ХОДАЛИ СМО ДУЖ ЛИ-
ДЕНБРОКОВОГ МОРА...

УБРЗО СЕ ПРЕД НАМА ПРОСТИРАЛА ОГРОМНА
РАВНИЦА.

НАЛАЗИМО СЕ
ПРЕД НЕПРОЦЕ-
ЊИВОМ ЗБИР-
КОМ НЕМАНИ ИЗ
ПРЕДИЛУВИЈАЛ-
НОГ ДОБА!

АЛИ, ИЗНЕНАЂЕЊЕ НАС
ЈЕ ТЕК ЧЕКАЛО...

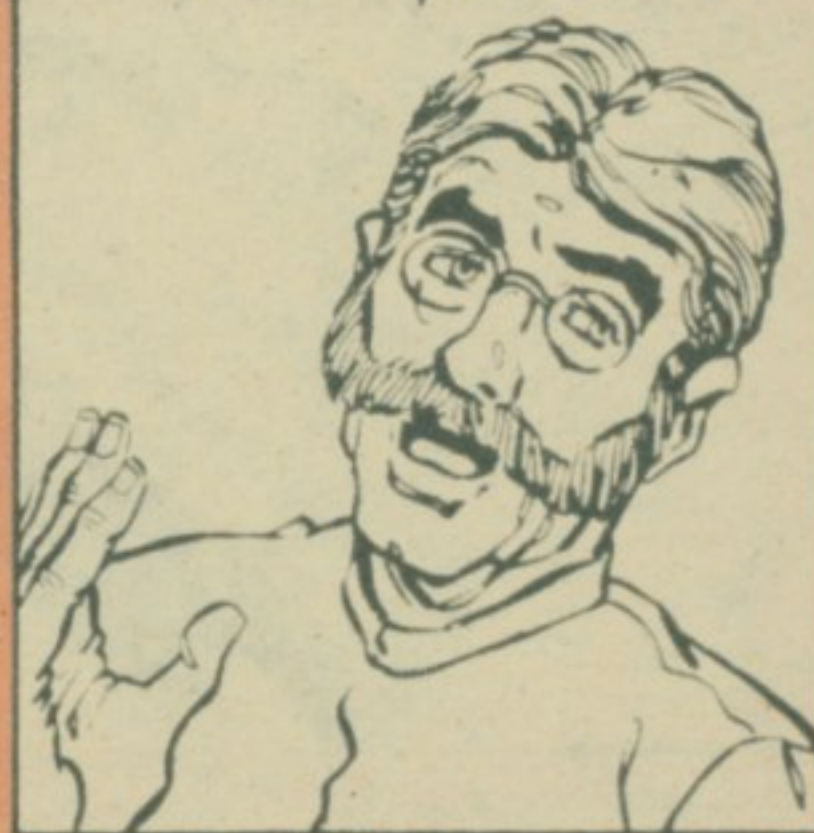
ЉУДСКА
ЛОБАЊА!

ЈОШ ПОЛА САТА ГАЗИЛИ СМО ПО НАСЛАГАМА КОСТИЈУ...

СВЕ ЈЕ ОВДЕ НЕ-
ОБИЧНО И НЕ-
ОБЈАШЊИ-
ВО!

ИЗНЕНАДА СЕ ПРЕД НАМА ПОЈАВИО РУБ ШУМЕ...

ВЕГЕТАЦИЈА ЈЕ БИЛА БУЈНА,
ЗАШТО НЕ БИСМО НАИШЛИ И НА
СТРАШНЕ СИСАРЕ?

ОД -
ЈЕД -
НОМ...

ИДЕМО!
ХОЋУ
ДА
ИХ
ВИДИМ
ИЗ -
БЛИЗА!

НЕ, СТРИ -
ЧЕ!
НЕ СМЕМО
ПРКОСИ -
ТИ
ТИМ
ДИВОВИ -
МА!

АКСЕЛЕ, ПОГЛЕДАЈ
ТАМО! ЧОВЕК!

МОРАЛИ СМО ДА ПОБЕГ -
НЕМО...

НЕ
ТО НИЈЕ МОГУЋЕ! НЕМА
ЉУДСКИХ СТВОРЕЊА У
ОВОМ
ПОДЗЕМНОМ
СВЕТУ!

ТИ БИ ВИШЕ
ВОЛЕО ДА ДОЛЕ
ЖИВЕ
МАЈМУНИ,
ЗАР НЕ?

ДА! ВИШЕ САМ
ТО
ВОЛЕО...

НЕМИ ОД ЧУБЕЊА
ПОШЛИ СМО КА
МЕСТУ ГДЕ НАС
ЈЕ ХАНС ЧЕКАО...

ПОГЛЕ -
ДАЈ
ОВО,
СТРИ -
ЧЕ!

БОДЕЖ ИЗ
XV ВЕКА!

НЕКО ЈЕ БИО ОВДЕ ПРЕ НАС! -
УЗВИКНУО САМ.

УЛАЗ У ТУНЕЛ!

ТУ СУ, НА ЈЕДНОЈ
ГРАНИТНОЈ СТЕНИ
БИЛА УРЕЗАНА ДВА
СЛОВА...

ПОГЛЕ -
ДАЈ АКСЕЛЕ! ТО
СУ ИНИЦИЈАЛИ АД -
НЕА САКНУСЕМА!
УРЕЗАО ИХ
ЈЕ ОНИМ БО -
ДЕЖОМ.

AS

ОДЈЕДНОМ МЕ ЈЕ ОБУ -
ЗЕЛО ОДУШЕВЉЕЊЕ...

ИДЕМО ДАЉЕ, СТРИЧЕ!

ВРАТИМО СЕ НАЈ -
ПРЕ ХАНСУ!

УКРЋАЛИ СМО СЕ НА СПЛАВ...

...И ВРАТИЛИ У ПЕЋИНУ ГДЕ
ЈЕ БИЛО УРЕЗАНО САКНУСЕМОВО
ИМЕ...

УСКОРО...

ПРОКЛЕТСТВО!
ПРЕПРЕЦИЛА
НАМ СЕ ОГРОМ-
НА СТЕНА!

АЛИ КАКО ЈЕ ОНДА
САКНУСЕМ ПРОШАО?

СТЕНА ЈЕ СИ-
ГУРНО КАСНИЈЕ
ПАЛА
И ЗАТВОРИЛА
ПРОЛАЗ
!

НЕ, АКСЕЛЕ! ... НЕБЕШ МО-
БИ ПИЈУКОМ! УПОТРЕБИ-
ЋЕМО БАРУТ!

ИСКОПАЛИ СМО
РУПУ ЗА МИНУ.

СУТРА БЕМО УПА-
ЛИТИ
МИНУ!

ТЕ НОЋИ УСНИО САМ
ЧУДАН
САН...

НАШЛИ СМО СЕ ОКРУЖЕНИ ЖИ-
ВОТИЊАМА ИЗ ПРЕДИЛУВИЈАЛ-
НОГ ДОБА...

САКРИЛИ СМО СЕ У УНУТ-
РАШЊОСТ ЈЕДНЕ ОГРОМНЕ
ПЕЋИНЕ...

МЕГАЛОСАУРУСИ, ПЛЕСИОСАУРУСИ, МАМУТИ И ЦИНОВ-
СКИ КРОКОДИЛИ СУ НАС
НАПАЛИ! КАКАВ САН!

СЛЕДЕБЕГ
ДАНА,
27. АВГУСТА,
УПАЛИО
САМ
МИНУ...

И
ТА-
КО
...

ЧЕТИРИ
МИНУТА... ТРИ
МИНУТА... МИНУТ...

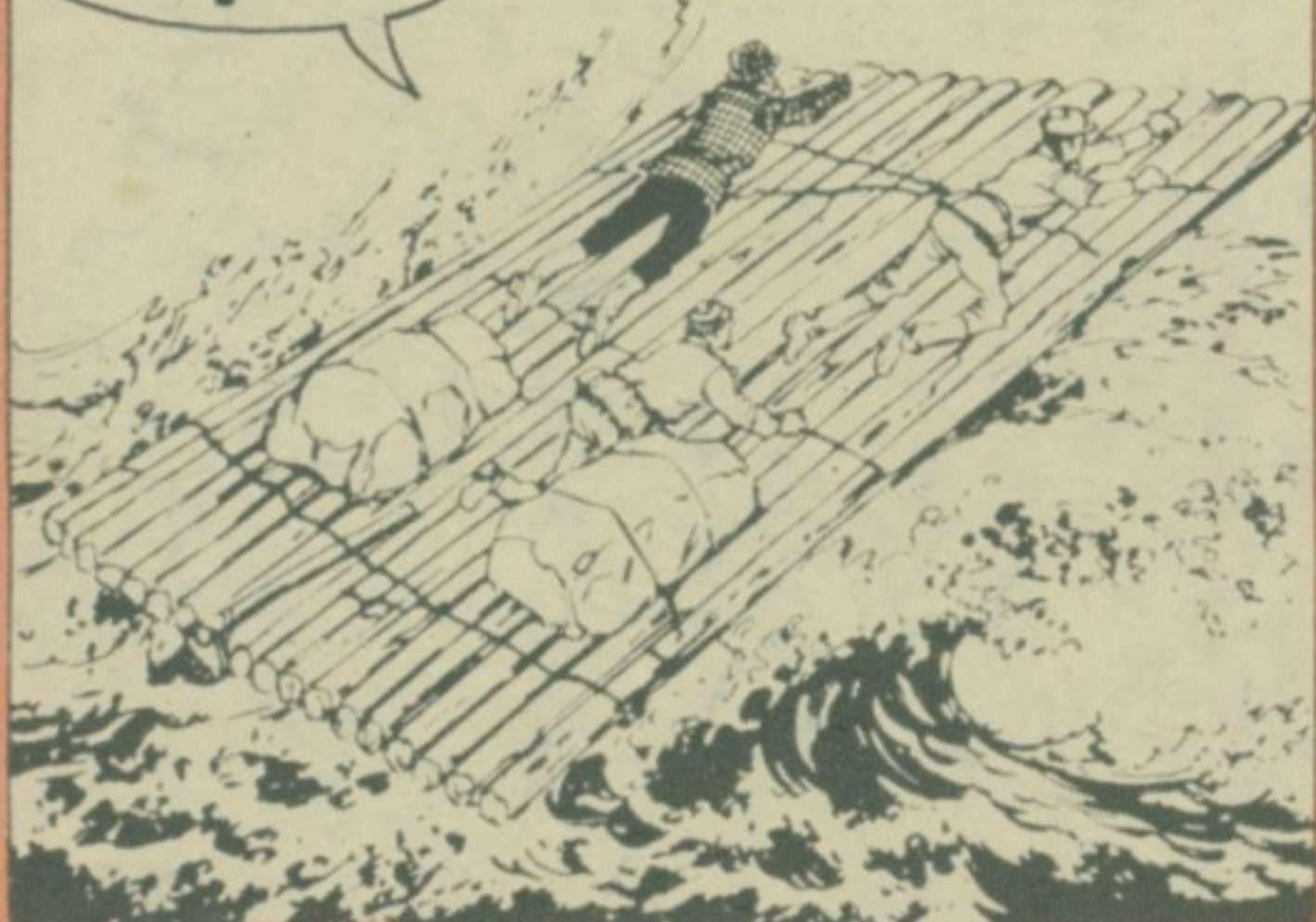

БРУУУИ!

ШТА СЕ
ДОГОДИЛО
?

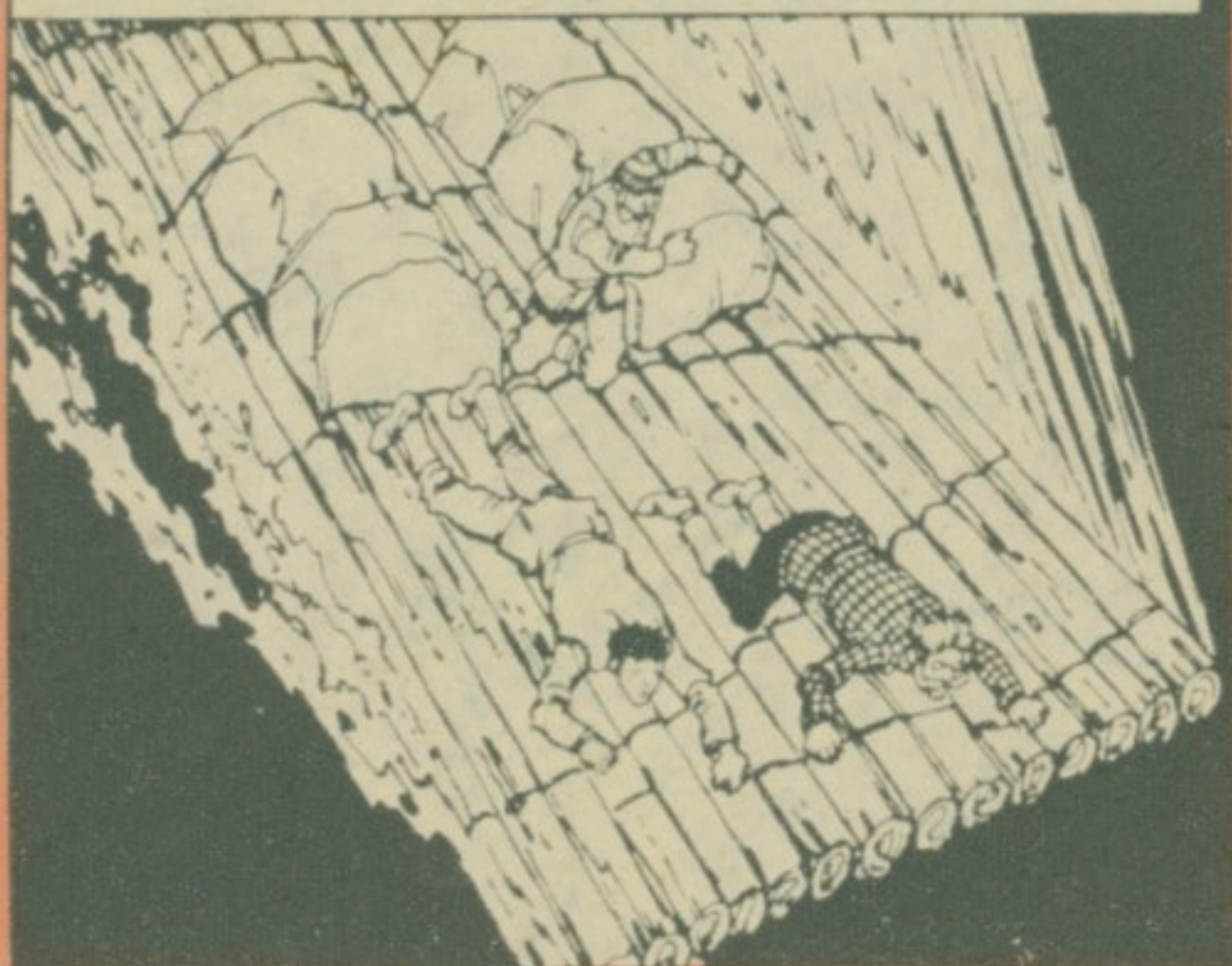
ГОТОВИ СМО!

С ДРУГЕ СТРАНЕ НАЛАЗИО СЕ ПОНОР. МОРЕ СЕ
ПРЕТВОРИЛО У ОГРОМАН ТАЛАС...

ЈУРИЛИ СМО БРТОГЛАВОМ
БРЗИНОМ...

НЕПРОМИШ-
ЉЕНО СМО
ПОВУКЛИ
ЧИТАВО МО-
РЕ ЗА СО-
БОМ.

ВЕТАР И ВОДА СУ НАМ ШИБА-
ЛИ ЛИЦЕ, АЛИ НА СРЕЋУ — СПЛАВ
НИГДЕ НИЈЕ УДАРИО...

ОДЈЕДНОМ ЈЕ НАСТАЛА ТИШИНА...

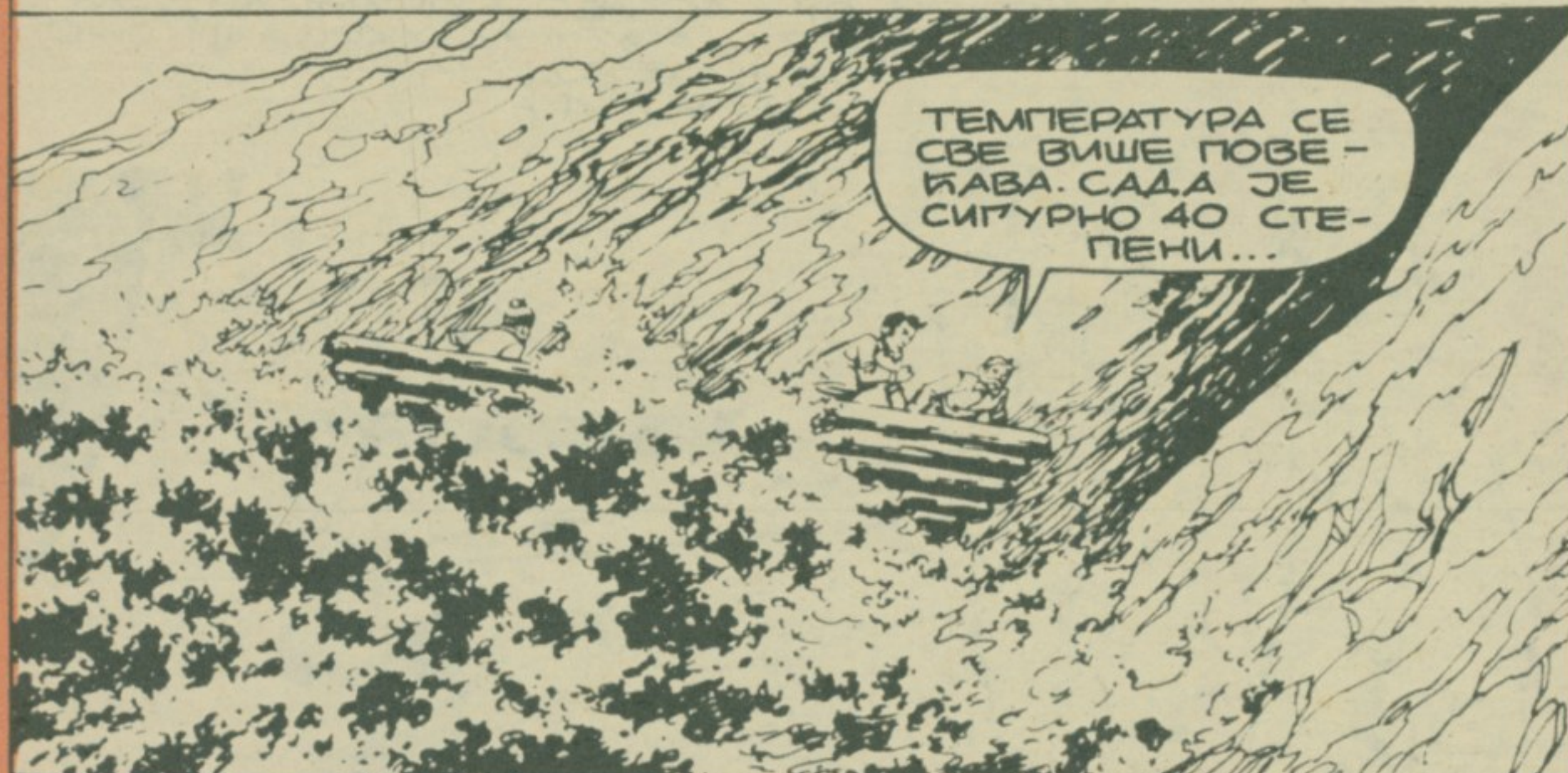
ВОДА ЈЕ ИСПУНИЛА ДНО ПРОВАЛИЈЕ.
САДА СЕ ВРАЋА НА СВОЈ НИВО И ВУ-
ЧЕ НАС СА СО-
БОМ!

ШТА БЕМО АКО
ОВА ЈАМА
НЕМА ИЗЛАЗА?

НАСТАВИЛИ СМО ДА СЕ ПЕЊЕМО ВРТОГЛАВОМ
БРЗИНОМ...

ТЕМПЕРАТУРА СЕ
СВЕ ВИШЕ ПОВЕ-
ЉАВА. САДА ЈЕ
СИГУРНО 40 СТЕ-
ПЕНИ...

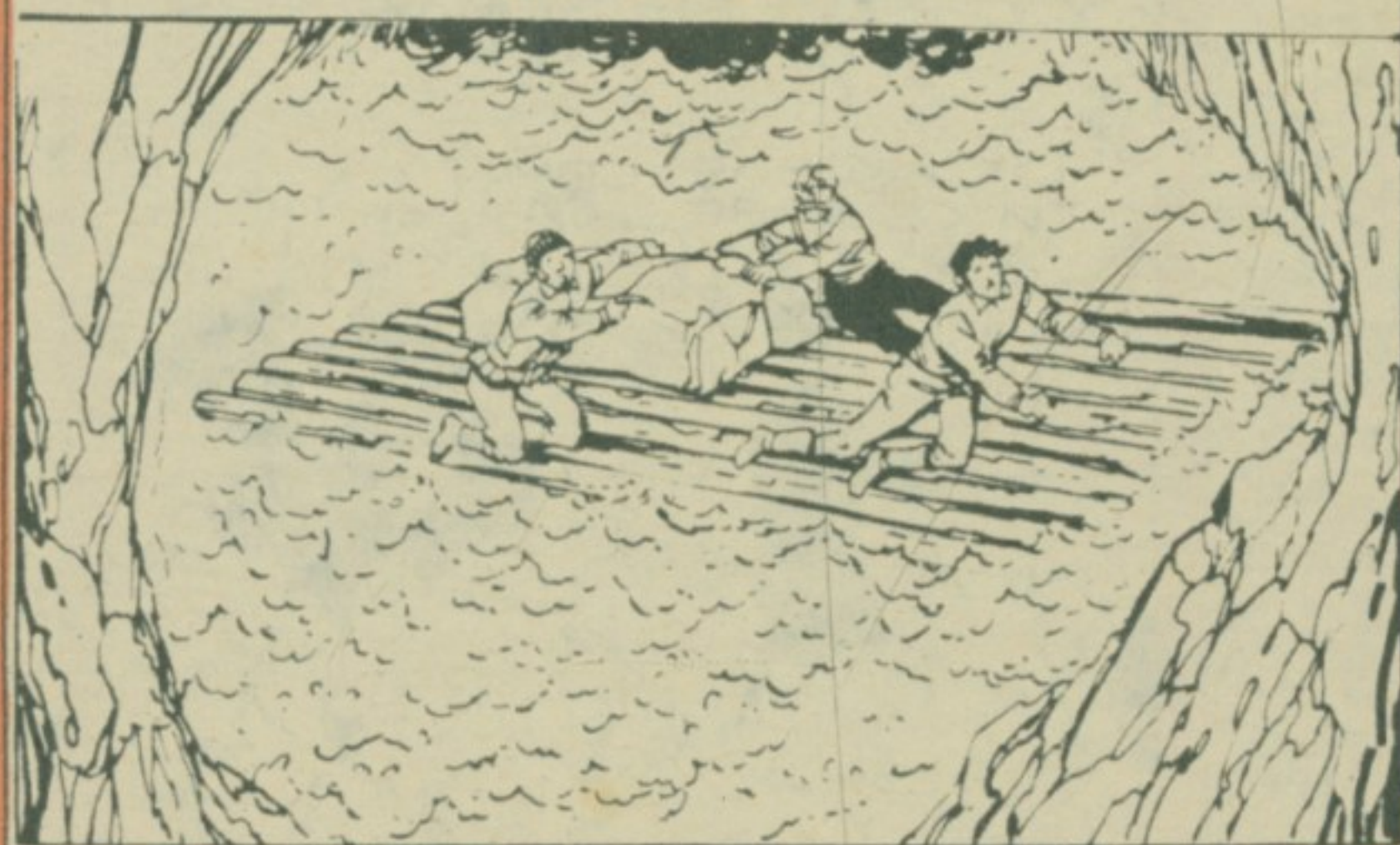
БОЖИМ СЕ
ДА БЕМО ДОБИ
У ТАКВУ СРЕДИ-
НУ ГДЕ СЕ
ОД ВРЕЛНЕ
ТОПИ И
КАМЕЊЕ.

У МИСЛИМА САМ СЕ
БРАЂАО НА ПОВРШИНУ
ЗЕМЉЕ. ПРЕД ОЧИМА
МИ СЕ ПО-
ЈАВИЛА
МОЈА
ГРОЗБЕН...

ВОДА ЈЕ БИЛА ВРЕЛА А ЗИДОВИ
УЖАРЕНИ...

СТРИЦ МИ ЈЕ ТА-
ДА НЕШТО РЕКАО
ОД ЧЕГА МИ СЕ
СЛЕДИЛА КРВ
У ЖИЛАМА.

НАЛАЗИМО СЕ У
ПРОТЛУ ВУЛКАНА
КОЈИ ЈЕ
ПРОРАДИО.

НА КОМ КРАЈУ
СВЕТА БЕМО
БИТИ
ИЗБАЧЕНИ?

СТРАХОВИТА СИЛА НАС ЈЕ НЕО-
ДОЉИВО ДИЗАЛА УВИС!

СПЛАВ СЕ ОКРЕТАО У
КРУГ. ПЛАМЕНИ ЈЕЗИЦИ
СУ ГА ОБАВИЈАЛИ. ИЗ-
ГУБИО САМ СВЕШТ...

КАДА САМ ОТВОРИО ОЧИ КРАТЕР
НАС ЈЕ ВЕЈ ИЗБАЦИО НА ПОВРШИНУ
ЗЕМЉЕ...

СВЕТЛОСТ!
...
СВЕТЛОСТ
ДАНА!...

ГДЕ СМО?

ПОЈАВИО СЕ НЕКИ ДЕЧАК И РЕКАО
НАМ ДА СЕ НАЛАЗИМО НА ОСТРВУ
СТРОМБОЛИ, У ИТАЛИЈИ...

КАКВО ДИВНО ПУТОВАЊЕ! УШЛИ СМО У
ЈЕДАН ВУЛКАН
А ИЗИШЛИ КРОЗ
ДРУГИ!

А ТИ СИ БИО СИ-
ГУРАН ДА СЕ
НЕБЕМО ЖИВИ
ИЗВУЋИ!

РИБАРИ СУ НАС ЛЕПО ПРИМИЛИ, ДА-
ЛИ НАМ ОДЕЋУ И ХРАНУ. УКРЋАЛИ СМО
СЕ НА БРОД ЗА
ХАМБУРГ...

НЕМОГУЋЕ ЈЕ ОПИСА-
ТИ МАТИНУ И ПРОЗ-
БЕНИНУ РАДОСТ

ВЕСТ О НАШЕМ ПУТОВА-
У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ БР-
30 СЕ ПРОЧУЛА.

ОХ, АКСЕЛЕ! СВИ
ТИ СЕ ДИВЕ... СА-
ДА СИ ЈУНАК!

ХАНС ЈЕ БИО У ЦЕН-
ТРУ ПАЖЊЕ.
БИО ЈЕ ЉУБАЗАН, МИ-
РАН И НЕДОКУЧИВ.

МОЈ СТРИЦ ЈЕ САДА ПОСТАО ВЕЛИКИ
ЧОВЕК. НА СКУПУ НАУЧНИКА ПРЕДАО
ЈЕ САКСУСЕМОВ ДОКУМЕНТ И ИЗЈА-
ВИО ДА ЖАЛИ ШТО НИЈЕ
УСПЕО ДА ДОБЕ И ДО СА-
МОГ СРЕДИШТА ЗЕМЉЕ.

CASA
MILVANA

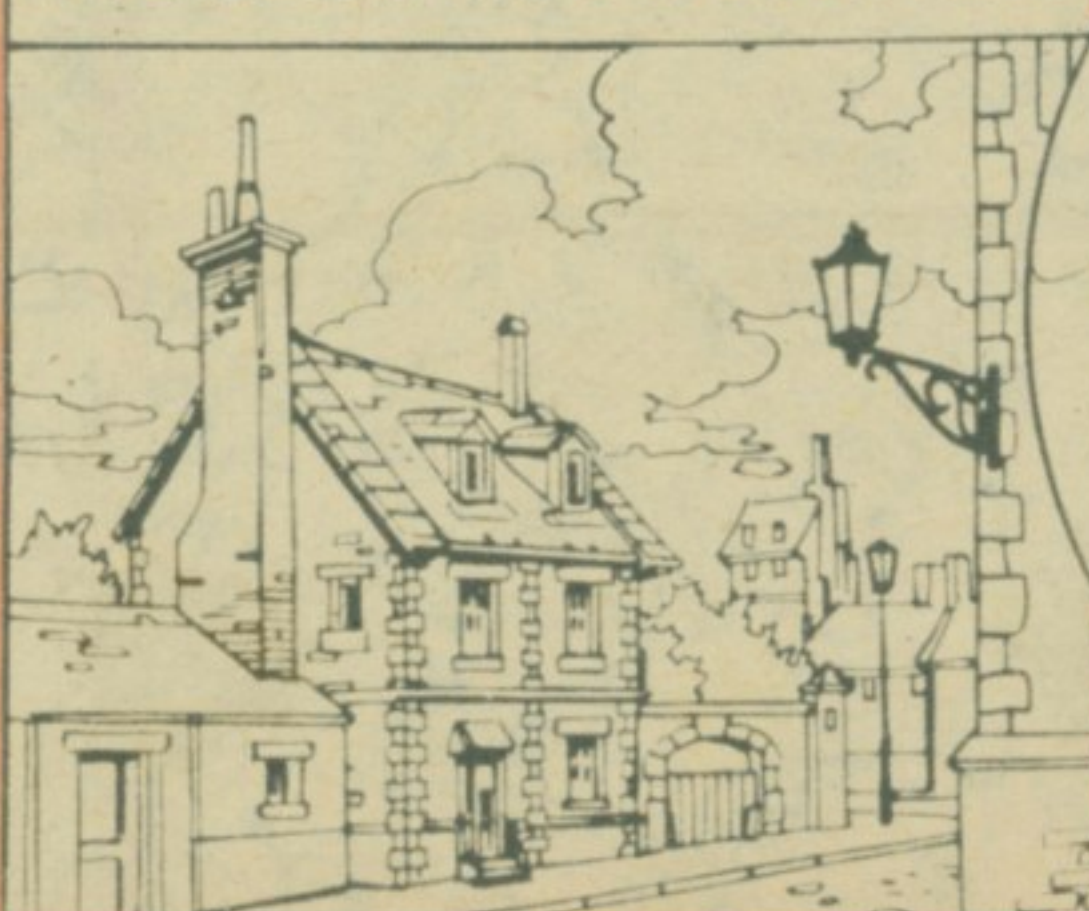
ХАНС ЈЕ ОТПУТОВАО
ИЗ ХАМБУРГА.

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО
ДАНА ПРОСЛАВИЛИ
СМО МОЈЕ ВЕНЧАЊЕ
СА ПРОЗБЕН!

ЈА САМ БИО НАЈСРЕЋ-
НИЈИ ЧОВЕК НА СВЕТУ,
А МОЈ СТРИЦ
НАЈСРЕЋНИЈИ НАУЧНИК.

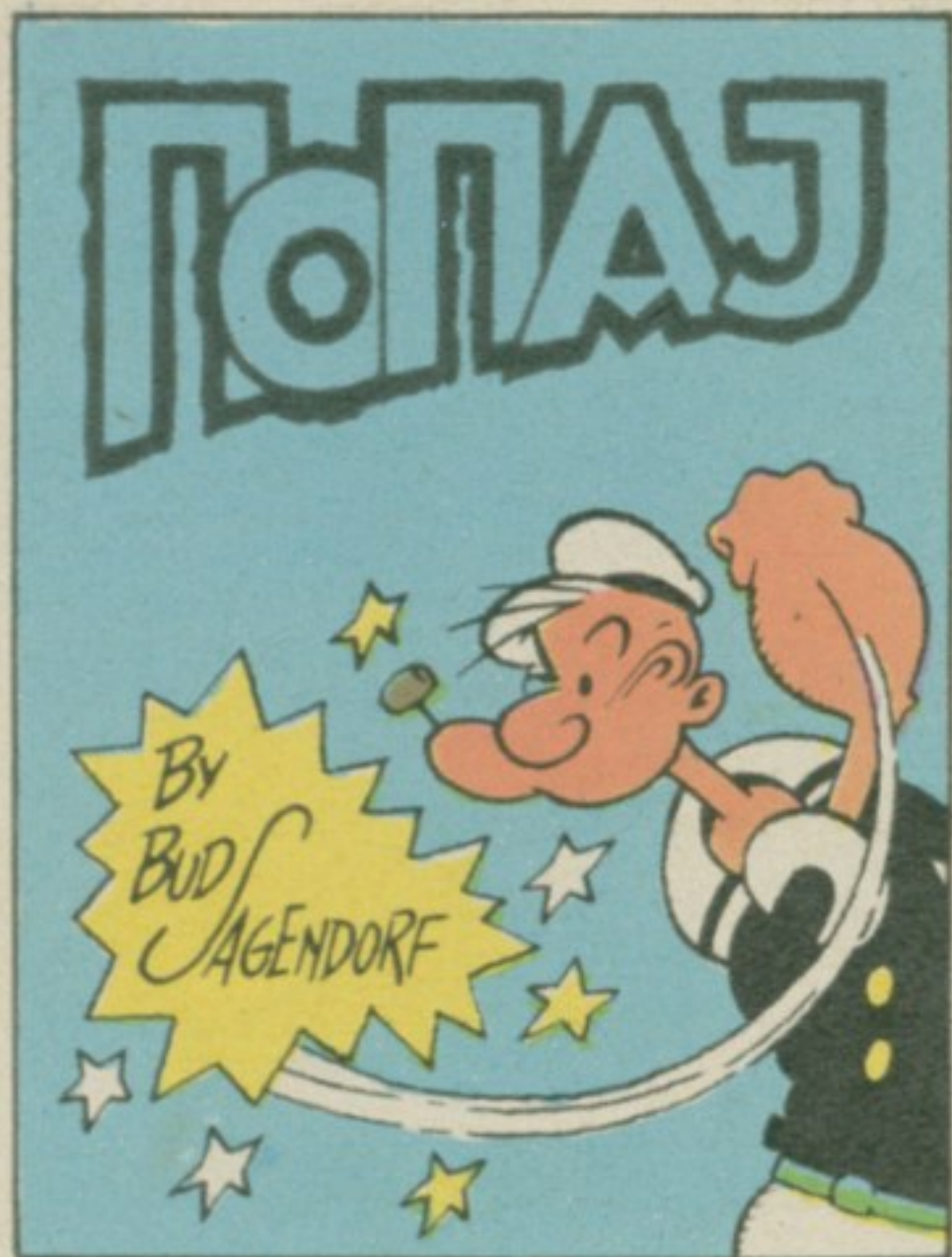
ПРОФЕСОР
ОТО ЛИДЕНБРОК ПОСТАО
ЈЕ ДОПИСНИ ЧЛАН
СВИХ НАУЧНИХ ДРУШ-
ТАВА НА СВИХ ПЕТ
КОНТИНЕНАТА ЗЕМЉ-
СКЕ КУПЛЕ.

КРАЈ

Потрага за Рембрантом

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

СЛАВИША ВАЈНЕР-ЧИЧА ПОСЛЕДЊА БОМБА

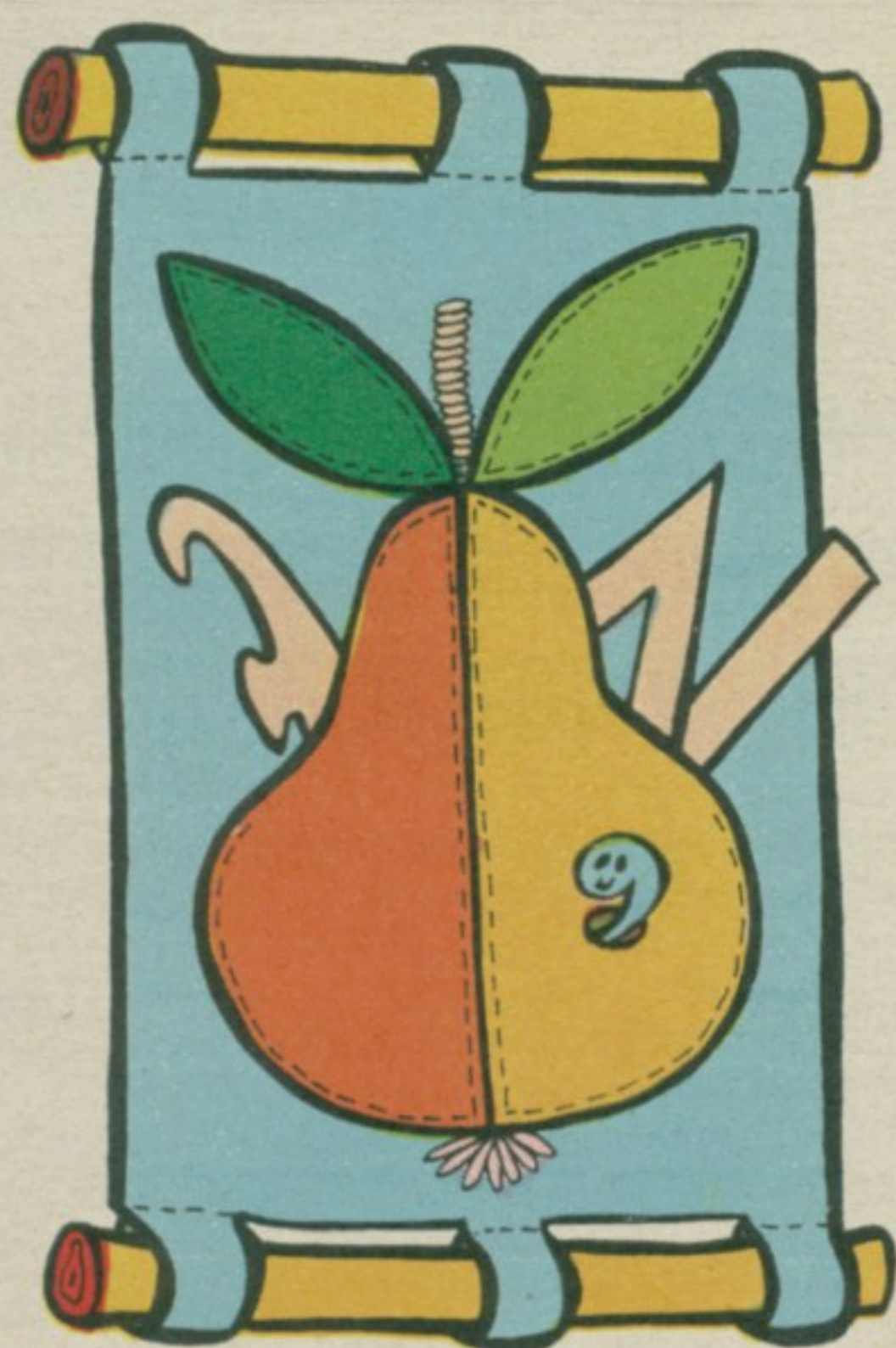

НАПРАВИТЕ САМИ

ЗИДНИ ЦЕПОВИ

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

Колико пута вам се догодило да треба да пођете у школу а нигде вам нема лењира, бојица, фломастера, маказа итд. Негде се затурили! Зато вам предлажемо да спојите корисно с лепим и направите зидне џепове. У њих, осим поменутих ситница, можете ставити и четке или већ шта сами желите. Ако се будете придржавали нашег упутства ови џепови могу да буду детаљ који ће украсити вашу собу или кућак.

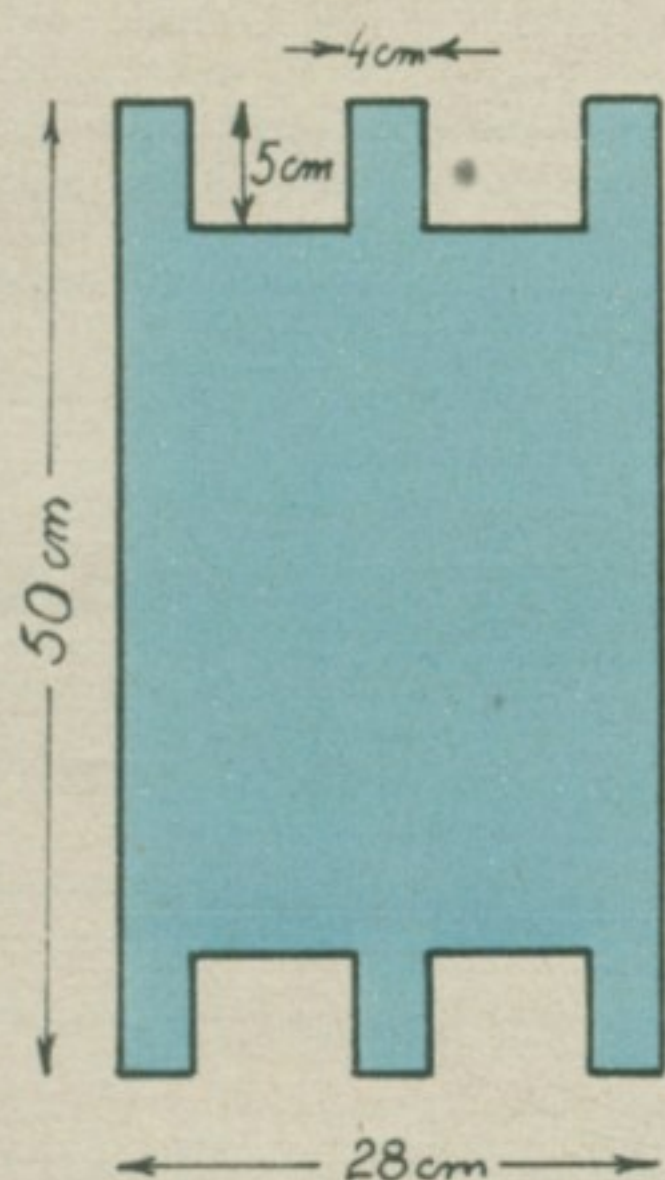
Од материјала за џепове најбоља је чоја, јер се лако кроји и не осипа. Али, ако је немате може да послужи и сомот, платно, па чак и пластика.

Џепови се овако праве: искројте материјал за подлогу (црт. 1). Мере су дате за чоју, а уколико кројите од другог материјала додајте свуда по 2 цм за поруб.

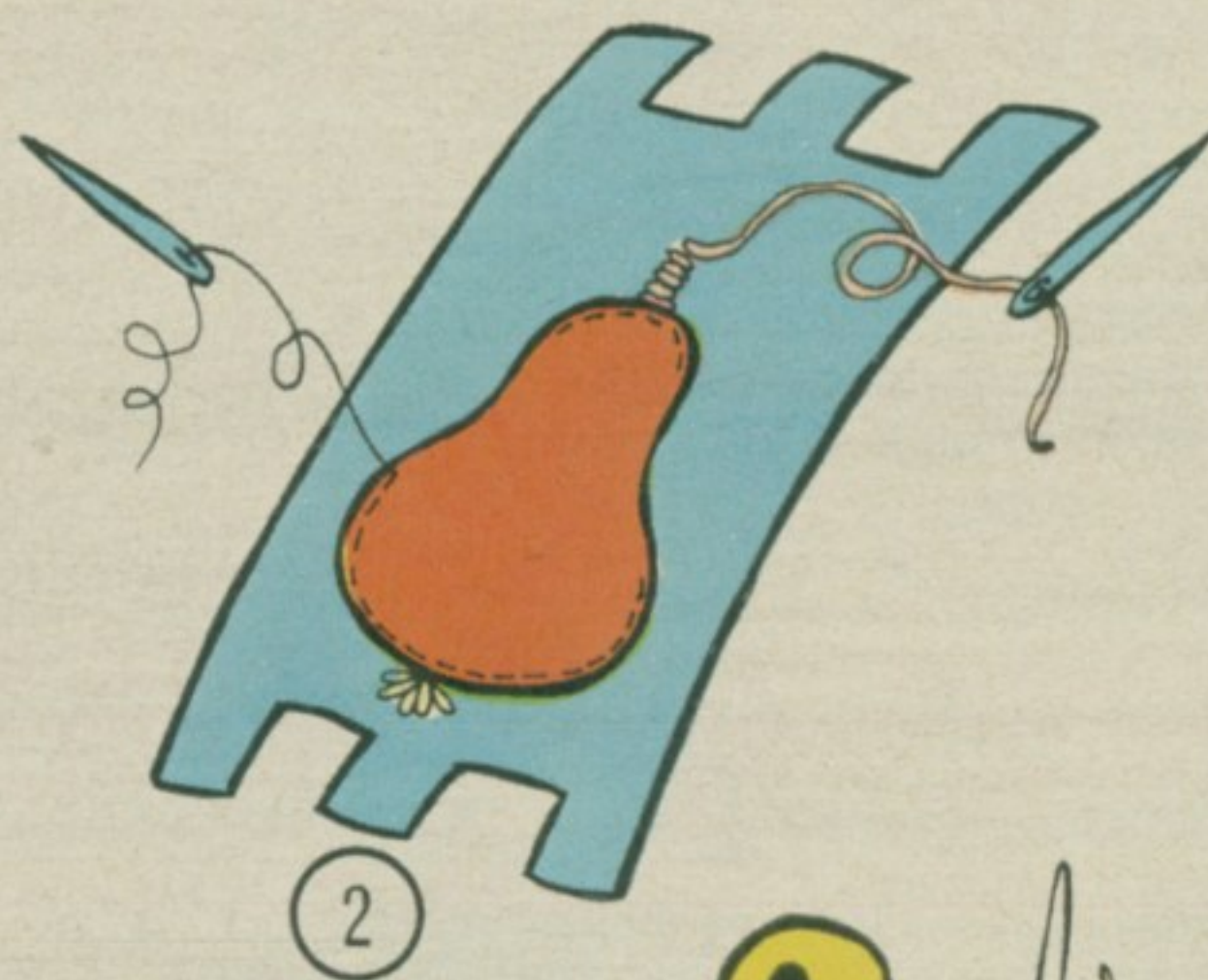
На подлогу (црт. 2) пришијте крушку или паткицу (шнит се налази на доњој половини стране), као и лист (два пута), по могућству зелене боје. Приликом пришивања оставите отворе — џепове које уколико сте вешта везиља, можете украсити и неком шаром.

Паткици (црт. 3) извезите око и крило а затим је пришијте на подлогу (црт. 4). На крају у порубе увуците штапиће (црт. 5) и џепове окачите на зид.

Напомена: на шниту за крушку и паткицу свака коцкица има димензије 2 x 2 цм.

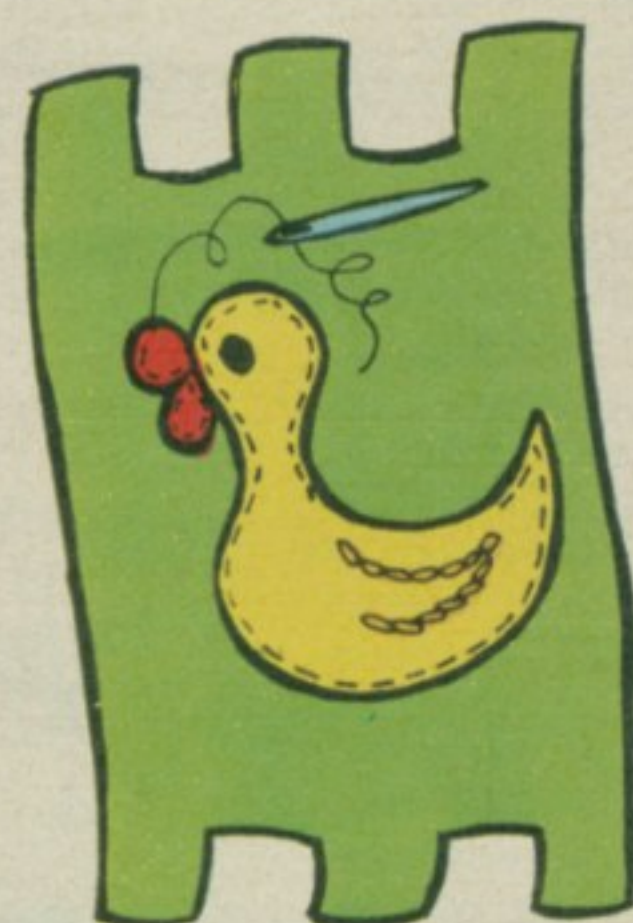
1

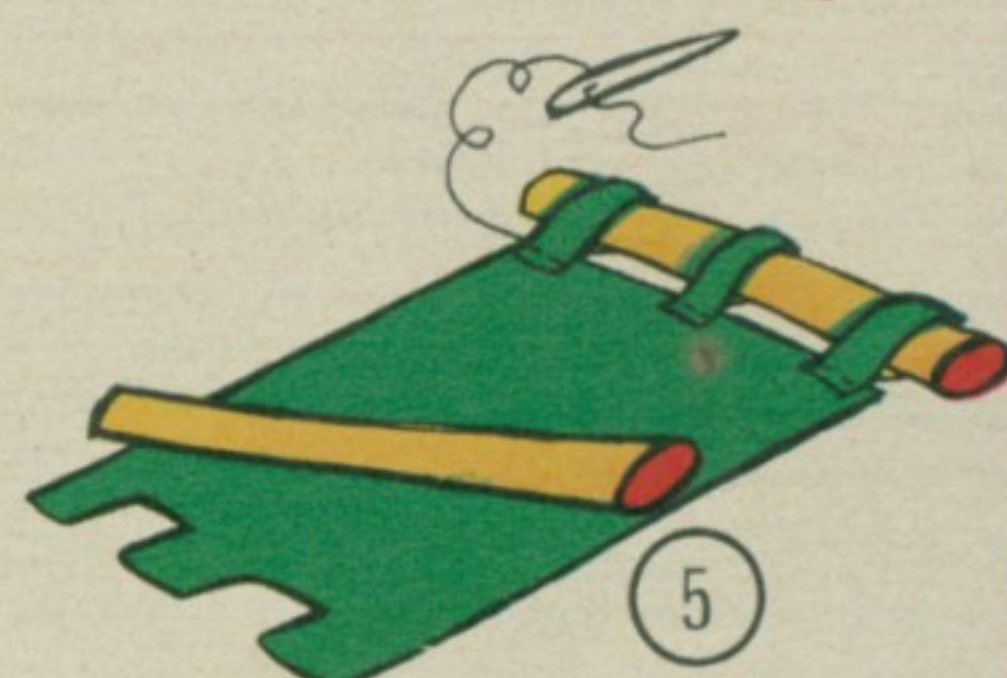
2

3

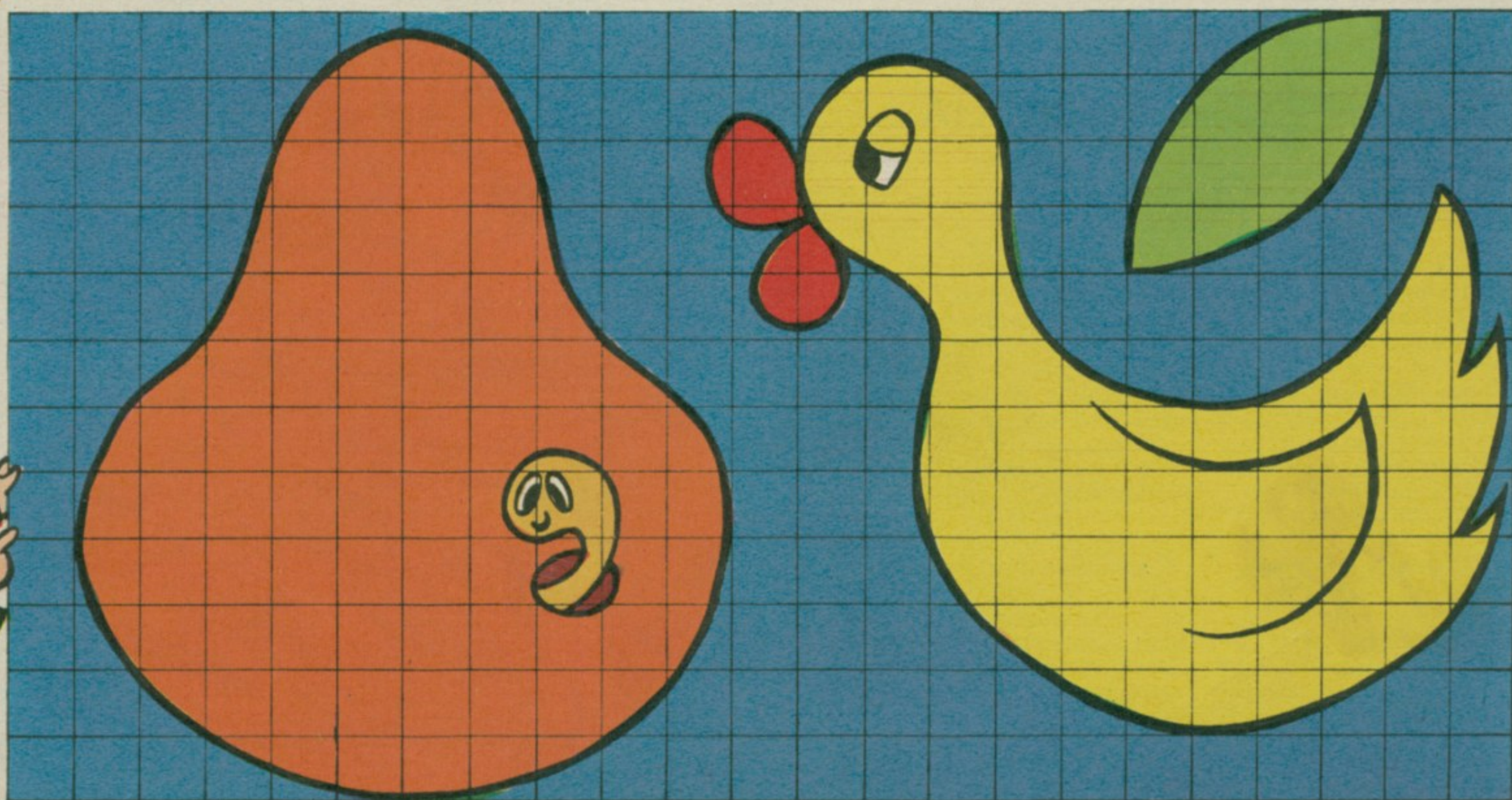

4

5

ПАЖЊА! ВЕЛИЧИНА
СВАКЕ
КОЦКИЦЕ ЈЕ
2cm x 2cm!

РАТ ДО ИСТРЕБЉЕЊА

Око четири часа поподне 16. септембра 1868. године одред од педесет људи јахао је уским кланцем према реци Арикири у источном Колораду. Сваки коњаник носио је ћебе, порцију, храну за седам дана, пушку марке „спенсер“ са 140 метака и „колт“ са 30 метака. Пратило их је неколико коња натоварених лековима и залихом муниције. Био је то одред америчке коњице.

На челу је јахао Џорџ Форсајт, млад тамнокоси мајор чије дечачко лице никако није одговарало његовој напраситој нарави. Десет дана је прошло откако су изјашали из Форт Вала-са, у Канзасу, и већ су дубоко зашли у индијанску територију.

Пространу долину пресеца-ло је песковито корито Арикира, широко око 120 метара. У ово доба године обично је било суво. Ту и тамо, протичала је вода стварајући мала острва обра-сла ниским врбама, шљивама и грмовима дивљег памука. Ту су јахачи стали.

НАПАД У ПРАСКОЗОРЈЕ

Двадесетак километара уз реку налазио се инди-јански логор. Сумрак је већ пао када је неколико коњаника, остављајући за собом облаке прашине, до-галомирало до шатора пог-лавице. Јавили су да су открили логор белих војни-ка на обалама Арикира.

У индијанском логору на-стала је ужурбаност. Док су се мушкарци, сви способни за борбу, мазали ратнич-ким бојама, старешине су одлучиле: напасти логор белих војника кад ноћ бу-де на измаку.

У праскозорје око неко-лико стотина Индијанаца запосело је обале Арикира опколивши уснути логор америчке коњице. Нису још били спремни да на-падну кад је осам младих ратника, ве чекајући знак за покрет, пошло обалом према месту на коме су би-ли везани коњи америчких војника. Газили су опрез-но и нечујно од грма до гр-ма.

Амерички стражар при-метио је у једном тренутку да се шибље и висока тра-ва њишу иако није било ни дашка ветра. А онда се чу-ло рзање коња и он је, не оклевајући више, испалио неколико метака на-ст-ице. С друге стране осула се киша стрела. Стражар је пао тешко рањен. Док се уз ратничке крике група Индијанаца враћала међу своје, мајор Форсајт истр-чао је из шатора. У јутар-њој измаглици на обалама Аракира није приметио ни шта необично, али знао је да су Индијанци ту.

— На коње! Брзо! — на-редιο је војницима који су већ били на ногама.

Форсајт је грозничаво размишљао шта да преду-зме, куда да поведе одред. Индијанци су их ухватили на спавању и сад не могу да бирају. Назад, кроз кла-нац којим су дошли, не могу јер ће их сигурно до-чекати заседа, а напред — још је опасније. Уто су се са свих страна зачули рат-нички покличи и Форсајт је схватио да има само јед-ан излаз: заузеће са сво-јим одредом положај на највећем, међу густо обра-слим, острвцима у кориту Арикира и бранити се.

— На острво! — наредιο је и потерао коња према уздигнутом комаду копна, дугачком око пездесет ме-тара, уз саму другу обалу Арикира.

Кад је завршен рат из-међу Севера и Југа, почело је насељавање широких пространстава западно од реке Мисисипи чији су рет-ки становници до тада били само Индијанци. Белци су постепено заузимали све ве-ће области, крчили шуме, подизали ранчеве и насе-ља потискујући староседео-це све дубље у неплодне планинске пределе. Али, Индијанци се нису лако предавали. Њихова племена пружала су снажан от-пор који се постепено прет-варао у крвави рат, рат до истребљења.

БОЉИ ОД БЕЛАЦА

Слабо наоружани и не-вични ратовању какво су белци водили, уз то рас-цепкани по племенама, Ин-дијанци су палили најбли-жа насеља, ранчеве, рушпи-ли железничке пруге, напа-дали возове и караване. Ипак, комад по комад пре-рије освајала је нова ци-вилизација.

На сваку вест о новом нападу Индијанаца генерал Филип Шеридан, коман-дант пограничних утврђе-ња, у немоћном бесу раз-мишљао је како да му дос-кочи. Изванредни јахачи, Индијанци су изненада и муњевито нападали, а онда се повлачили. Америчка ко-њица често је до изнемог-лости гонила своје коње покушавајући да их стиг-не, али узалуд. Због тога је мајор Џорџ Форсајт предложио генералу Шери-

ОДРЕД КОЊИ

— Ако неко покуша да бежи, убићу га — запретио је мајор Форсајт и наредио војницима да ловачким ножевима и лименкама копају ровове у песку.

дану да се од прекаљених бораца формира мањи од-ред коњице који би пошао индијанским трагом и иза-зивао Индијанце на борбу.

Десет дана пошто је на челу одреда добро наору-жане коњице изјахао из тврђаве Форт Вала-с, мајор Форсајт је увече 16. сеп-тембра на обалама Арикира по утабаној земљи и изга-женој трави закључио да Индијанци морају бити у близини. Улогорио се ту са својом коњицом не слутећи да ће га Индијанци изнена-дити на спавању.

Тек што су Форсајтови

људи стигли на острво и, привезавши коње за нис-ко жбуње, сакрили се иза њихових тела, неко је по-викао:

— Бежимо одавде! Инди-јанци ће нас побити као псе!

КРЕНУЋЕ И РИМСКИ НОС

Форсајт је муњевито реа-говао. С пиштољем у руци пришао је уплашеном мла-дом војнику, који је тра-

жио да беже док још није касно.

— Ако неко покуша да бежи, убићу га! — запретио је. — Пријавили сте се за борбу против Индија-наца и сад одступања не-ма!

Војницима није преоста-ло ништа друго него да приону на посао: ловачким ножевима и лименим по-судама за храну почели су да копају по влажном пес-ку како би направили ка-кав-такав заклон. Тројицу добрих стрелаца Форсајт је одредио да заузму положај на самом врху острва одак-

После четвртог напада Инди-јанаца, готово половина одре-да била је неспособна за даљу борбу.

ОНИ НЕ СМЕ ДА ОДСТУПИ

ле је требало Индијанци да нападну.

Није прошло дуго, а Индијанци су кренули. Са лево обале Арикира талас стрелаца са коњима појурио је према острву. Од њихових борбених поклича долина је одјекивала. Кад су стигли на пушкомет, мајор Форсајт је наредио паљбу. Под снажном ватром Индијанци су се само раздвојили на две стране и почели да опкољују острво. Киша стрела и метака засула је мали одред америчке коњице. Већ у том налету једна стрела заболо се Форсајту у ногу, а метак му је окрзнуо чело.

Индијанци су се сада повлачили, исто тако неочекивано и брзо као што су и напали. У позадини, друга група спрема се за напад. Један снажан, млад Чејен кукастог носа и дугачке црне косе везане у кику замишљено је гледао

на бојиште. Био је храбар и лукав и белци у Форт Валу са добро су га познавали; звали су га Римски Нос. Сада је стајао по страни јер је био уверен да ће погинути ако се буде борио тога дана. Али, кад се следећа група ратника устремила на острво један Сијукс му је у пролазу добацио да је кукавица и Римски Нос је заборавио на предсказање којег се плашио: одлучио је да предводи следећи напад.

ПАО ЈЕ НАЈХРАБРИЈИ

У краткотрајном затишју које је завладало пошто су Форсајтови војници одбили и други талас Индијанаца одједном су се засрили продорни поклич. Снажан ратник на мрком мустаџу,

машући пушком изнад своје главе, потерао је коња на шљунковиту обалу Арикира. Охрабрени, Индијанци су појурили за њим.

По гласовима који су допирали до њега, Форсајт је осетио да се међу Индијанцима догађа нешто необично. Придигао се са земље и на челу веће групе Индијанаца угледао подивљалог Римског Носа.

Иако је био рањен, Форсајт је још командовао. Кад су се Индијанци приближили на око педесет метара, наредио је паљбу. Под кишом метака који су погађали и људе и коње Индијанци нису устукнули. Прескачући мртве и рањене, незадрживо су јуришали.

Тек пети плотун америчке коњице унео је пометњу међу Индијанце. Римски Нос је наредио повлачење, али се није дуго задржао у позадини. Следећи

јуриш поново је предводио он. Јахао је дивље, не обазирјући се на зрна која су звиждала око њега. Форсајтови су већ били на измаку снага, било је доста мртвих и рањених и изгледало је да неће још дуго издржати. А онда су Римски Нос нашао у близини места где су, сакривена у шибље на врху острва, чекала три Форсајтова стрелца. Један је узео храброг Чејена на нишан и опалио. Римски Нос се у раздирућем болу пропео на коњу, затим се без гласа срушио у плићак.

Видевши да је пао најхрабрији међу њима, Индијанци су застали у трку. Неко је наредио повлачење и они су се брзо окренули. Окретали су се повремено, гуцали и одапињали стреле како би заштитили једни друге. Баш у том тренутку Форсајтов заменик поручник Фредерик Бичер неопрезно се подигао иза заклона и једна стрела му се зарила у груди. Крикнувши од бола, поручник је покушао да је ишчупа, али се занео и немоћно клонуо на земљу.

Све до сумрака Индијанци су нападали у групама, а онда је завладало затишје.

ИЗВИДНИЦА У МОКАСИНАМА

Готово половина људи у Форсајтовом одреду била је онеспособљена за даљу борбу. Рањеници су трпели неиздрживе болове, а нико није могао да им помогне јер је лекар погинуо међу првима. И самог Форсајта рана на бутину, коју је добио у четвртном нападу Индијанаца, пекла је као жеварицу.

Овако неће још дуго издржати. Једна околност им је ишла на руку: били су сакривени у густом растињу и Индијанци нису могли тачно одредити колико их још има. Али, после овако жестоког окршаја имали су муниције за највише три до четири дана. Због тога је Форсајт одлучио да пошаље четворицу извидника по помоћ. Надао се да ће бар један од њих успети да се пробије кроз густе редове Индијанаца.

Чим се ноћ ухватила, четворица људи, обувени у индијанске мокасине, докопала су се кроз шибље десне, мање чуване обале Арикира и упутила се кроз кланац према Форт Валу. Ходали су натрашке, да ако се извуку, Индијанци ујутро не открију да је неко од бледоликих напустио логор. Кад су се примакли индијанским стражама, легли су на земљу и пузали сантиметар по сантиметар

док се најзад нису извукли из кланца. До Форт Валу са требало је да пешаче целу ноћ и добар део следећег дана.

ПОВЛАЧЕЊЕ

Тек што је извидница отишла, при слабој светлости ватре Форсајт се загледао у своју рану. Није смео да је остави тако с метком унутра да се гноји и отиче. Осећао је да метак није дубоко, али ко да га извади? Као што је и очекивао, нико га није послушао кад је позвао да му неко извади метак из ране. Псујући кроз зубе, наредио је да му донесу ранац.

Извадио је из ранца бријач и позвао двојицу војника да му чврсто држе ногу. Кад је загрио врх ножа у рану, лице му се грчило од бола. Једном, на други пут и најзад је успео. Сад су му превили рану и Форсајт је убрзо заспао.

Следећег дана Индијанци нису нападали тако жестоко као раније. Налетали су на острво у групама, одапињали стреле и пушкарари, као да су, верујући да бледолики неће дуго издржати, желели само да покажу храброст. Штедећи муницију, Форсајтови су се распоредили по острву и иза заклона од песка и шибља одбијали нападе.

Тако је било и другог дана, а онда и трећег. Међу војницима је завладала глад а унаоколо се ширио непријатан задах трулежи.

Четвртог дана ујутро јак одред коњице јахао је у галопу ка реци Арикири. Кад их је са врха једне стене опazio индијански стражар, одмах је дао знак за узбуну.

У логору црвенокожаца настао је метеж. Поглавице су се окупиле у највећем шатору и после краћег већања одлучиле да се повуку: било је бесмислено упуштати се у борбу са бројнијим и боље наоружаним непријатељем.

Измучени неспавањем и глађу, Форсајтови људи су одахнули с олакшањем кад су приметили да се Индијанци повлаче. Били су сигурни да је појачање у близини. И заиста, само сат касније у близини се појавила колона коњаника на чијем се челу вијорила америчка застава.

Командант одреда који је стигао у помоћ био је запрепаштен сликом коју је угледао на Бичеровом острву у кориту реке Арикири: док су Форсајтови војници безвољно жвакали труло месо коња, убијених током борбе, мајор Форсајт мирно је прелиставао странице неке књиге.

Тако је пало још једно индијанско упориште. П. 3. 21

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

1193 22

У НАДЛЕЖНОМ БРОЈУ: ЗАТВОРЕНА НОВИНАРКА!

Тражимо пријатеље

Имам 13 година. Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и Енглеске. Волим фудбал и кошарку. Симоновић Зоран, Булевар ЈНА бр. 63/11, 91000 Скопје.

година. Волим спорт, поп музику, литературу. Језик дописивања енглески. Erna Einarsdottir, Alftamyr 38, Reykjavik, Iceland.

Имам 13 година. Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Скупљам салвете и разгледнице. Свирам на хармоници и члан сам фолклорне групе. Желела бих да се дописујем на руском језику и са девојчицама из СССР-а. Одговорићу на свако писмо. Матић Мирјана, ОШ „Никола Матковић“, 74266 Тешањка код Добоја.

Имам 14 година. Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из Југославије. Скупљам салвете и слике филмских глумца. Језик дописивања српско-хрватски. Тошић Станка, Ком. Sampetru-mare 793, Жуд. Тимиш, Р. С. Румунија.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Имам 13 година. Навијам за „Првену звезду“. Волим забавну музику. Скупљам значке, разгледнице и салвете. Ристовић Мирјана, II Запљанска бр. 7, 11043 Београд.

Желим да се дописујем са младима из наше земље и иностранства. Волим забавну и народну музику. Имам 16 година. Ређо Бадић, Ђи ловац, 77220 Цазин.

Желим да се дописујем са младима широм наше земље. Имам 18 година. Волим бит. музику. Радак Иван, Мачванска 119 24000 Суботица.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Имам 11 година. Волим забавну музику. Скупљам салвете. Молим да они који ми пишу пошаљу своју фотографију. Лидија Марић, Тољани 40, 56257 Дренови.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Имам 11 година. Скупљам слике Енвера Марића и Станиславе Пешић. Зилић Зинаида, Нурије Поздерца бр. 13/V, 72000 Зеница.

Имам 17 година. Желела бих да се дописујем са девојкама и младима из Југославије. Скупљам разгледнице наше земље. Волим спорт, музику и литературу. Одговорићу на свако писмо. Лаудановић Зорица, 14 Rlordan Street, Morphett Vale 5172, Australia.

Ученик сам седмог разреда основне школе. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Скупљам значке, марке и разне албуме. Навијам за „Партизан“. Димитријевић Миле, Владимира Назора 17, 18500 Врање.

Желео бих да се дописујем са девојчицама и дечама из наше земље. Имам 13 година. Скупљам фотографије певача забавне музике. Навијам за „Партизан“. Волим спорт и забавну музику. Дамјанов Синиша, 27 марта бр. 27, 26213 Црепаја.

Имам 14 година. Желела бих да се дописујем са дечама из Југославије старим између 15 и 17 година и девојчицама од 14—16

Имам 11 година. Желела бих да се дописујем са девојчицама и дечама до 12 година. Навијам за „Првену звезду“. Скупљам разгледнице, марке, слике глумца, стари новац и салвете. Ерић Јасминка, Душана Средојевића 3, 11000 Београд.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и СССР-а. Имам 16 година. Навијам за „Првену звезду“. Скупљам салвете, марке и разгледнице. Цинић Фатимка, Подринска 21, 75413 Козлук.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Скупљам разгледнице градова. Навијам за „Првену

Имам 17 година. Желим да се дописујем са младима из наше земље. Волим музику, спорт и ликовну уметност. Скупљам поштанске марке, постере поп-певаца, глумца и мотора. Ђорђевић Слободан, Бошка Ђорђевића бр. 20, 18542 Врањска Бања.

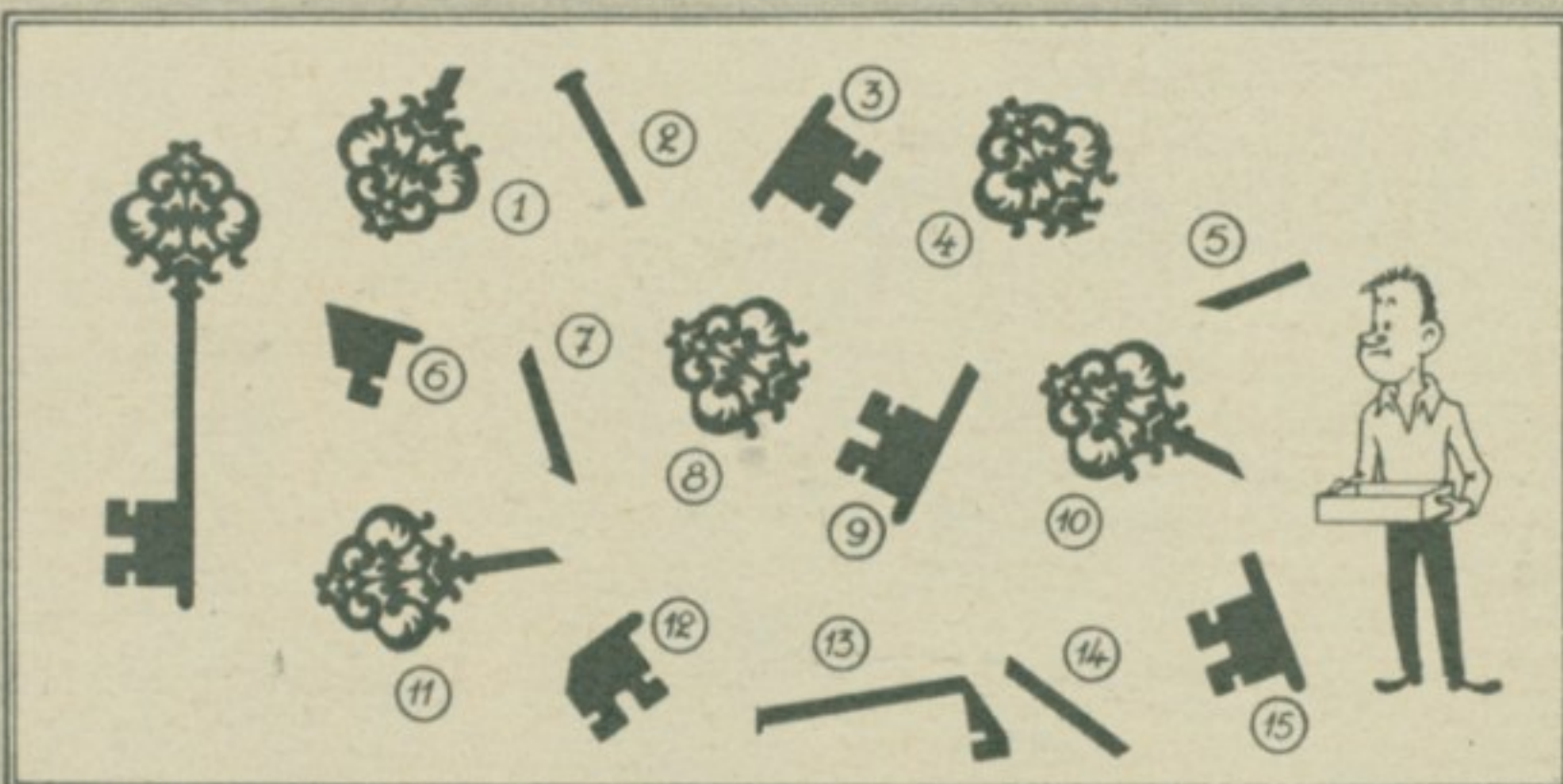
Имам 18 година. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Језици дописивања: српско-хрватски и руски. Добросав Белушевић, Гундулићева 4, 14000 Ваљево.

Желимо да се дописујемо са девојкама од 18—20 година. Чурчић Драгољуб и Раковић Милован, В. П. 2050/40, 61000 Љубљана.

Имам 17 година и желим да се дописујем са младима широм наше земље. Навијам за „Партизан“. Волим поп музику. Скупљам марке, разгледнице, салве-

САСТАВИТЕ КЉУЧЕВЕ

Младић на цртежу треба од ових 15 делова да састави 5 кључева тако да буду исти као кључ на левој страни. Пазите! Сваки од ових кључева састоји се од три дела. Погодите којих?

ОДГОВОР:

Први кључ састављен је од делова обележених бројевима 1, 14 и 3; други од 4, 13 и 6; трећи од 8, 2 и 9; четврти од 10, 15 и 12; и 11, 11 и 7.

КОГА ЈУРИ КАУБОЈ?

Каубој Џими кренуо је у јутарњи обилазак стада кад је угледао облак прашине који је вероватно подигла нека животиња. Каубој Џими зграбио је ласо и појурио. За ким? Ако желите да сазнате која је то животиња, пређите оловком или фломастером по тачкастим линијама почев од велике црне тачке на левој страни цртежа.

ОДГОВОР:

Доброћете слику еленијод

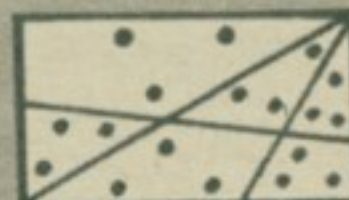
ТРИ ЛИНИЈЕ

Поделите помоћу три линије овај правоугаоник на шест делова али тако да сваки део садржи једну белу, једну сиву и једну црну звезду.

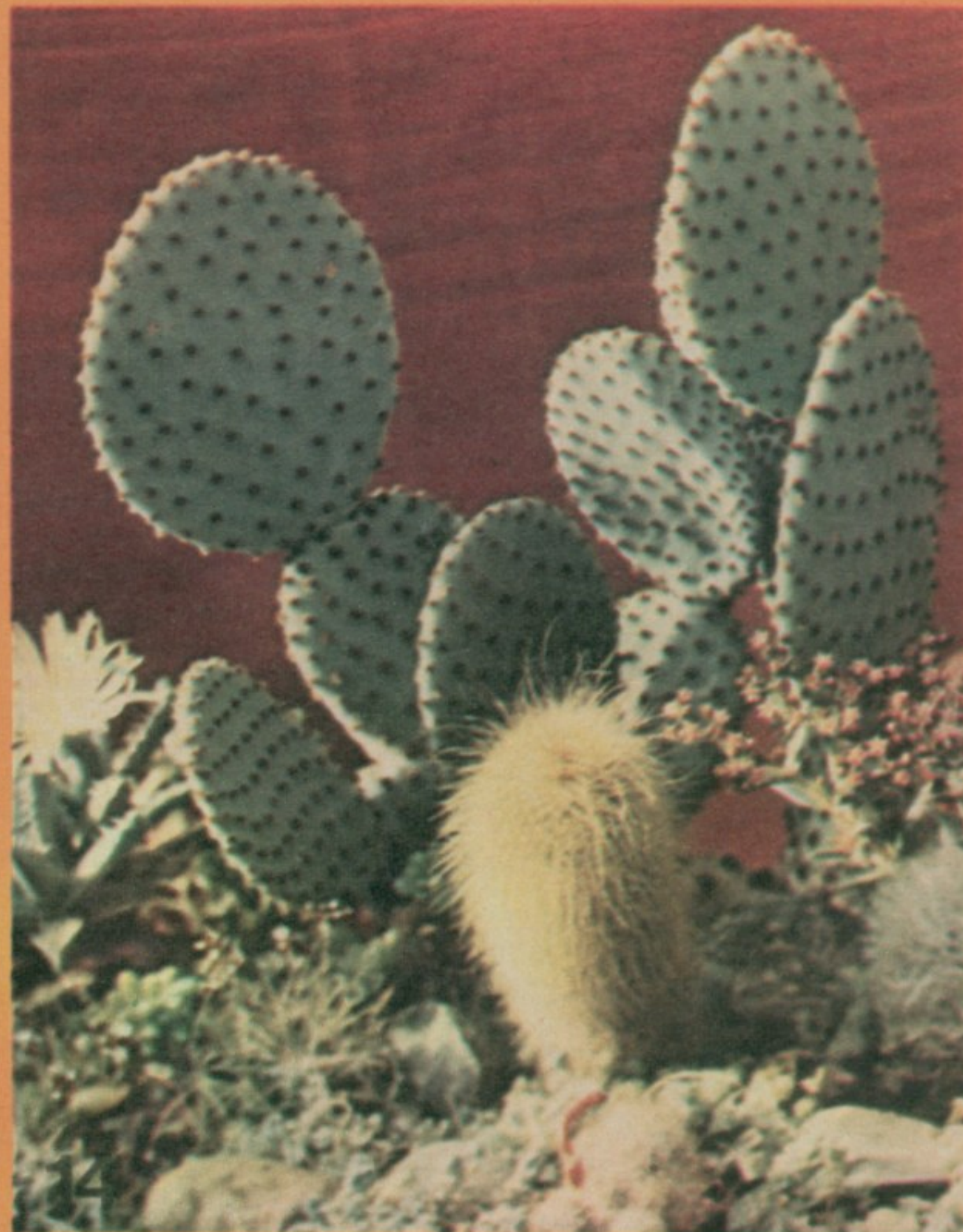
Решење

(цртеж)

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА КАКТУСИ

ПЛОДОВИ

11

ПЕТЛОВЕ КРЕСТЕ — У ретку врсту кактуса спада *Notocactus scopa f. cristata* који на врху стабла има израштај налик на кресту петла. Кресте се размножавају само пелцером.

12

КАКТУС КАМЕЛЕОН — Постојбина лоптастог *Pseudobivia polycanestra* су аргентински Анди. Светло-зелено стабло под дејством сунчевих зрака добија љубичастобраон боју. На десетак сантиметара дугачким изданцима, обраслим црним длачицама, избијају бели цветови.

13

ИНДИЈСКА СМОКВА — Од других кактуса *Opuntia* се разликује тиме што има глиходе — мале длачице у облику куке. У пределима сиромашним водом и травом становници опунцију користе као сточну храну. Међутим, у Аустралији и јужној Африци овај кактус је постао права напаст, јер његове колоније све више освајају пашњаке. У Европи опунција је позната под именом индијска смоква и може се наћи на обалама Средоземног мора. У пролеће и јесен овај кактус процвета наранџастим и лимунжутим цветовима. Услед недостатка сунчеве светлости опунција обично не цвета у затвореном простору. Зими је треба заливати 1—2 пута месечно, јер иначе губи свој карактеристичан облик. Код нас је овај кактус познат под именом свекрвин језик.

14

МЕКСИКАНСКА КОМПОЗИЦИЈА — У планинама Мексика веома су распрострањене природне цветне композиције састављене од различитих кактуса и других биљака са меснатим лишћем.

15

МОГУ ДА СЕ ЈЕДУ — Плодови неких кактуса могу да се једу. Велики као кокошје око, црвено-наранџасте боје, плодови цереуса су пуни сјајног, црног семена. Мамиларије имају плодове у облику бобице коралноцрвене боје. Плодови кактуса *Eriophyllum* имају тамноцрвено месо, пријатног киселкасто-слаткастог укуса.

са мирисом ваниле

16

И СЕМЕЊЕМ И КАЛЕМ-ЉЕЊЕМ — Постојбина *Aylosteria pseudodeminuta* је северна Аргентина. Цветови боје вина чине склад са сивим бодљама. Мада се размножава семењем, може и да се врло успешно калема на стабло цереуса. Цвета 4—5 година после сејања.

17

НЕУМОРНО ЦВЕТА — У ретку врсту кактуса спада *Thelocactus*. Домовина овог необичног кактуса су неприступачне планине Сијера Мадре у Мексику. Пошто цвета сваке године *Thelocactus* се калема на друге врсте кактуса које имају отпорније стабло. Његови цветови пречника 7—8 сантиметара отварају се током целог лета.

18

18

НАЈВЕЋИ НА СВЕТУ — У Андима расту кактуси *Cereus*, високи 15—20 метара са пречником стабла од 50 сантиметара. Понекад ови кактуси могу бити тешки и више тона. Осушено стабло цереуса је лако и отпорно и становници предела у којима нема шума користе га као грађевински материјал. У Мексику се од овог кактуса праве и декоративне живе ограде. У затвореном простору цереус успева једино ако има довољно сунчеве светлости. Његове младице погодне су за калемљење ретких врста кактуса.

19

ЦВЕТ ПАМПАСА — На каменитим брежуљцима непрегледних пампаса Јужне Америке расте *Notoctactus*. После обилних киша његово стабло процвета жутим цветовима. У ретку врсту спада и *Notoctactus rutilans*, чије зеленкасто стабло украшавају цветови кармин боје и кратке црвено-беле бодље. Цвета лети.

20

СЕДЕТИ НА ЛИСТУ — У тропским пределима Јужне Америке расте *Eriphyllum*. Овај кактус расте на лишћу или стаблу других биљака и отуда и потиче његово име *Eriphyllum*, што значи „седети на листу“. Његови цветови беле боје миришу на ванилу и отварају се само ноћу. Данас се врло успешно гаји *Eriphyllum* који цвета дану и има ружичасте, тамноцрвене и љубичасте цеве али је изгубио свој пријатан мирис. Да би *Eriphyllum* цветао, неопходно је да буде посађен у меку земљу, да је изложен влажном ваздуху, да се умерено залива и да се налази у сенци. Размножава се помоћу семена и садница.

ШЕСТ ГОДИНА ЕМИСИЈЕ

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ВЕЧЕ УЗ РАДИО

Музика: Лазар Ристовски
Текст: Иван Глишић
Изводи група: Вече уз радио

Хеј, хеј, овамо сви!
Хеј, хеј, бројим до три!
ВЕЧЕ УЗ РАДИО почиње сада,
с' много музике после рада.
Понедељком никад нисмо сами
ВЕЧЕ УЗ РАДИО тада нас маме!
То је време смеха и игре,
то је време када смо цигре.
Ако закасниш, има лека,
ВЕЧЕ УЗ РАДИО стрпљиво чека,
ВЕЧЕ УЗ РАДИО — бистра ока,
бистра ока, срца широка.
Емисија наша зове
нуди нам хитове старе и нове.
Емисија наша, шанса је више,
оном ко свира, пева ил' пише.

УЧЕСНИЦИ ЈУБИЛАРНЕ ЕМИСИЈЕ »ВЕЧЕ УЗ РАДИО«

БЕЧЕ УЗ РАДИО — САРАЈЕВО Нај-ватренија група године, како многи тврде, први пут долази у Београд да би се појавила на прослави емисије ВЕЧЕ УЗ РАДИО. С „Бијелим дугметом“ наступиће Јадранка Стојаковић и тако први пут „у живо“ извести нову плочу насталу у сарадњи са овом групом на којој се представља као певачица правог „рок-ен-рола“. Групу „Бијело дугме“ сачињавају: Жељко Бебек, вокални солиста, Горан Бреговић, гитариста, Владо Правдић, оргуље, Зоран Реџић, басиста и Горан Ивандић, бубњеви.

ГРУПА „ВЕЧЕ УЗ РАДИО“ у понедељак ће први пут бити изведена химна емисије ВЕЧЕ УЗ РАДИО: На стихове шабачког песника Ивана Глишића музику је написао та-

Прошло је шест година од 11. новембра 1968. када се у новој емисији на 1 програму Радио-Београда водитељ Никола Караклајић први пут обратио младим љубитељима поп-музике речима „Добро вече и како сте?“

Емисија ВЕЧЕ УЗ РАДИО и редакција која припрема овај програм славе следећег понедељка два лепа и ретка јубилеја: шести рођендан и 300-ту емисију. Већ је постала традиција да ова емисија сваки јубилеј слави у друштву највернијих слушаалаца и сарадника, организујући специјалне концерте. На досадашњим прославама су наступили најпознатији представници југословенске поп-музике који су и сами везани за ВЕЧЕ УЗ РАДИО. Споменимо „Корни групу“, „Сан“, „Црне бисере“, „YU-групу“, „TIME“, „Дах“, „Београдски Шоу Ансамбл“, „Поп машину“, „С времена на време“, „Опус“

и солисте Зденку Ковачичек, Јадранку Стојаковић, Срђана Марјановића и многе друге.

И следећег понедељка ће слушаоци ове популарне емисије широм земље моћи да уз своје радио-пријемнике присуствују прослави шестог рођендана и прате специјални програм у коме ће учествовати групе које су ове године постигле највише успеха. Слушаћемо „Бијело дугме“ и Јадранку Стојаковић из Сарајева, квартет Смак из Крагујевца, „Југословенску поп-селекцију“, Зденку Ковачичек и јединствен састав „Вече уз радио“ (састављен од чланова трија SOS и групе „Заједно“) који ће први пут извести „Химну емисије“. Из редакције која припрема прославу сазнајемо да ће на концерту учествовати још многи познати гости. Који — сазнаћете у понедељак 11. овог месеца ако пратите 300-ту емисију ВЕЧЕ УЗ РАДИО.

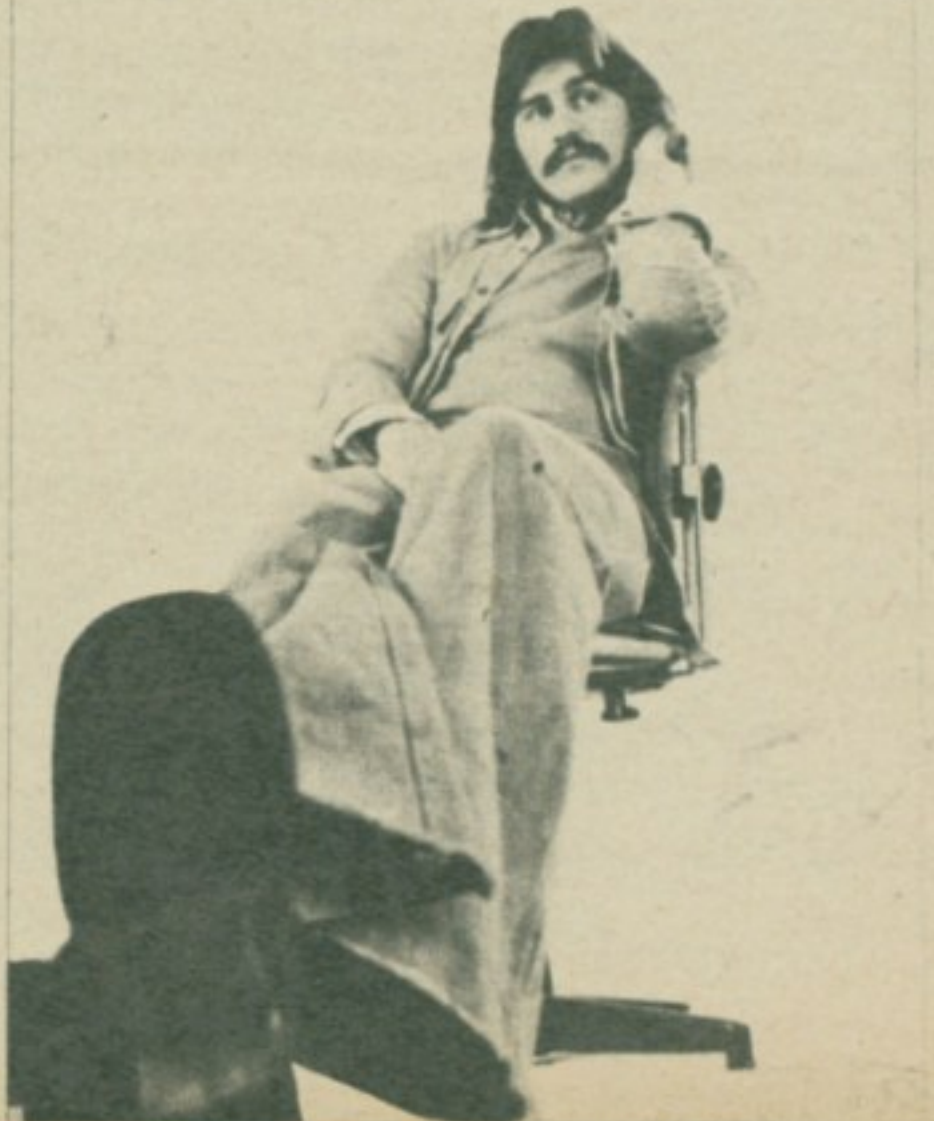

лентовани оргуљаш Лазар Ристовски. Песму ВЕЧЕ УЗ РАДИО (коју објављујемо као ПЕСМУ НЕДЕЉЕ) извешће комбинован састав сачињен од чланова рок — трија SOS и акустичарске групе „Заједно“ појачан аутором музике Лазаром Ристовским који ће свирати оргуље и електрични клавир.

самбл окупља око 15 чланова. У понедељак ћемо слушати „мини верзију“ „Селекције“ појачану изванредном Зденком Ковачичек.

СМАК — КРАГУЈЕВАЦ Квартет из Шумадије, предвођен изванредним гитаристом Радомиром Михајловићем — Точком, добија прву праву шансу! Ово је њихов деби на једном јавном снимању. За специјалну прилику СМАК је спремио и специјални програм: СМАК чине: Борис Анђелковић, певач, Зоран Милановић, бас гитариста, Слободан Стојановић, бубњеви и Радомир Михајловић — Точак, гитариста.

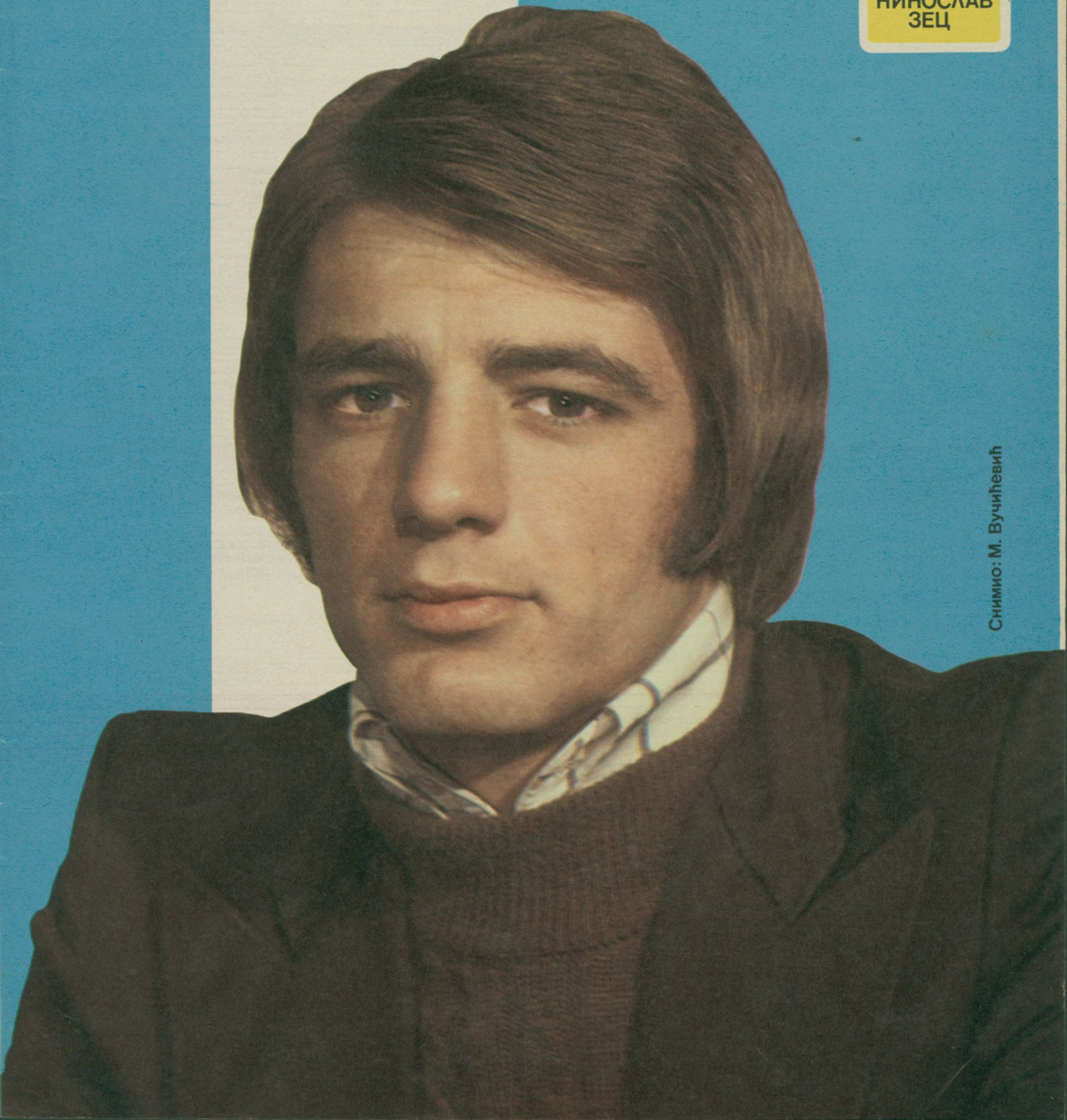
ЈУГОСЛОВЕНСКА ПОП-СЕЛЕКЦИЈА Велики мајстор оргуља Тихомир Поп Асановић налази се на челу супер-састава „Југословенска поп-селекција“. Обичне овај ан-

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

**НИНОСЛАВ
ЗЕЦ**

Снимио: М. Вучићевић

Велико, модро сунце блештало је на љубичастом небу. На ивици смеђе равнице прошарана исто тако смеђим жбуњем, прости-рала се црвена дунгла.

Мак Гари ишао је према њој. Била је то можда хиљадита шума коју ће претражити. Трагао је упркос опасностима знајући да му је то једина нада.

— Још једна дунгла, Дороти — рекао је. — Јеси ли спремна?

Мало створење са пет удова које му је чучало на рамену није одговорило. Није знало да говори, али му се Мак Гари ипак обраћао. Било му је потребно друштво.

Колико је дуго познавао Дороти? Рекао би — око четири године. Пронашао ју је отприлике годину дана по доласку на ову планету — наравно, уколико није погрешно проценио време које је прошло. Закључио је да Дороти припада нежнијем полу јер је тако питома почивала на његовом рамену.

— Биће невоља, Дороти — рекао јој је. — Свакако ћемо наћи на лавове или тигрове!

Волећеш је, Дороти!

Положио је руку на соларни пиштољ који му је висео о појасу спреман да га потегне чим затреба. По хиљадити пут захвалио је небу што је успео да из олупине свога брода спасе ово оружје — једино за које није била потребна муниција. Само га је требало два сата држати на сунцу, сунцу било које планете, како би упило енергију. Без њега не би на Кругеру III преживео ни недељу дана.

Још пре него што је стигао до ивице дунгле, угледао је лава. Наравно, животиња није нимало личила на земаљског лава — била је боје сличне околном растињу, само једва нешто светлије, са осам веома савитљивих ногу и огромном, кошчатом главом.

Мак Гари ју је назвао лавом. Имао је права да је крсти како хоће јер животиња није имала имена. Или, ако јој га је неко и наденуо, тај се није вратио на Земљу да поднесе извештај о животињском свету на Кругеру III. Један једини васионски брод спустио се овде пре Мак Гаријевог и никада није поново узлетео. Мак Гари је већ пет година трагао за овим бродом надајући се да ће наћи нетакнуте електронске цеви које су на његовом биле уништене. Када би их нашао, могао би да се врати на Земљу.

Застао је на десетак корака од ивице дунгле и уперео соларни пиштољ на лава. Повукао је обарач, блеснула је светлост — дивна, зелена светлост — и лава више није било! Мак Гери се насмешио.

— Јеси ли видела, Дороти? Била је то зелена боја, једина боја које нема на вашој проклетој планети. Најлепша боја у свемиру! Само је једна планета пуна зеленила, моја планета, и ми ћемо се заједно вратити на њу. Сигуран сам да ћеш је волети, Дороти!

Осврнуо се и прешао погледом по смеђој равници, љубичастом небу и модроцрвеном сунцу — непомичном сунцу које је увек обасјавало исту страну планете. По хиљадити пут помислио је да овде не би било лоше живети, само кад би било зеленила као на Земљи. Ваздух се могао удисати, температура је била угодна, биљака које се могу јести и меса до миле воље. Дру-

жење са Дороти, ма како једнострано, помогло би му да победи усамљеност. Само — кад би било зеленила!

Црна тачка

Дунгла у коју је зашао није се простирала на површини већој од једног квадратног километра, али била је тако густа да је морао једном да спава и једе пре него што ју је целу обишао. Убио је још два лава и једог тигра. Када је завршио, обишао ју је још једанпут и ножићем обележио најкрупније дрвеће како му се не би догодило да је поново претражује. Дрвеће је било меко и кора се скидала као љуска кромпира.

Потом се поново упутио туробном смеђом равницом. Управо је зауставио да поново Дороти опише зелене долине Земље када изнад главе зачу звук. Помислио је да му се учинило, но махинално је подигао главу и — видео!

Љубичастим небом кретала се црна тачка. Васионски брод! Морао је то бити бод јер на Кругеру III није било птица!

Знао је шта треба да учини — толико пута је размишљао о томе како да привуче пажњу на себе ако се на небу појави нека летелица! Дрхтавом руком истраго је соларни пиштољ, подигао га увис и повукао обарач. Блесак није био јак, бар не са удаљености на којој се налазио брод, али је био зелен — једина зелена тачка на смеђој

Фантастична прича ФРЕДЕРИК БРАУН

НЕШТО ЗЕЛЕНО

НА ВАШЕМ РАМЕНУ НЕМА НИКАКВЕ ЖИВОТИЊЕ — РЕКАО ЈЕ ПИЛОТ МАК ГАРИЈУ. — ОНА ЈЕ ПЛОД ВАШЕ МАШТЕ. ХОЋЕТЕ ЛИ ДА ЧУЈЕТЕ И ОСТАТАК ИСТИНЕ?

планети и пилот ју је морао угледати ако је гледао у његовом правцу.

Мак Гари је поново повукао обарач и пилот је видео! Три пута је угасио и упалио млазне моторе — био је то устаљени одговор на сигнал за помоћ. Затим је стао да кружи спуштајући се.

Мак Гарију почеше да клецају колена. После тако дугог чекања, тако изненадан спас! Подигао је

руку ка левом рамену и дотакао малу петоногу љубимицу.

— Дороти — зауставио је — то је... Али, глас га је издао.

Брод се сада припремао да слети. Мак Гари се погледао и одједном се застиде свог изгледа. Био је прљав и можда непријатно мирисао, тела мршавог и истрошеног, готово старачког. Али, разлог томе била је, наравно, промена хране — не-

Мак Гари је узео соларни пиштољ, уперео га у Арчера и повукао обарач.

колико месеци земаљске хране и све ће бити као пре!

Потрчао је ка месту где се спустио брод. Сада је могао да види да је то једносед попут брода којим је и сам стигао овамо. Али, то није ништа значило: у случају потребе једносед је могао да прими и двојицу, бар за кратко путовање до прве насељене планете, одакле ће лако наставити пут ка Земљи. Натраг ка зеленим брдима и долинама...

Ни сам није знао како се нашао пред бродом, чекајући да се отвори капак. Из летелице је искочио витак младић у униформи свемирске патроле.

— Повешћете ме натраг? — било је Мак Гаријево прво питање.

— Наравно — рекао је младић. — Јесте ли већ дуго овде?

— Пет година! — рече Мак Гари и бризну у плач.

— Јадни човече! — узвикну младић. — Ја сам поручник Арчер из свемирске патроле. Разуме се да ћу вас повести натраг чим се мотори довољно охладе за полетање. Одвешћу вас до Картагине на Алдебарану II. Одакле крећу бродови у свим правцима. Али, шта вам је тренутно потребно? Храна? Вода?

Мак Гари немо заврте главом. Ништа му није било потребно. Враћу се на зелену Земљу! Једино то је било важно. Љубичасто небо одједном се залелујало пред његовим очима, а затим је настао мрак.

Вечити дан и вечито лето

Отворио је очи и добро повукао из боце коју му је младић држао на уснама. Затим се усправио и осетио боље.

— Јесте ли се прибрали? — упита младић. — Крећемо за пола сата. Желите ли сада нешто да ми испричате о свему што сте преживели?

Сели су у сенку једног смећег жбуна и Мак Гари му је испричао све по реду. Како је слупао брод, како је пет година трагао за другим бродом за који је читао да је настрадао на истој планети, у нади да ће наћи читаве електронске цеви и, најзад, о Дороти, малој петоној љубимици која му је седела на рамену и правила друштво.

Али, док је причао, лице поручника Арчера постајало је све смирнутије и све тужније.

— Пријатељу — упитао је најзад благо — које сте године дошли овамо?

Мак Гери је почео да схвата шта је по среди. Како је могао да мери време на планети на којој су владали вечити дан и вечито лето?

— Дошао сам четрдесет друге — рекао је. — За колико сам погрешно? Мислио сам да сада имам тридесет година.

— Сада је седамдесет друга, Мак Гери. Дошли сте овамо пре тридесет година и сада вам је педесет пет. Али, немојте брини због тога. Медицина је напредовала и пред вама је још дуг живот.

— Педесет пет година... — промуца Мак Гари.

— Пријатељу — рече Арчер са пуно сажаљења — хоћете ли одједном да прогутате и остале лоше вести? Има их неколико. Нисам психолог али мислим да је најбоље да све сазнасте одједном.

— Причајте, поручниче — одговорио је Мак Гари. Ништа није, могло бити горе од сазнања колико је стар. Али, чак ни то није било важно пошто је најзад био сигуран да се враћа на Земљу.

— Савршено сте поднели ових тридесет година, Мак Гари — наставио је пилот — захваљујући томе што сте веровали да овде постоји олупина још једног брода.

Прејоручио бих вам Марс!

Али, никада је не бисте нашли јер до тог удеса није ни дошло на Кругеру III већ на Кругеру IV! — Направио је паузу па наставио: — Дале, на вашем рамену нема никакве животиње. Дороти је плод ваше маште. Али, ништа зато — и то вам је помогло да сачувате разум.

Мак Гари додирну лево раме. На њему заиста није било ничега.

— Добри човече — закључи Арчер — дивно је што сте здрави и читави! После тридесет година самоће то је право чудо!

— Поручниче — прекиде га Мак Гари — рекли сте да ћете ми сручити све одједном. Шта има још?

— Хм, да. Преостало је најтеже. Рекли сте да желите натраг на Земљу. Препоручио бих вам Марс, планету са дивним жутосмеђим планинама. Или, ако вам се више допада, пурпурну Венеру. Али — не Земљу. Тамо више нико не живи!

— Земља више... не постоји?

— Постоји, пријатељу, али је црна и гола, опустошена у рату с Аркуријанцима пре двадесет година. Ми смо их касније победили и истребили, али они су први напали Земљу.

— Нема Земље... — поновио је Мак Гари. Глас му је био безбојан.

— Драго ми је што то мирно примате — рекао је Арчер. — Најзад, то је ипак шок. Па, рекао бих да сада можемо да кренемо.

Проклеши Арчер

Устао је и упутио се ка малој летелици. Мак Гари је такође устао. У руци му се одједном нашао соларни пиштољ. Подигао га је, уперив у Арчера и повукао обарац. Пилота је нестало. Мак Гари је пришао броду-једноседу и испалио још један хитац. И брода је нестало. Заденоу је пиштољ за појас и упутио се у правцу црвене цунгле која се видела на хоризонту.

Дотакао је руком раме. Дороти је била ту, као и свих протеклих година. Подигла је једну од својих пет шапа и положила му је на надлактицу.

— Не брини, Дороти — рекао је — Наћи ћемо ту олупину, можда управо у овој цунгли. А када је нађемо...

Када је стигао на ивицу цунгле, угледао је тигра — љубичастог тигра са шест ногу и главом налик на буре. Мак Гари је испалио хитац из свог соларног пиштоља и блеснула је зелена светлост.

— Јеси ли видела, Дороти? — рекао је. — Зелена боја, боја планете на коју идемо, моје планете. Сигуран сам да ћеш је волети. Онај проклети Арчер покушао је да ме убеди како ће више нема, како више нема зеленила у свемиру! Хтео је чак да поверујем да ни тебе нема, да сам те измислио! Добио је своје.

— Знала сам да му нећеш поверовати — рече Дороти.

Мак Гари се није изненадио — учинило му се да је Дороти одувек знала да говори. Само ју је потапшао и, с пиштољем у руци, крочио у цунглу. Био је сигуран да ће у овој најзад наћи олупину брода.

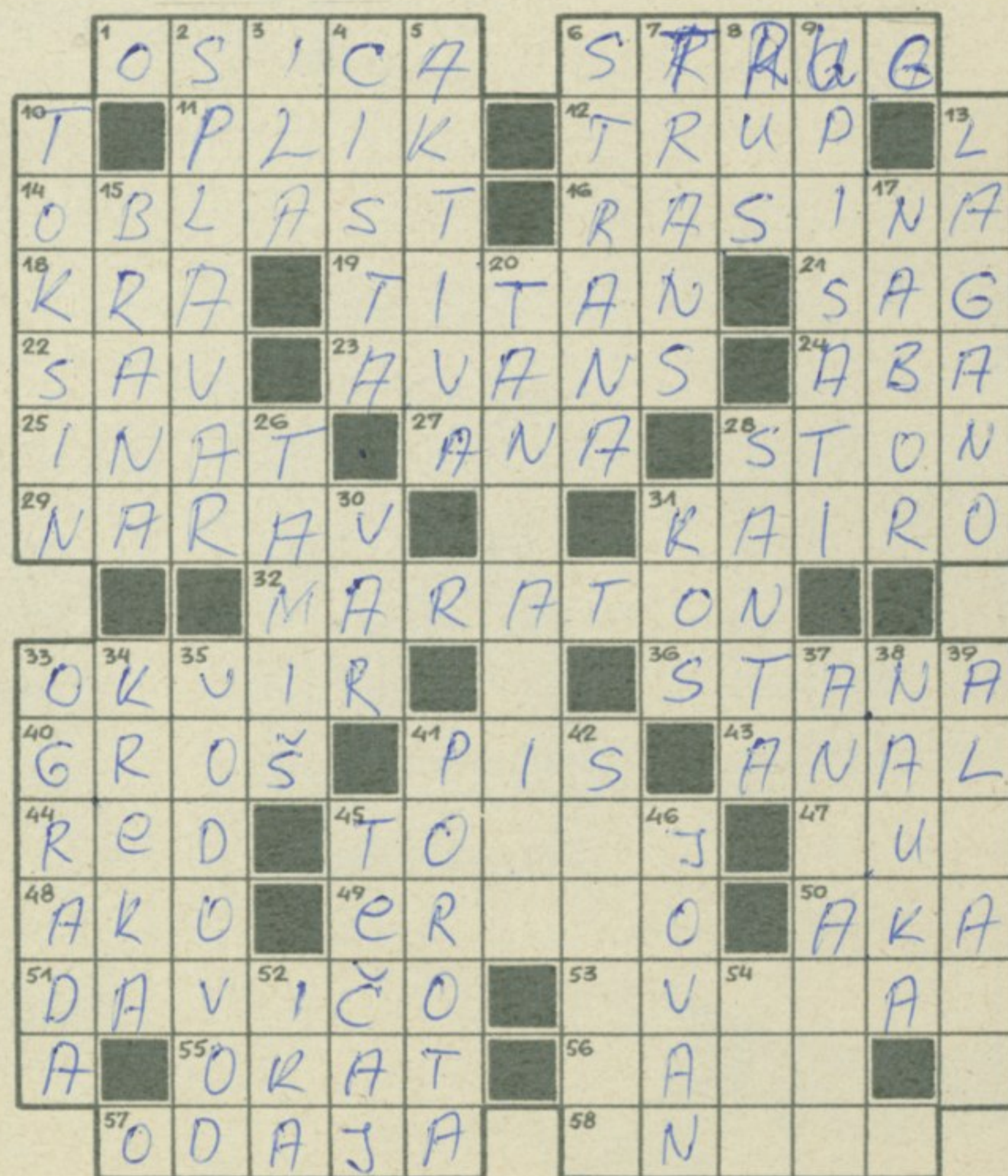
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) зоља, 6) врста машине, дребанк, 11) мехур на кожи, 12) тело, 14) подручје, 16) десна притока Западне Мораве, 18) превлака на Малаки, 19) див, горостас, 21) хилим, простирка, 22) целокупан, 23) предујам, 24) грубо сукно, 25) пркос, 27) загревачка филмска глумица (Карић), 28) место на полуострву Пељешцу, 29) худ, 31) град у Египту, 32) најтежа атлетска дисциплина, 33) рам, 36) женско име, 40) врста старог новца, 41) узвик којим се терају мачке, 43) летопис, 44) уредност, 45) место у Мађарској, познато по вину, 47) пехар, 48) погодбени везник, 49) муза љубавне поезије, 50) лука у Израелу, 51) наш савремени књижевник, 53) врста морске рибе, 55) великих очију, 56) притока Неретве, 57) просторија, 58) стари египатски писац.

УСПРАВНО:

1) хемијски знак за кисеоник, 2) особа која управља сплавом, 3) црна креда, 4) израштај у телу испуњен течностима, 5) целокупна имовина и сва потраживања једног предузећа, 6) део књиге, 7) занос, екстаза, 8) припадник једног словенског народа, 9) извршити упис, 10) отров, 13) споро, 15) устава, 17) бора, 20) језеро у источној Африци, 26) река у Банату, лева притока Дунава, 28) громада леда, 30) заварено место, 31) птица певачица, 33) плот, 34) рудник угља у Босни, 35) постројење за снабдевање водом, 37) врста небележеног платна, 38) учење, знаност, 39) врста легуре, 41) судско тело састављено од грађана, 42) врста књижевног рада, 45) курс, 46) име песника Змаја, 52) летовалиште на Кварнеру, 54) личност из Флоберовог романа.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) длака, 6) Палас, а, 11) одар, 12) Ален, к, 14) пакард, 16) тигар, 18) ода, 19) тенис, 21) рам, 22) лат, 23) Анока, 24) Еве, 25) Омиш, 27) ива, 28) улар, 29) новац, и, 31) слана, 32) корнати, 33) вазал, а, 36) оцена, 40) амал, 41) крт, 43) атар, 44) рер, 45) ракун, 47) ила, 48) аба, 49) урари, 50) кер, 51) навика, 53) Исмета, и, 55) алас, 56) Скот, т, 57) снови, 58) талас.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник „Политичког забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

СПЕЦИЈАЛНИ ПОПУСТ ЗА ЧИТАОЦЕ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА

Читаоци Политикиног забавника који купе за готово добијају комплет (6 књига) за 180 динара. Једну књигу по цени од 30 динара. Износ ће платити поштару кад приме књиге — поузећем. Купци на отплату добијају комплет за 210 динара. Једна књига је 35 динара. Наручбенице се примају најмање за 70 динара (јер се мање не исплати слати због поштарине). Месечна рата најмања 30 динара. Свака књига има свој број. Упиши на наручбеницу бројеве књига које желиш да купиш или комплет. Попуњену наручбеницу налепи на дописницу и пошаљи на адресу: „ВУК КАРАЏИЋ“ 11000 БЕОГРАД, Краљевића Марка бр. 9.

Златна грлица

БИБЛИОТЕКА ЗА СВЕ УЗРАСТЕ

I КОЛО

Библиотека ЗЛАТНА ГРЛИЦА намењена је младим, најмлађим али и најстаријим читаоцима. Јер бајке, приче, песме, узбудљиве животне драме, писане чисто, јасно, не познају временске међе.

Библиотека ЗЛАТНА ГРЛИЦА обухвата пробрано штиво домаћих и страних писаца. Њена је намера да најмлађим читаоцима избаци шунд из руку, да их одмалена, приволи да читају право штиво које је баш њима намењено. Зато ће ЗЛАТНА ГРЛИЦА из године у годину стварати веома велики и репрезентативни фонд књига, неопходан за развој младог човека како би се шириле границе његовог знања, разбуктавала стваралачка машта, његово осећање добра, оно најплеменитије у човеку што ће га увек красити. Текстови ЗЛАТНЕ ГРЛИЦЕ надахњују и оплеменењу.

Сарадници ЗЛАТНЕ ГРЛИЦЕ су наши најистакнутији сликари. Свака књига је богато илустрована. Уметнички прилози су на високом уметничком нивоу. Корице су штампане у више боја. Повез је тврд и грајан.

Прво коло ЗЛАТНЕ ГРЛИЦЕ садржи:

1) Десанка Максимовић:
ОРАШЧИЋИ — ПАЛЧИЋИ,
збирка изванредних припове-
дака наше велике савремене
теснијине

2) Стеван Раичковић:
ВЕТРЕЊАЧА, збирка песама
намењена најмлађим читаоци-
ма, у ствари — заокружено де-
ло инспирисано дечјим светом.

3) Слободан Марковић:
ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ, књига
стихова коју краси пребогата
пишчева машта, звонки, глатки
стихови, необичне и прелепе
слике.

6) Ивица Рорић Вања:
ПРИЧА ДО ПРИЧЕ, ПЈЕСМА
ДО ПЈЕСМЕ, књига која је го-
тово-сва сведена у наслову.

4) Гвидо Тартаља:
ОПЕТ ЈЕ ТУ ПРОЛЕЋЕ, књига
прича и песама за децу за ко-
ју је сам аутор рекао: „Ако би
ме неко питао шта сам имао
увек на уму приликом писања
за децу, одговорио бих: негова-
ње љубави за матерњи језик
код малих читалаца“.

5) Коста Степановић:
ГОЛУБ НА ДЛАНУ, књига са-
времених прича из живота и
рата, приче о малим партиза-
ниме, подвизима знаних и не-
знаних јунака.

ИП „ВУК КАРАЏИЋ“
11000 БЕОГРАД,
Краљевића Марка бр. 9
НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем:

1. ЗА ГОТОВО — књиге број: _____ за укупну
суму од _____ динара, кој. ћу платити поштару
кад ми донесе књиге.

2. НА ОТПЛАТУ — књиге број: _____ за укупну суму од _____ ди-
нара. Износ ћу платити у _____ месечних рата. Прву рату платићу поштару кад
ми донесе књиге. (непотребно прецртати)

КУПАЦ _____

Улица и број _____

Пошт. број и место _____

Радна организација _____

(Печат и потпис овл. лица)

(Потпис купца)

Пензионери прилажу одрезак од пензије. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ЧОВЕЧУЉАК ИЗ ЗЕМЉЕ

Желела бих да у Малој пошти прочита нешто више о мандрагори или алрауни.

Милица Симоновић,
Београд

Без надземног стабла, с отровним кореном који обликом подсећа на човечуљка, мандрагора или алрауна је вишегодишња зељаста биљка за коју су везана разноврсна веровања готово свих европских и ваневропских народа. Најпознатија је

под именом мандрагора које долази од грчких речи „мандра“ — „шта ла“ и „агеиро“ — „скупљати“, јер се ова биљка врло често налази око штала. Некада се веровало да, поред осталих чудотворних особина, има и моћ да држи стоку на окупу. Њен други такође веома раширен назив — алрауна — пореклом је из Персије. Ова биљка необичног корена има и неколико имена

која су поникла у нашем народу: буновина, адамова глава, велико зеље, веље зеље, дивља јабучица, мандрак, надлишак, околочеп, скоцац, покрин, покрик. Име покрик настало је отуда што се сматрало да мандрагора кричи кад се вади из земље.

Мандрагора код нас расте у Приморју. Необични корен ове биљке има јак опојан мирис и због тог је некад употребљавана као лек против зубобоље и других болести. У средњем веку мандрагора је сматрана чаробном биљком. Мит о овој њеној моћи нарочито је раширен у немачкој митологији.

ГУТАЊЕ САБЉЕ

Занима ме како гутаџи сабље у циркусима и на ваиарима успевају да сабљу ставе у уста и стомак, а да се не повреде. Да ли је у питању трик или нека хипнотичка варка?

Зоран Младеновски,
Гостивар

Једна од тачака које у циркусима највише привлачи пажњу гледалаца свакако је гутање сабље. Многи се питају на који се начин то изводи и није ли то можда нека хипнотичка варка. Један од познатих вештака у гутању сабље, Дан Мани, објаснио је у чему се она састоји.

— Врх оштрице сабље — каже он — држи се прислоњен уз задњи део грла све док се слузокожа не привикне на хладни додир метала. Ако је гутаџ сабље почетник, онда он при оваквом додиру обично у

грлу има осећај грчења. До тога долази зато што организам не трпи никакав страни предмет и жели да га на неки начин одстрани. Али, после дужих и напорних вежби, човек је у стању да савлада ову природну реакцију организма и тада сабљу, која иначе није оштра, лако може да спусти у стомак. Пре сваког извођења ове атрактивне, али и опасне тачке, сабљу треба добро избрисати јер и најмања трукна

прашине на металу изазива надражај у гуши, који доводи до подригивања и то је за извођача најопасније. Да би сабља лакше клизила кроз грклан и једњак, она мора да је пониклована и сасвим глатка. Сабљу треба редовно брисати и зато да не би у додиру са stomачним соковима зарђала. Као што се види — завршио је познати вештак — извођење је врло једноставно, али је за то потребно да се веома дуго и упорно вежба.

НЕНАДМАШНА ЗЛАТНА ЛЕВИЦА

Желела бих да у Малој пошти напишеш нешто више о нашем славном кошаркашу Радивоју Кораћу.

Споменка Ковачевић,
Мостар

Другог дана јуна 1969. године погинуо је у саобраћајној несрећи код Сарајева Радивоје Кораћ, наш најпознатији и најистакнутији кошаркаш свих времена. Популарни Жућко, „златна левица“ не само наше него и европске и светске кошарке сахрањен је у Алеји великана у Београду, заједно са Трајком Рајковићем, другим великаном наше кошарке.

Радивоје Кораћ је рођен 1938. у Сомбору. Био је члан кошаркашког клуба „Београд“ и с њим је четири пута освајао титулу првака Југославије (1958, 1960, 1963. и 1964. године). Најбољи стрелац Југославије био је четири пута и

држи рекорд са 695 датих кошева у једној сезони. За репрезентацију Југославије први пут је играо 8. децембра 1958. године у Пезари против Италије и од тада је дрес са државним грбом носио 157 пута. Као репрезентативац учествовао је на три олимпијаде: у Риму 1960, у Токију 1964. и у Мексику 1968. године кад је Југославија освојила сребрну медаљу у кошарци. Кораћ је најзаслужнији за прво место на незваничном првенству света 1966. у Чилеу, а на европском првенствима 1961. у Београду, 1964. у Вроцлаву и 1965. у Москви био је најбољи стрелац. У Београду је постигао 216 кошева, у Вроцлаву 239 и у Москви 195. На шампионатима у Београду и Москви Југославија је била друга а у Вроцлаву трећа.

Године 1960. Радивоје Кораћ је проглашен за спортисту године. Носилац је и Мајске награде Србије и Октобарске награде Београда.

Кроз међународно клубско такмичење „Куп Радивоја Кораћа“ југословенска и европска кошарка чувају успомену на Жућку и његову ненадмашну „златну левицу“.

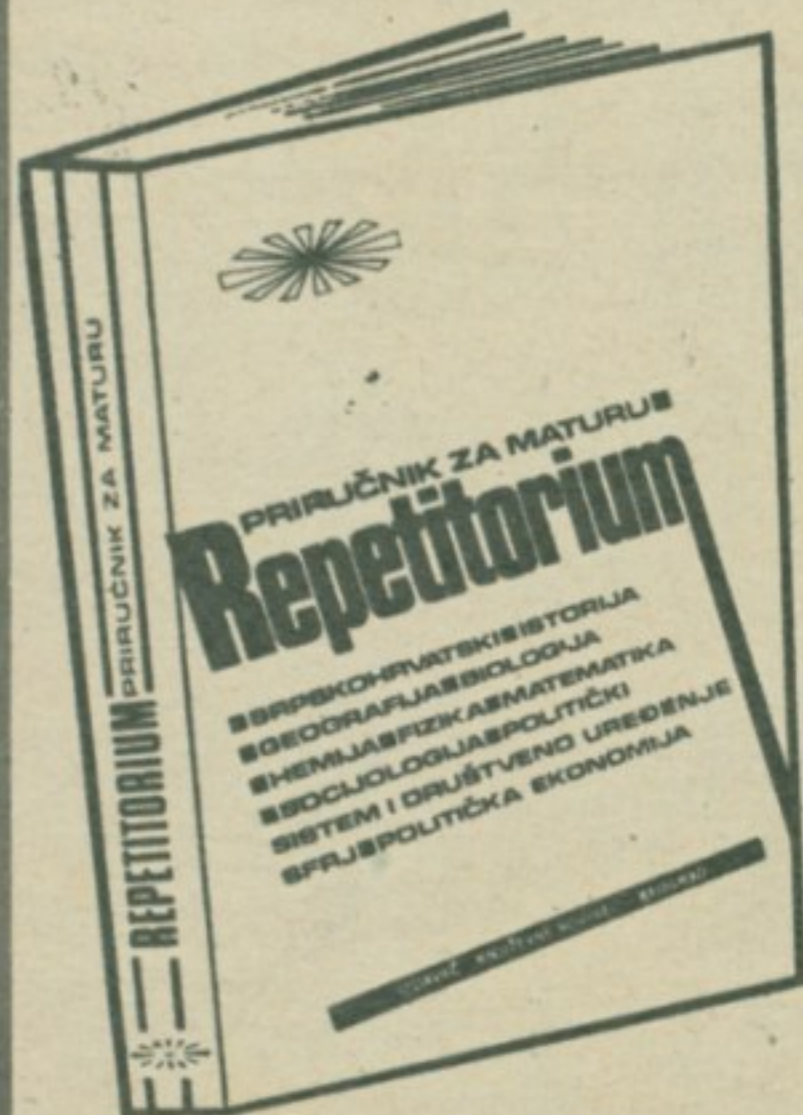
КОЛИКИ ЈЕ ТИХИ ОКЕАН?

Волео бих да знам колики је Тихи океан.

Зоран Томић,
Зајечар

Тихи или Велики океан заузима простор од 180 милиона квадратних километара. Он је по површини већи него сви континенти заједно. Запремина му је шест пута већа од запремине свих континената, тј. од њихових делова који се налазе изнад морског нивоа. Средња дубина овог циновског океана износи 4 300 метара, а код Филипинских острва он је дубок 10 793 метра.

УЧЕНИЦИ - СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЦП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

**СВАКОГ ПОНЕДЕЉКА
НАЈБОЉИ ДИЗНИЈЕВИ СТРИПОВИ!**

**У НОВОМ
БРОЈУ**

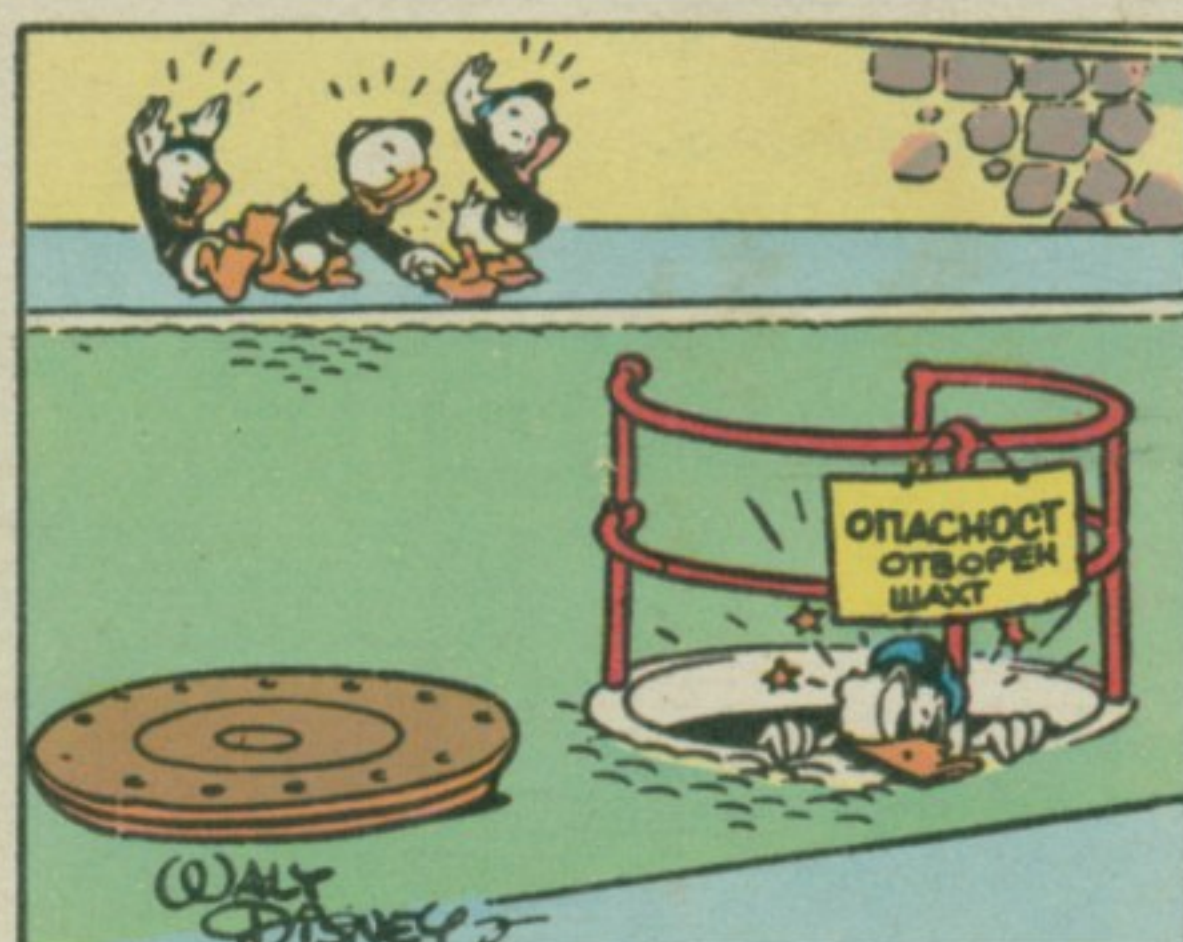
**Микијев
ЗАБАВНИК**
ДОНОСИ
НОВЕ ПУС-
ТОЛОВИНЕ
МИКИЈА,
ПАЈЕ,
ШИЉЕ,
ДЕДА БАЈЕ
И ДРУГИХ
ДИЗНИЈЕВИХ
ЈУНАКА

ИЗДАЈЕ
ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

БРОЈ 5

Микијев ЗАБАВНИК

11.XI 1974. • ИЗЛАЗИ ПОНЕДЕЉКОМ • ГОДИНА I • ЦЕНА 4 ДИН.

**Микијев
ЗАБАВНИК**
ВАМ У СВАКОМ БРОЈУ
ПОКЛАЊА ПО ЈЕДНУ
САМОЛЕПЉИВУ СЛИ-
ЦИЦУ!

- ПАЈА ПАТАК У СТАРОЈ ПЕРСИЈИ
- МИСТЕРИЈА ТУЖНЕ ЛИЗЕ
- ПРАЗНИЧНА ВЕЧЕРА